

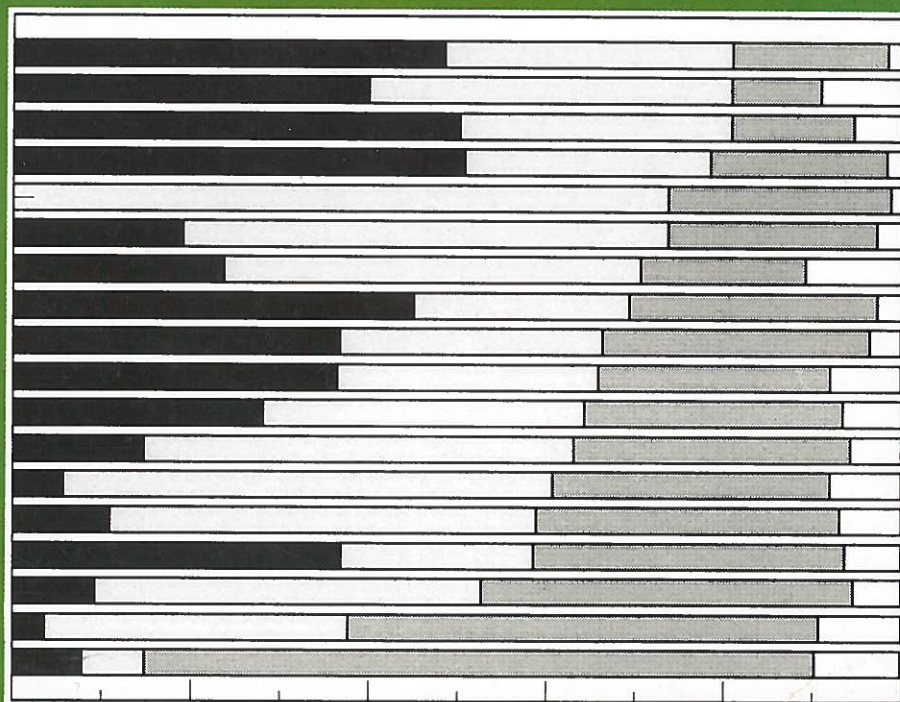

ALUEIDEN
KÄYTTÖ

Markku Lankinen

Lähiöt muuttuvat ja erilaistuvat

36 lähiön tilastollinen seuranta 1980-95

Markku Lankinen

Lähiöt muuttuvat ja erilaistuvat

36 lähiön tilastollinen seuranta 1980-95

HELSINKI 1998

*Suomen ympäristö 187
Ympäristöministeriö
Alueidenkäytön osasto*

Taitto: Aino-Liisa Miettinen

*ISSN 1238-7312
ISBN 951-37-2437-9*

Oy Edita Ab

Helsinki 1998

Esipuhe

.....

Ympäristöministeriö käynnisti vuonna 1996 lähiökehityksen seuranta- ja arviointiohjelman. Taustalla oli lähiöiden kehitystä koskeva vilkastunut keskustelu, joka ajoittain näytti perustuvan enemmän mielikuville kuin tosiasioille. Tutkimukseen perustuvaa seurantaa tarvittiin sen selvittämiseksi mitä suomalaisissa lähiöissä oli todella tapahtumassa.

Seuranta- ja arviontiohjelman tavoite on ollut kahdensuuntainen. Tilastokeskuksen monipuolinen tilastoaineisto antaa mahdollisuuden kuvata lähiöiden nykytilaa ja muutosta erilaisissa ja eri puolilla maata sijaitsevilla lähiöissä. Tässä tilastollisen seurannan ensimmäisessä vertailevassa raportissa kuvataan vuosien 1980-1995 kehitystä 36 lähiön otoksessa. Näitä lähiöitä kuvaava perusteellisempi tilastoaineisto on lähetetty asianomaisille kunnille lähiöiden kehittämistoimissa hyödynnettäväksi.

Seurantaohjelman toisena tavoitteena on arvioida valtionhallinnon erilaisten tukitoimien ja paikallisten lähiöprojektien toimivuutta lähiöuudistuksen edistäjinä. Tältä osin ensimmäinen raportti (Paavo Viirakorpi: Eteneekö lähiöuudistus? Suomen ympäristö 118) valmistui vuonna 1997. Nyt valmistuneet kaksi raporttia luovat pohjan myös lähiöiden kehityksen jatkoseurannalle.

Kiitämme Markku Lankista mittavan tilastoaineiston asiantuntevasta analyysistä sekä raportoinnista. Anna Strandell toteutti Suomen ympäristökeskuksessa tehokkaasti aineiston käsittelyn ja tulostukset. Kiitämme myös Marjut Pietiläistä ja Sirkku Uljasta Tilastokeskuksesta sekä seurannan suunnitteluryhmään osallistuneita Ulla-Maija Laihoa ja Juhani Leivoa. Tämä seurantaraportti on toteutettu ja rahoitettu ympäristöministeriön alueidenkäytön ja asumisen tulosalueiden yhteistyönä.

Kehittämispäällikkö
Ilppo Niemi

Kehittämispäällikkö
Markku Tahvanainen

Sisältö

.....

<i>Esipuhe</i>	3
<i>Kerrostalo­lähiöt tutkittavina</i>	1
Tutkittavien lähiöiden valintaperiaatteet	5
Seurantatietojen hankinta ja raportointi	6
Lähiöiden rakentamisajankohta	6
Lähiöiden rakenne ja raja­us	7
Asumisolot kerrostalo­lähiöissä	10
Tyhjien asuntojen probleema	13
Lähiöiden asukkaat	14
Ikärakenne	15
Hissikysymys	16
Elinvaihe ja perheenmuodostus	17
Ulkomaalaisväestön sijoittuminen	21
Koulutus­rakenteelliset erot ja niiden kehitys	22
Sosioekonominen asema	25
Väestön tulotaso	27
Työttömyys lähiöissä	32
Onko työttömyyden suunta kääntymässä myös lähiöissä?	34
Pohdintaa	36
Asumistuen ja toimeentulotuen levinneisyys lähiöissä	36
Tukien kehityssuunta	41
Pohdintaa	42
Autoistumisen aste	43
Asuntojen hintataso	45
Pohdintaa	48
Muuttaneisuus	49
Lähiöiden palvelurakenne	51
Tiivistävät johtopäätökset	52
Suositus lähiöseurannan jatkoksi	54
<i>Liitteet</i>	55
<i>Kuvailulehdet</i>	63

Kerrostalo­lähiöt tutkittavina

Tutkittavien lähiöiden valintaperiaatteet

Lähiöiden tilastollisen seurannan tavoitteena oli tavoittaa mahdollisimman monipuolisesti ne lähiöissä tapahtuvat muutokset, joiden mittaaminen oli käytettävissä olevilla tilastoaineistolla mahdollista. Kun lähiöiden lukumäärältään laaja seuranta osoittautui liian työlääksi ja kalliiksi, päädyttiin 36 lähiön harkinnanvaraiseen pöytäkirjaan 18 kunnassa. Valinnan tavoitteena oli suomalaisia lähiötyyppejä mahdollisimman monipuolisesti edustavan näytteen hankinta. Valinnan suoritti REMONTTI-ohjelman lähiölohkon ohjausryhmän asettama nelihenkinen lähiöseurantaryhmä, johon kuuluivat Ilppo Niemi ja Markku Tahvanainen ympäristöministeriöstä, Ulla-Maija Laiho Suomen Kuntaliitosta sekä Juhani Leivo Suomen asuntorahastosta.

Otoksen monipuolisuuden turvaamiseksi ei valinnassa haluttu sitoutua liian tiukkaan lähiön määritelmään. Ohjeellisenä pidettiin kuitenkin sitä, että ainakin useimmat seuraavista suomalaisiin lähiöihin liitetyistä ominaisuuksista toteutuvat:

- pääosin 1950-80 luvuilla yhtenäisen suunnitelman mukaan rakennettuja
- muodostavat ainakin jossakin määrin muusta yhdyskuntarakenteesta erottuvia alueita
- lähinnä asumiseen tarkoitettuja
- yleensä keskustan ulkopuolelle rakennettuja
- kerrostaloalueita tai kerros- ja pientalojen seka-alueita

Asukasmääräkriteerejä ei asetettu, mutta otoksen ulkopuolelle jätettiin vain muutamasta rakennuksesta muodostuvat kerrostaloryppäät.

Valinnassa käytetyt kriteerit jakautuivat sijaintikuntia ja lähiöitä koskeviin. Kriteereillä pyrittiin turvaamaan se, että seurantaan saataisiin mahdollisimman hyvin sekä rakenteeltaan että tulevaisuusnäkömiltään erilaisia suomalaisia lähiöitä edustava otos. Kuntakohtaisina kriteereinä käytettiin kunnan väkilukua ja maantieteellistä sijaintia. Lisäksi pyrittiin hyödyntämään viimeistä tutkimustietoa kuntien toiminnallisesta erikoistumisesta sekä niiden teollisuuden rakennemuutosherkkyydestä. Lähiökohtaisina kriteereinä käytettiin asukasmäärää, etäisyyttä keskustasta, rakentamisajankohtaa sekä talotyyppi- ja hallintasuhdejakaumaa.

Lähiöotokseen haluttiin mukaan myös edustava otos asuntorahaston lähiöprojektiin hyväksytyistä lähiöistä, kaikkiaan 21 kappaletta. Näin haluttiin varmistaa että valtion tukemien lähiöuudistushankkeiden vaikutuksista saataisiin myös tilastollisia seuranta­ tietoja. Tästä syystä valittiin viidestä kunnasta 'ARA:n lähiöille' myös parikite­ eli mahdollisimman samantyyppiset lähiöt, joissa lähiöuudistusta ei ole nyt käynnistetty.

Tutkimuksen pääkohteena on siten lähiö. Kunnista esitettiin kuitenkin toivomus, että 11 lähiön tapauksessa maantieteellistä tarkkuutta parannettaisiin niin, että lähiöstä eriteltäisiin kunnan esittämä pienaluejako tai jonkin erillisen pienalueen erilleen otto. Toivomuksen taustalla on näkemys, että lähiöt eivät muodosta sisäisesti yhtenäistä massaa, vaan että niistä löytyy heterogeenisyyttä talotyyppin ja hallintasuhteen muodossa. Aluejako muodostettiin kuntien esittämien rajausten mukaisesti lähde­ tettäessä tilaamaan seuranta-aineistoa.

Seurantatietojen hankinta ja raportointi

Seurantatietojen lähteenä oli Tilastokeskus. Lähiötyöryhmän esittämästä seurattavien muuttujien luettelosta muodostettiin tilastotaulukoita, jotka vastaavat TK:n kääsitemääritelmiä. Taulukoinnissa pyrittiin moniulotteisuuteen ja kattavuuteen. Seurannan lähtöajankohtana on vuosi 1980. Tästä edetään vuoteen 1995 asti 5-vuotisjaksoin. Eräiden tietojen osalta ei tähän vielä ylletty. Pääaineisto on muodostettu väestölaskentojen pitkittäisaikasarjatietokannoista. Vuoden 1995 osalta ei vielä ollut valmistunut väestön sosioekonomista asemaa kuvaavia tietoja.

Tiedostojen lisäulottuvuutena on lähiöiden sisäisen rakenteen analyysi. Yllä mainittu tietokantaratkaisu loi mahdollisuuden irtautua perinteisestä tilastoaluerajauksesta. Haluttu lähiörajaus tehtiin digitaalisesti, jolloin piirin sisään jäävät rakennukset määriteltiin koordinaattipohjalta. Rakennus- ja huoneistotunnuksen avulla päästiin asunto- ja henkilötasolle asti. Täten voitiin asuntokanta jakaa kerrostaloihin ja muihin rakennuksiin, kerrostaloasunnot puolestaan vuokra-asuntoihin ja muihin. Tästä rakenteesta käsin voi siten kohdistaa huomion lähiön sisälle tarkemmin kuin normaalissa alueanalyysissä. Aineistosta voi laskea myös lähiön pientaloasutuksen sekä omistusasujien ominaisuuksia ja tehdä näin vertailuja sisäisen homogeenisyyden-heterogeenisyyden suunnassa. Tämä rakenneanalyysi voitiin ulottaa kaikkiin aineistoihin vuodesta 1985 alkaen. Valitettavasti tiedostoissa, joissa tilastoyksikkönä oli väestö, ei tätä sisäistä erittelyä vuodelta 1995 ollut vielä käytettävissä. Sarjoissa, jotka rakentuvat 5-vuotisjaksoista, tämä on selvä haitta, joka korjaantuu vasta seurannan jatkossa. Osa sarjoista muodostuu vuosiaineistosta, jolloin lähiöiden sisäinen rakenneanalyysi ulottuu vuoteen 1994, vaikka koko lähiön osalta tiedot vuodelta 1995 ovat käytettävissä.

Perusaineistot, luvultaan 21, muodostuvat 4-7 -ulotteisista matriiseista. Näistä muokattiin 2-ulotteisia taulukoita, joihin laskettiin valmiiksi osuuksia, suhdelukuja ja indeksejä. Osa taulukoista edellytti useiden tiedostojen yhdistämistä. Kutakin kuntaa varten laadittiin tästä taulukkoaineistosta Suomen ympäristökeskuksessa laaja tietopaketti, joka sisältää seuranta-aineiston esittelyn taulukko- ja kuviomuodossa. Tämä tietopaketti on jo toimitettu kuntien lähiöprojekteille. Tässä raportissa pyritään luomaan kokoava ja vertaileva yleiskuva kerrostalolähiöiden tilanteesta lähiöiden parantamisen lähtötilanteesta.

Lähiöiden rakentamisajankohta

Lähiöidea lähti liikkeelle Tapiolan suunnittelusta 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alkupuolella. Idea siirtyi nopeasti Helsingin rakentamiseen, mistä Munkkivuori, Pihlajamäki ja Myllypuro ovat esimerkkeinä tässä aineistossa. Sitten lähiörakentaminen eteni 1960-70-luvuilla koko maahan. Myös 1990-luvun lähiörakentamisesta on aineistossa pari esimerkkiä. Taulukossa 1 esitellään kerrostalojen määrä rakennusajankohdan mukaan. Lisäksi on laskettu asuinrakennusten keskikoko huoneistoina mitattuna sekä asuntojen pinta-ala. Näistä tunnusluvusta voi päätellä rakentamisen mittakaavaa eri aikoina. Varsinainen huippu sattuu vuosien 1965-74 väliin. Tätä jaksoa voidaan pitääkin lähiörakentamisen päävaiheena, jolta ajalta tyypillisimmät mielikuvat 'lähiöstä' ovat peräisin. Rakennusten keskimääräinen asuntojen luku asettui usein noin 40 huoneiston paikoille. Arkkitehtuurin suunta alkoi muuttua vuoden 1975 jälkeen. 1990-luvun rakentamisessa on havaittavissa rakennusmassojen koon selvä pieneneminen.

Asuntojen keskikoko ei vaihtelee kovin suurissa rajoissa, ei etenkin niissä matalan statuksen lähiöissä, jotka ovat mukana myös Asuntorahaston lähiöprojektissa. Kovin suurta eroa ei tosin löydy vertailulähiöihinkään nähden. Vain Espoon Olari ylittää muutamalla neliöllä keskimääräisen asuntokoon. Munkkivuori edustaa 1950-luvun niukkuuden aikaa. Asunnot jäivät pieniksi, vaikka alue oli kuitenkin suun-

Taulukko I: Kerrostalojen rakennusajankohta, asuntojen keskimääräinen luku ja asuntojen keskikoko.

Lähiö		Rakennuksia yht.	-54	55-64	65-74	75-84	85-95	asuntoja keskim.	h-m ² / asunto
2	KARAKALLIO	74	1	0	35	8	26	24	63
3	MATINKYLÄ	ARA 209	0	1	77	60	67	24	60
7	OLARI	185	0	0	84	99	1	21	66
10	SUVELA	83	0	0	19	23	39	40	61
12	MUNKKIVUORI	104	0	72	0	0	32	34	54
13	PIHLAJAMÄKI	ARA 171	4	37	48	36	46	34	58
14	SILTAMÄKI	116	0	0	52	56	8	14	61
15	LAAJASALO	161	1	2	78	26	54	29	59
16	MYLLYPURO	ARA 127	0	16	48	16	47	32	59
17	KONTULA	ARA 262	1	4	101	64	92	31	60
18	KIVIKKO	50	0	0	0	0	50	23	64
20	KOIVUKYLÄ	27	0	0	0	5	22	30	55
21	HAVUKOSKI	ARA 126	0	0	53	70	2	33	58
22	MIKKOLA	48	0	0	32	16	0	27	63
23	LÄNSIMÄKI	P. 69	0	0	26	21	22	36	58
25	RANTAKYLÄ	ARA 119	0	0	32	65	22	20	57
27	UTRA	57	1	0	0	0	56	12	53
29	PULP	ARA 7	1	0	4	2	0	26	57
31	PUPUHUHTA	ARA 36	0	0	0	35	1	30	58
32	KELTINKESKUS	P. 49	0	0	16	30	3	35	56
34	JAMPPA	ARA 51	0	0	11	23	17	27	56
36	KOIVUHAKA	ARA 46	0	0	24	22	0	24	61
40	SÄRKINIEMI	ARA 28	1	1	20	3	2	30	59
42	MUKKULA	ARA 94	0	0	78	10	6	30	59
46	LIIPOLA	ARA 75	0	0	56	17	2	37	59
48	LÄNSI-KOSKELA	ARA 9	0	0	9	0	0	33	59
50	RAJAKYLÄ	ARA 19	0	0	14	5	0	34	55
52	PORMESTARINLUOTO P.	35	0	0	21	14	0	40	58
54	PIHLAVA	ARA 22	1	0	14	7	0	36	55
58	SINISAARI	ARA 34	0	0	2	31	1	22	51
60	VUORELA	ARA 6	0	0	3	3	0	27	59
62	HERVANTA	ARA 226	0	0	24	118	84	39	60
66	TESOMA	P. 37	0	2	33	2	0	41	62
70	VARISSUO	ARA 158	0	0	0	156	1	25	60
72	RISTINUMMI	ARA 125	15	7	14	77	12	20	61
78	SUVILAHTI	P. 81	2	8	57	10	3	19	63

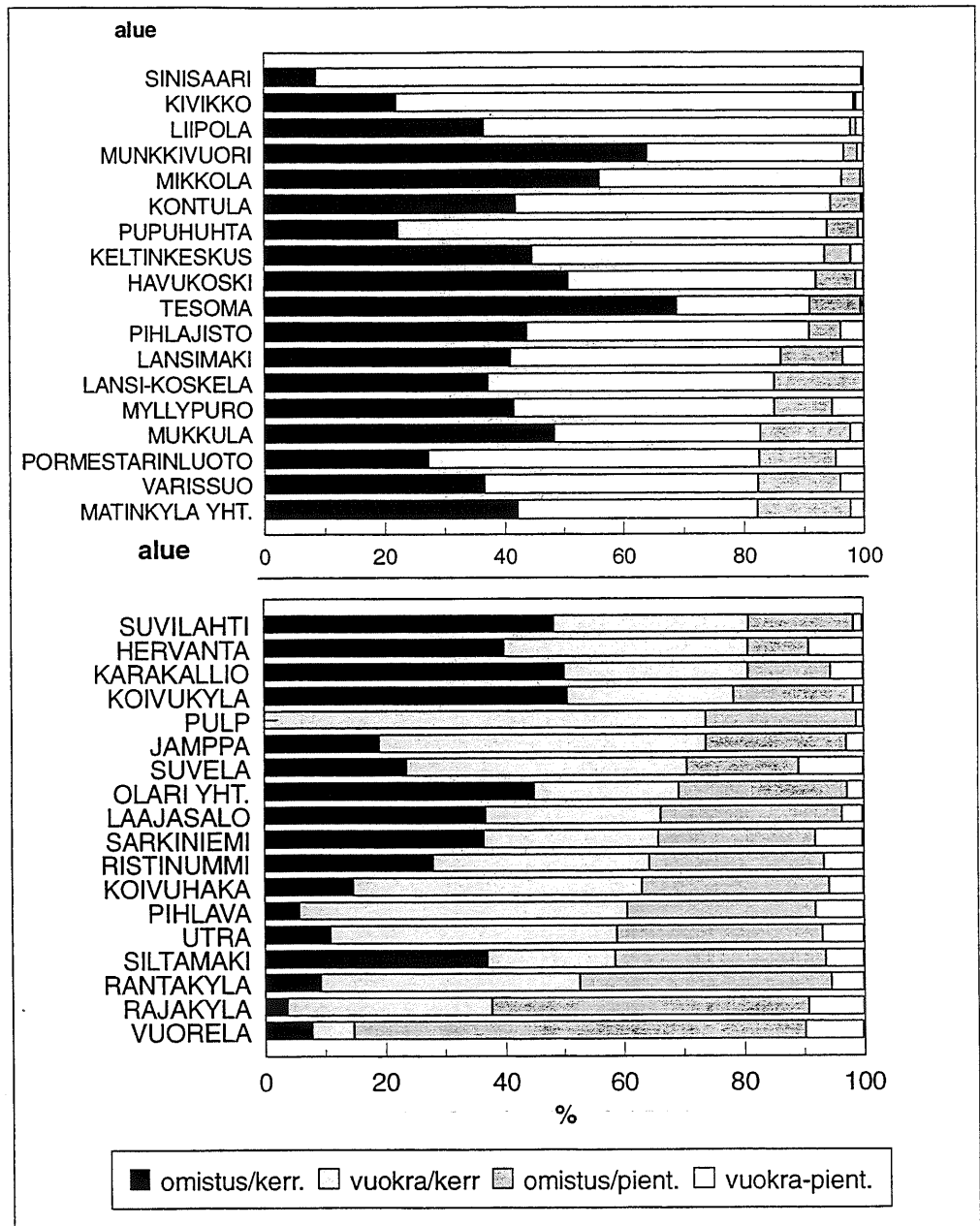
(ARA= ARA:n lähiöprojektin alue, P. = parikkialue)

nattu keskiluokalle. Joensuun Utra 1990-luvulta puolestaan edustaa pienasuntovaltaisuudessaan paluuta pois lähiöiden perheasuntoihin suuntautumisesta. Yllättävänkin samanlaisista aineksista on suomalaiset lähiöt näiden numeroiden valossa koostettu. Asuntohallituksen normiohjaus ja suunnitteluideologioiden ajallinen kattavuus lienevät yhteisiä selittäjiä.

Lähiöiden rakenne ja raja

Tavallinen mielikuva suomalaisesta lähiöstä kytkeytyy vahvasti 1960-70-luvulla rakennettuun kerrostaloasutukseen, joka on irrallaan muusta yhdyskuntarakenteesta. Näin epäilemättä onkin: tätä lähiöasutuksen ydinosaa löytyykin kaikilta tutkimusalueilta enemmän tai vähemmän. Kaikki riippuu kuitenkin aluerajauksesta. Yli puolet tutkimuksessa mukana olevista lähiöistä koostuu kerrostaloasunnoista vähintään 80 %:sesti. Osa lähiörajauksesta on tehty niin, että pientaloasutuksen osuus nousee jopa puoleen; Oulun Rajakylässä kerrostaloissa on alle 40 % ja Siilinjärven Vuorelassa vain 15 % asunnoista. Näissä tapauksissa kysymys on ehkä turhankin väljästä lähiörajauksesta. Viidessä lähiössä kerrostaloasutuksen osuus jää pienem-

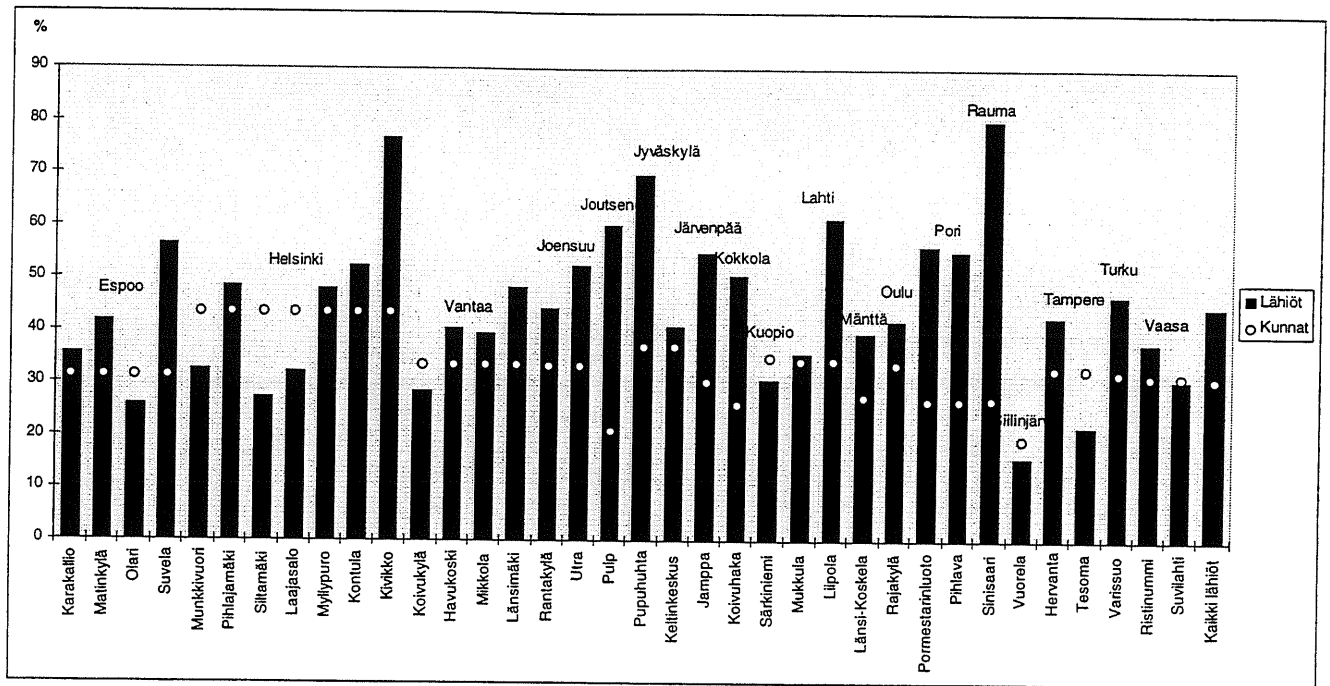
Kuvio 1: Asuntojen jakautuminen talotyyppin ja hallintaperusteen mukaan lähiöissä vuonna 1995.

mäksi kuin koko kunnassa (ks. kuvio 1). Tämä talotyyppin yhdenmukaisuus -sekoituneisuus luo jo sellaisenaan erilaisuutta lähiöiden välille. Se myös alleviivaa tarvetta edetä jatkoanalyysissä niin, että asumismuotojen erot ovat näkyvillä.

Myöskään tavanomainen käsitys kerrostalolähiöiden vuokra-asuntovaltaisuudesta ei monissakaan tapauksissa ole paikallaan. Vuokra-asuntojen osuus on kaikissa tutkimuslähiöissä keskimäärin 45 %, korkeimmillaan 80 % (Rauman Sinisaari). Joutsenon Pulpin kerrostaloasutus koostuu kokonaan vuokra-asunnoista. Monessa muussakin tapauksessa kerrostaloasutus on vuokrapainotteista. Kuitenkin myös kerrostaloissa olevien omistusasuntojen osuus on huomattavan korkea useissa lähiöissä. Eniten tämä näkyy ns. vertailulähiöissä, joiksi voidaan lukea esim. Munkkivuori, Tesoma, Karakallio, Olari, Laajasalo ja Siltamäki. Osakeasuntoja on noin puolet kerrostaloasunnoista myös monilla lähiöprojektien toiminta-alueilla. Monin paikoin on toki niin, että vuokra-asuntojen osuus ylittää joskus tuntuvastikin kuntansa keskiarvon, joka kaupunkimaisissa kunnissa vaihtelee 30-45 % (kuvio 2).

Kuvio 2: Vuokra-asuntojen osuus lähiöissä ja kunnissa vuonna 1995.

Verrattaessa osakeasuntojen lukumääriä vuosien 1990 ja 1995 välillä havaittiin niiden pudonneen lähes kaikissa lähiöissä. Tämä ilmiö esiintyy myös kuntatasolla. Esim. Helsingissä näyttää 10 000 osakeasuntoa siirtyneen vuokralle vuoden 1994 aikana. Osakeasuntojen määrä väheni jaksolla 1990-1995 myös useimmissa muissakin tutkituista 18 kunnasta. Mitä matalamman statuksen lähiöstä on kysymys, sitä enemmän supistui osakeasuntojen omistuksen piiri. Keltinkeskuksessa, Pupuhuhdassa, Pihlavassa ja Varissuolla ylitti osakeasuntojen väheneminen 10 %, kun taas varakkaammissa lähiöissä se jäi 1-3 %:iin. Tästä avautuu kaksi tulkintamahdollisuutta. Pitäisi tutkia, onko vuoden 1994 rakennus- ja huoneistorekisterin aineiston käsittelyssä tapahtunut jokin sellainen muutos, joka selittäisi näin suuren hyppäyksen nimenomaan yhtenä vuotena. Toinen tulkintamahdollisuus on, olettaa taloudellisten ongelmien kohdanneen eniten pienituloisempaa osaa asunto-osakkeen omistajista asuntomarkkinoiden ajautuessa lamaan Suomen talouden kera. Tosin suurimmillaan oli esimerkiksi kahden asunnon loukkuun jääneiden määrä jo vuosina 1991-92.

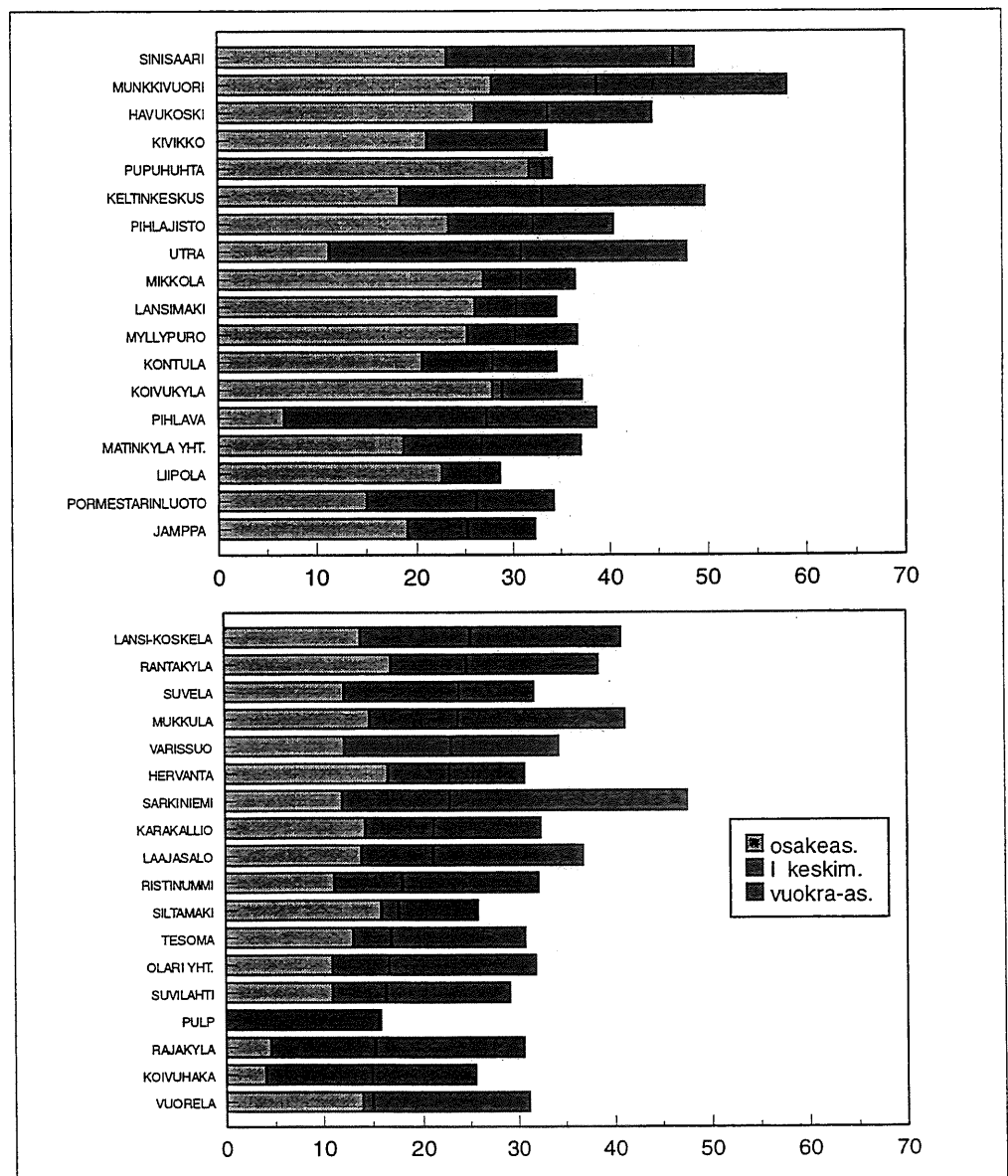
Muu kuin kerrostaloasutus koostuu erillispientaloista tai rivi- ja ketjutaloista. Nämä ovat enimmältään osaltaan omistuspohjalla. Paikka paikoin löytyy kuitenkin myös pientaloasutusta vuokrapohjalla. Hervannassa ja Suvelassa niiden osuus lähentelee jopa puolta pientalokannasta.

Lähempi, mm. tulotasoa koskeva analyysi osoitti, että niiden asukkaat eivät rakenneominaisuuksiltaan juuri poikenneet kerrostalojen vuokralaisväestön ominaispiirteistä. Osake- ja omakotitalojen omistajien väestörakenteissa kuitenkin löytyy keskinäisiä eroja, joiden suuruus ja suunta kuitenkin vaihtelevat maan eri osissa. Juuri tämä lähiöiden ominaisuuksien vaihtelu yksipuolisesta kerrostaloratkaisusta sekoittuneempaan rakenteeseen on perustana sille, että lähiön sisäisen rakenteen analyysi on jatkossa tärkeällä sijalla niiden keskinäisen ja kuntaansa kohdistuvan vertailun ohella.

Asumisolot kerrostalolähiöissä

Asumisoloja voidaan kerätyn seuranta-aineiston avulla tarkastella monesta suunnasta. Asuntojen kokojakaumasta voidaan laskea keskikoko ja vaikkapa pienten asuntojen osuus. Vastaavasti voidaan asuntokuntien kokojakaumasta laskea keskikoko ja pienten asuntokuntien osuus. Asumisväljyyden ohella voidaan laskea myös ahtaasti asuvien osuus. Erittäin pienten, 1-2 huoneen asuntojen, keittiö huoneeksi luettuna, osuudessa esiintyy lähiöiden välillä eniten vaihtelua välin ollessa 15-45 %.

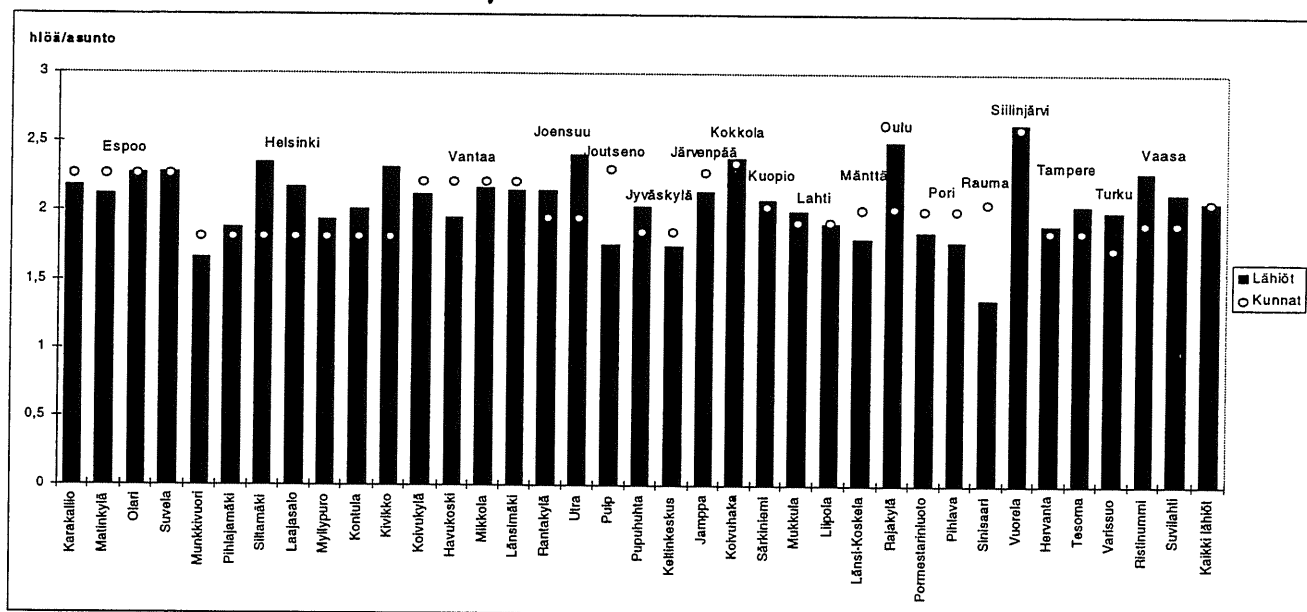
Kuvio 3: Pienasuntojen osuus vuonna 1995.

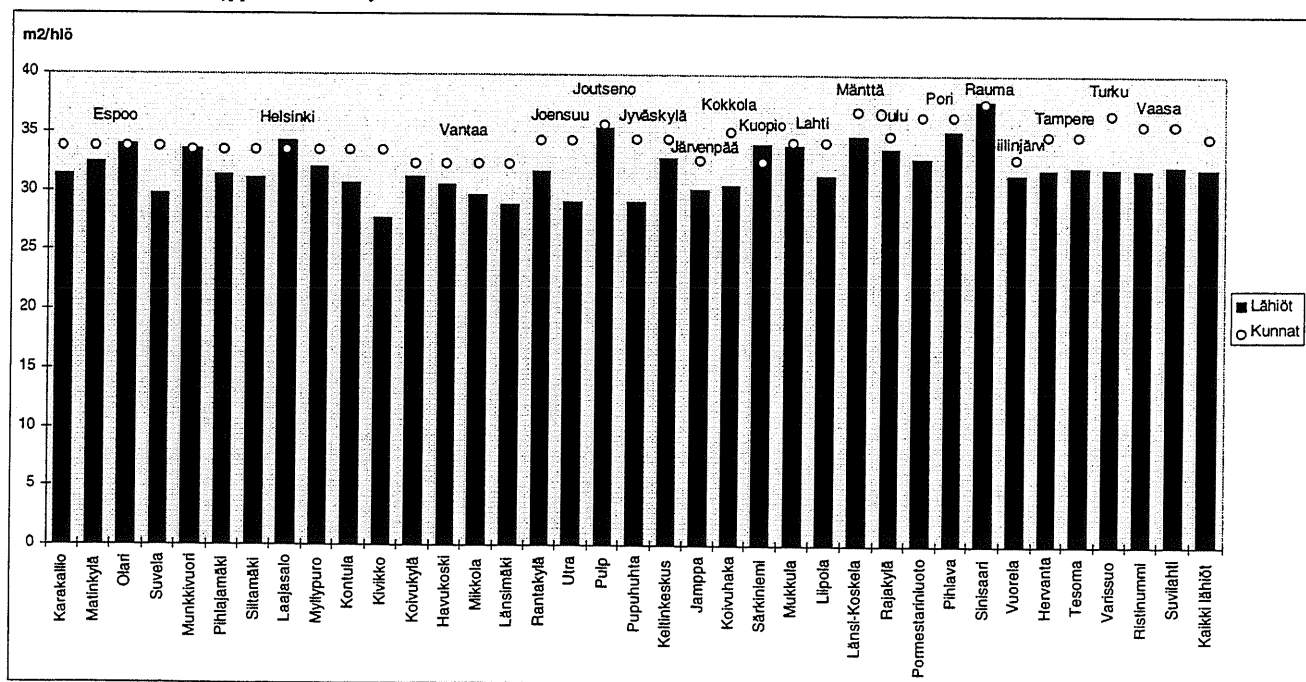
Lähiöt on järjestetty pienasuntojen keskimääräisen osuuden mukaan. Asuntokannasta on otettu erikseen kerrostalojen osakeasunnot sekä vuokra-asunnot kokovertailuun. Havaitaan, että pienten asuntojen osuus on vuokra-asumisessa enemmän tai vähemmän yleistä kuin omistusasunnoissa. Tämän ohella havaitaan kuitenkin myös, että osakeasuntosektorilla esiintyy paikoin tavanomaista korkeampia pienasuntojen osuuksia. Tutkittavassa aineistossa esiintyy siten hyvinkin monenlaisia eroja asuntokannan kokorakenteessa, vaikka keskikoko ei kovin paljon vaihtelekaan. Osa eroista johtuu asuntotyyppien jakaumasta eri hallintamuotojen sisällä, osa taas hallintamuotojen keskinäisistä painosuhteista.

Alueiden lähempi tarkastelu osoittaa, että pienimmät asunnot ovat esimerkiksi Rauman Sinisaaren, Jyväskylän Puhuhdan, Lahden Liipolan ja Vantaan Havukosken lähiöissä. Myöhemmin tullaan näkemään, että tämän tyyppin alueisiin liittyy enimmäkseen matala status muuhun kuntaan verrattuna. Toisaalta nähdään, että myös Helsingin Munkkivuori kuuluu vahvasti pientalovaikuttamiseen tyyppiin. Matala status ei kuulu tämän alueen ominaispiirteisiin. Kerrostaloasutuksen ikä ja osuus asuntokannasta ovat tärkeitä pientalovaikuttamisen osuuden selittäjiä. Vielä 1950-luvulla eivät rahavarat riittäneet kovin suurten asuntojen hankintaa. Edettäessä 1960- ja 1970-luvuille alkoi valtion lainoitus lisääntyä ja varallisuus muutenkin nousta. Tämä näkyy siinä, että suuremmissa kaupungeissa olevien lähiöiden asuntokoko ylittää enemmän tai vähemmän koko kunnan vastaavan.

Kuvio 4: Asuntokunnan keskikoko lähiöissä ja kunnissa 1995.

Kuvio 5: Asumisväljyys lähiöissä ja kunnissa 1995.

Asuntokuntarakenne kuitenkin tasapainottaa asuntokannan rakenteessa olevia eroja. Kunnissa, joissa pienten asuntojen osuus on korkea, on asuntokunnan keskikoko vastaavasti matala. Sama toistuu pääpiirteissään myös lähiötasolla. Nämä risteävät suunnat tuottavat sen, että asumisväljyydessä havaittavat erot ovat huomattavan pieniä. Pääsääntö on, että kerrostalolähiöissä väljyys jää alle kuntansa keskiarvon. Keskitasoa korkeamman asumisväljyyden kaksi lähdetä erottuvat otettaessa Espoon Olari ja Helsingin Laajasalo yhtäällä, sekä Joutsenon Pulp ja Rauman Sinisaari toisaalla keskinäisvertailuun. Edelliset kaksi edustavat korkeahkon statuksen sekoittuneita alueita, joissa asuntojen keskikoko nousee pientaloasutuksen ja omistusasuntojen yleisesti korkean osuuden takia.

Voidaankin todeta, että asumisväljyys itsenäisenä indikaattorina kertoo enemmän yksin asuvien osuuden suuruudesta kuin varallisuuden aiheuttamista asumistasovaikutuksista. Tosin asumistuki osaltaan edistää ahtaasti asumisen vähentämispyrkimyksiä. Myöhemmin nähdäänkin, että sen käyttö on varsin yleistä lähiöasumisen yhteydessä. Korkein keskiväljyys esiintyy Rauman, Porin, Joutsenon ja Mäntän kohdelähiöissä, jotka ovat jo vanhoja. Matalimmat arvot ovat Helsingin Kivikossa ja Joensuun Utrassa, molemmat uusia ja perhevaltaisia alueita. Yleisesti ottaen lähiöiden keskiväljyys jää jonkin verran oman kuntansa tason alapuolelle. Taso ylittyy varakkaammissa vertailulähiöissä sekä äsken mainituissa pienten asuntokuntien täyttämässä matalan tulotason lähiöissä.

Tyhjien asuntojen probleema

Tyhjien asuntojen yleistyminen on tunnettu merkki asuinalueen kriisiytymisestä. Tyhjien asuntojen pääoma- ja käyttömenot aiheuttavat kiinteistön omakustannusperiaatteen nojalla vakinaisesti asuvien taloutta. Tyhjiä ja tilapäisesti asuttuja huoneistoja ei voida tässä aineistossa erotella toisistaan, vaan niistä muodostuu kokonaisvarauma. Voidaan olettaa, että tietty perustaso menee aina tilapäisesti asuvien lukuun. Kotikuntalain muutos on vaikuttanut opiskelijoiden kirjautumiseen, minkä saattaa näkyä myös lähiöaineistossa varauman supistumisena. Tietty osa asunnoista on tyhjänä jokaisessa poikkileikkaustilanteessa muuttokitkan vuoksi. Vasta keskitason ylittävät varauman osuudet viittaavat kriisin esiintymiseen. Seuraavassa taulukossa on tutkittu lähiöiden kerrostalo-osasta varauman kehitystä.

Tyhjien asuntojen osuus on tai on ollut poikkeavan korkealla sittenkin vain muutamassa lähiössä. Pulp ja Länsi-Koskela ovat niitä harvoja, joissa osuus on kasvanut tuntuvasti jaksolla 1990-95. Myös alenevan varauman esimerkkejä löytyy tältä jaksolta, Siilinjärven Vuorela näkyvimpänä esimerkkinä.

Taulukko 2: Asuntovarauma lähiöiden kerrostaloissa 1980-95.

	1980	1985	1990	1995
2 KARAKALLIO	1.7	1.5	3.3	3.1
3 MATINKYLÄ	1.9	2.0	4.0	3.2
7 OLARI	2.7	2.6	3.9	4.2
10 SUVELA	1.1	3.3	3.3	4.0
12 MUNKKIVUORI	5.5	6.1	7.5	6.9
13 PIHLAJAMÄKI	3.2	3.1	3.5	4.1
14 SILTAMÄKI	2.1	5.9	7.0	3.9
15 LAAJASALO	2.2	11.4	3.1	5.8
16 MYLLYPURO	1.2	5.8	2.6	3.8
17 KONTULA	1.1	1.3	2.7	2.3
18 KIVIKKO	-	-	-	2.6
20 KOIVUKYLÄ	-	12.6	4.8	3.8
21 HAVUKOSKI	4.2	4.1	4.3	4.0
22 MIKKOLA	0.9	1.8	4.4	4.1
23 LÄNSIMÄKI	1.0	2.1	3.1	3.3
25 RANTAKYLÄ	1.4	7.3	10.1	9.5
27 UTRA	18.2	0.0	0.6	7.3
29 PULP	6.2	7.8	10.6	20.1
31 PUPUHUHTA	2.1	1.7	5.1	4.9
32 KELTINKESKUS	1.6	8.4	7.6	13.4
34 JAMPPA	4.9	10.9	3.0	4.6
36 KOIVUHAKA	2.2	4.2	4.2	5.4
40 SÄRKINIEMI	4.0	14.6	16.0	12.0
42 MUKKULA	2.8	2.8	3.8	4.5
46 LIIPOLA	1.2	1.8	2.9	3.0
48 LÄNSI-KOSKELA	1.4	4.4	5.1	13.5
50 RAJAKYLÄ	0.6	1.2	3.2	3.7
52 PORMESTARINLUOTO	3.1	3.4	4.5	6.1
54 PIHLAVA	17.6	14.7	12.4	12.9
58 SINISAARI	12.4	8.1	10.4	12.2
60 VUORELA	1.9	3.0	38.8	13.8
62 HERVANTA	3.0	5.7	6.7	7.8
66 TESOMA	1.2	2.9	3.1	2.9
70 VARISSUO	2.0	7.0	5.7	5.5
72 RISTINUMMI	7.1	4.9	9.5	8.7
78 SUVILAHTI	2.8	3.7	8.4	9.2

Lähiöiden asukkaat

Alueiden asukasluku vaihtelee suurin piirtein samassa suhteessa kuin asuntojen määrään. Asuntokuntien keskikoko toimii välittävänä tekijänä. Väkiluvun muutosta tarkastaessa kiinnittyy huomio siihen, että väkiluvun voimakaskin putoaminen on ollut tyypillisin piirre. Eräissä lähiöissä on kuitenkin harjoitettu täydennysrakentamista, useimmiten kuitenkin lähistöllä, ei niinkään varsinaisen lähiön perusrakenteessa. Nämä tapaukset sijaitsevat etupäässä Helsingin seudulla. Myös Tampereen Hervantaan on jatkuvasti muuttanut lisää väkeä.

Taulukko 3: Väestö ja asuntokuntien keskikoko lähiöissä 1980-1995.

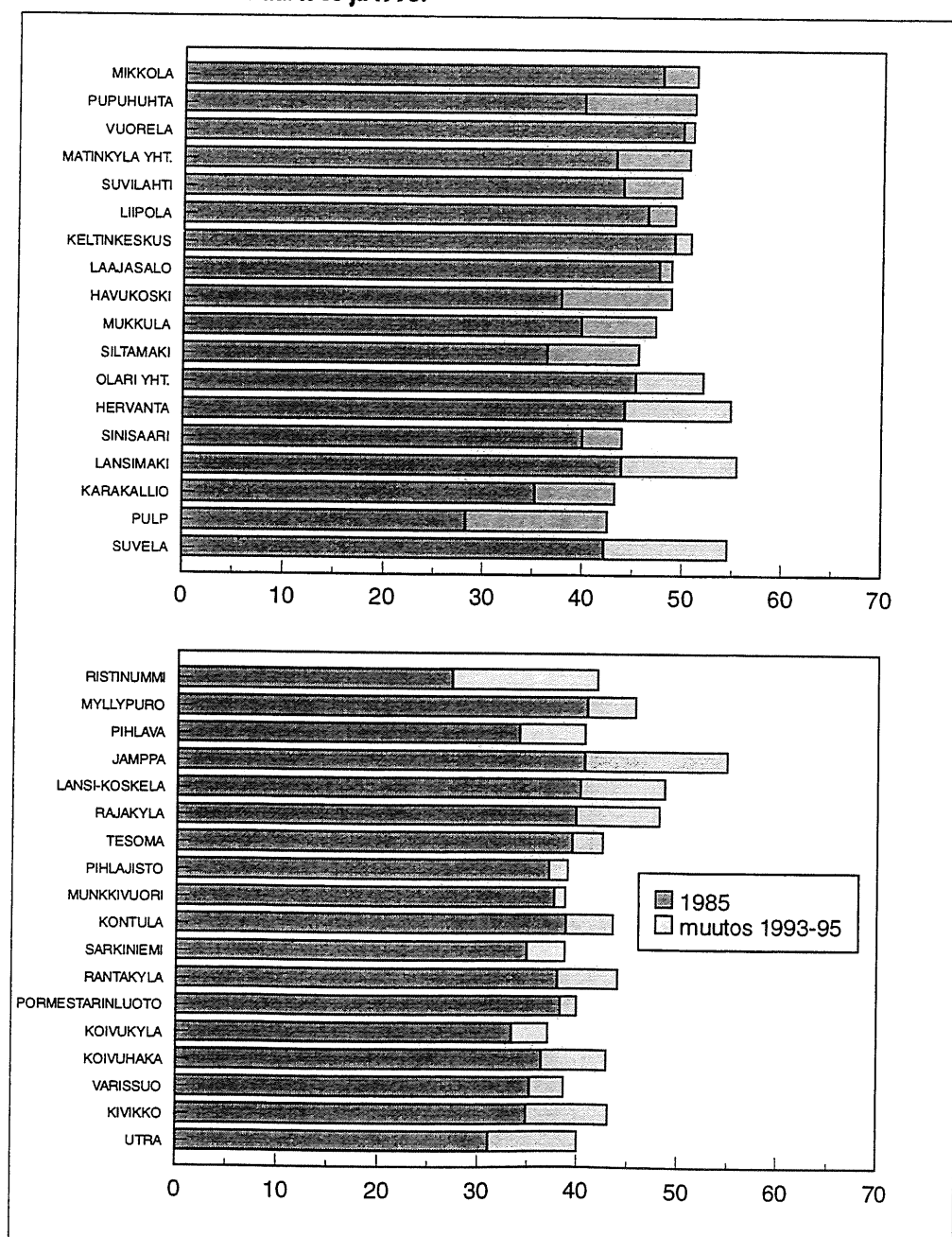
	1980	1985	1990	1990	1980	1985	1990	1995
2 KARAKALLIO	4325	4621	4398	4885	2.77	2.61	2.37	2.25
3 MATINKYLÄ	8891	10540	11744	13192	2.62	2.52	2.36	2.20
7 OLARI	10867	14135	13506	12791	2.74	2.72	2.55	2.36
10 SUVELA	7486	8418	9126	10686	2.84	2.74	2.59	2.38
12 MUNKKIVUORI	5683	5301	4987	6142	1.91	1.82	1.73	1.77
13 PIHLAJAMÄKI	11748	12538	12253	12119	2.42	2.27	2.14	1.99
14 SILTAMÄKI	4912	6682	7069	6761	2.87	2.70	2.62	2.43
15 LAAJASALO	14483	14588	14111	15451	2.64	2.51	2.35	2.29
16 MYLLYPURO	11238	10370	9746	9207	2.56	2.32	2.15	2.00
17 KONTULA	17666	17544	17882	17178	2.65	2.42	2.19	2.06
18 KIVIKKO	23	16	49	2724	3.83	3.20	2.33	2.39
20 KOIVUKYLÄ	527	1182	1942	2178	3.16	2.45	2.33	2.20
21 HAVUKOSKI	10180	10156	9422	8784	2.63	2.46	2.22	2.03
22 MIKKOLA	3193	3622	3211	2925	2.80	2.75	2.46	2.25
23 LÄNSIMÄKI	5070	5879	5904	6212	2.69	2.64	2.38	2.22
25 RANTAKYLÄ	10435	11078	10300	9618	3.03	2.82	2.49	2.28
27 UTRA	303	413	1251	2807	2.68	2.87	2.86	2.57
29 PULP	693	645	549	427	2.71	2.74	2.45	2.13
31 PUPUHUHTA	2843	2845	2590	2361	2.78	2.61	2.37	2.13
32 KELTINKESKUS	3228	3718	3346	3208	2.67	2.50	2.22	2.02
34 JAMPPA	3073	3561	3949	4015	2.82	2.59	2.40	2.23
36 KOIVUHAKA	3858	4562	4420	4168	3.23	2.97	2.69	2.54
40 SÄRKINIEMI	3398	3049	2734	2620	3.13	2.88	2.51	2.28
42 MUKKULA	7918	7752	7065	6887	2.69	2.49	2.24	2.08
46 LIIPOLA	7462	6765	5896	5360	2.77	2.46	2.16	1.96
48 LÄNSI-KOSKELA	933	851	765	628	2.72	2.55	2.30	2.05
50 RAJAKYLÄ	5256	4956	4624	4356	3.40	3.12	2.79	2.57
52 PORMESTARIN-LUOTO	4487	3999	3498	3161	2.81	2.47	2.17	1.96
54 PIHLAVA	2934	2663	2474	2291	2.69	2.42	2.19	2.00
58 SINISAARI	1263	1304	1113	1036	2.04	1.91	1.67	1.56
60 VUORELA	2306	2296	2538	2839	3.11	3.00	2.85	2.72
62 HERVANTA	15359	19343	20559	20931	2.72	2.53	2.31	2.13
66 TESOMA	4961	4205	3694	3437	3.00	2.56	2.27	2.10
70 VARISSUO	8654	11318	10659	9708	2.77	2.68	2.34	2.11
72 RISTINUMMI	8637	9644	9053	8689	3.12	2.98	2.67	2.48
78 SUVILAHTI	5024	4873	4364	4014	3.03	2.75	2.49	2.31

Asuntokunnan keskikoko on alentunut nopeasti. Vielä vuonna 1980 se useissa lähiöissä ylitti kolmen hengen koon. Oulun Rajakylässä se nousi jopa lukemaan 3,4, mitä voi pitää vahvasti perhevaltaisen väestön tunnuslukuna. Rauman Sinisaari ja Helsingin Munkkivuori toimivat suunnan näyttäjänä, sillä kummassakin asuntokuntien koko on jo tuntuvasti alittanut kahden hengen rajan. Munkkivuoressa lisärakentaminen on tuonut perheväestöä, mutta Sinisaareissa aleneminen jo hidastuen jatkunut. Molemmissa näistä lähiöistä voitiin jo edellä todeta asuntojen pieni koko.

Ikärakenne

Eräs tapa verrata alueiden ikärakennetta ajassa sekä keskenään on laskea väestön keski-ikä. Se muodostettiin 5-vuotisluokituksesta olettamalla kunkin luokan keski-arvo luokkarajojen keskiväliin sijoittuvaksi. Kun aineisto järjestettiin vuoden 1995 keski-ikä mukaisesti ja kuvioon liitettiin myös havainnot vuodesta 1985, päädyttiin kuvion 6 mukaisiin tuloksiin. Vantaan Mikkola edustaa iältään vanhinta väestöä, mutta se ei jää yksin joukkoon, jossa keski-ikä on välillä 45-50 vuotta. Nuorempaa väestöä on 1990-luvun alussa rakennetuissa lähiöissä, kuten Utra ja Kivikko. Yllättävän nuorta väestöä on kuitenkin myös vanhemmissa lähiöissä, kuten Varissuo, Koivuhaka, Pormestarinluoto, Rantakylä jne. Muutoksen 1985-95 tarkkailu tuokin oman selityksensä eroihin. Vanhinta keski-ikää edustavilla alueilla on pääsääntönä, että ikärakenne on vanhentunut ko. jaksolla. Nuoremmissa päässä yleisimpänä kehitystyyppinä on keski-ikäen nuorentuminen. Tutkitut lähiöt jakautuvat itse asiassa kahteen yhtä suureen tyyppiin ikärakenteen muutoksen suhteen.

Kuvio 6: Väestön keski-ikä 1985 ja 1995.

Hissikysymys

Portaiden nousu vilkastuttaa verenkiertoa. Kauppakassit käsissä, vauvankoppa kainalossa, muitakin ajatuksia nousee mieleen. Takana raskas työura, edessä kulumaviat ja kankeudet: kovin monet portaat on raskaat nousta ja tulla alas. Miten on lähiöiden kerrostaloissa hissiasian laita? Alueet ovat syntyneet eri vuosikymmeninä, kullakin niistä on oma normiohjauksensa. Seuraavassa taulukossa tarkastellaan hissittömyyden esiintymistä talon kerrosluvun mukaan sekä sen kohdistumista asukkaisiin ja erityisesti sen vanhempaan osaan, 65 vuotta täyttäneisiin.

Hissittömyys koskee siis etupäässä enintään kolmikerroksisia rakennuksia. Nämä muodostavatkin 70-luvun aravarakentamisen tyypillisen tapauksen. Vain muutamista lähiöistä tulee tieto, että kaikki enintään kolmikerroksiset talot eivät ole vailla hissiä. Taulukko 4 paljastaa lisäksi, että lähiörakentamisessa on ollut aika, jolloin myös yli kolmen kerroksen taloja on voitu rakentaa ilman hissejä. Mitä vanhempia lähiöt ovat, sitä useammin tällä tavalla puutteellisia asuntoja löytyy. Taulukon toisessa osassa ilmaistaan, mikä osuus asunnoista tai väestöstä kuuluu hissittömiin. Koko väestön ja vanhusväestön osuuksien vertailu osoittaa, että hissittömissä taloissa on vanhuksia suhteellisesti enemmän kuin koko väestöä. Totuttua asuntoa ei siis vaihdeta vanhuuden kynnyksellä liikkumisen helpottamiseksi. Tämä havainto on epäilemättä tärkeä, kun lähiöiden korjausrakentamista suunnitellaan.

Taulukko 4: Hissiä vailla olevat kerrostaloasunnot, asukkaat ja niistä 65 vuotta täyttäneet rakennuksen kerrosluvun mukaan 1995.

	LKM						PROSENTTIA					
	asuntoja		asukkaita		yli 65-v.		asuntoja		asukkaita		yli 65-v.	
	alle 3	yli 3	alle 3	yli 3	alle 3	YLI 3	alle 3	yli 3	alle 3	yli 3	alle 3	yli 3
2 KARAKALLIO	849	0	1957	0	151	0	100	0	100	0	100	0
3 MATINKYLÄ	2420	0	5242	0	293	0	99	0	99	0	100	0
7 OLARI	1341	0	2867	0	204	0	100	0	100	0	100	0
10 SUVELA	261	0	530	0	8	0	93	0	90	0	100	0
12 MUNKKIVUORI	951	942	1771	1593	326	381	100	67	100	63	100	75
13 PIHLAJAMÄKI	1029	1340	2211	2761	188	454	91	55	91	58	86	53
14 SILTAMÄKI	1615	0	3268	0	461	0	100	0	100	0	100	0
15 LAAJASALO	1642	374	3502	760	360	97	87	17	88	19	81	13
16 MYLLYPURO	658	513	1317	1007	136	193	93	40	92	39	90	42
17 KONTULA	2206	222	4898	474	538	77	93	16	94	16	87	26
18 KIVIKKO	441	0	979	0	9	0	0	0	0	0	0	0
20 KOIVUKYLÄ	124	0	273	0	7	0	0	0	0	0	0	0
21 HAVUKOSKI	920	17	1958	37	84	3	0	3	0	3	0	2
22 MIKKOLA	733	0	1669	0	83	0	0	0	0	0	0	0
23 LÄNSIMÄKI	316	0	701	0	19	0	0	0	0	0	0	0
25 RANTAKYLÄ	1374	0	2995	0	184	0	95	0	97	0	71	0
27 UTRA	573	0	1131	0	27	0	100	0	100	0	100	0
29 PULP	143	0	276	0	7	0	100	0	100	0	100	0
31 PUPUHUHTA	136	0	292	0	8	0	100	0	100	0	100	0
32 KELTINKESKUS	127	0	273	0	23	0	100	0	100	0	100	0
34 JAMPPA	338	0	672	0	26	0	100	0	100	0	100	0
36 KOIVUHAKA	794	0	1690	0	89	0	100	0	100	0	100	0
40 SARKINIEMI	230	48	518	48	61	18	89	40	92	28	85	72
42 MUKKULA	706	65	1433	118	196	28	100	14	100	13	100	28
46 LIIPOLA	258	0	586	0	32	0	100	0	100	0	100	0
48 LANSI-KOSKELA	256	0	498	0	100	0	100	0	100	0	100	0
50 RAJAKYLÄ	278	0	508	0	30	0	100	0	100	0	100	0
52 PORMESTARINLUOTO	315	26	628	51	55	8	88	16	93	16	70	33
54 PIHLAVA	55	0	100	0	11	0	100	0	100	0	100	0
58 SINISAARI	72	0	109	0	30	0	67	0	70	0	65	0
60 VUORELA	0	74	0	159	0	18	100	54	100	53	100	90
62 HERVANTA	467	0	1089	0	21	0	86	0	89	0	47	0
66 TESOMA	663	0	1525	0	189	0	100	0	100	0	100	0
70 VARISSUO	714	0	1541	0	80	0	96	0	94	0	95	0
72 RISTINUMMI	1656	0	3693	0	205	0	100	0	100	0	100	0
78 SUVILAHTI	1091	74	2427	157	199	21	100	34	100	34	100	37

Elinvaihe ja perheenmuodostus

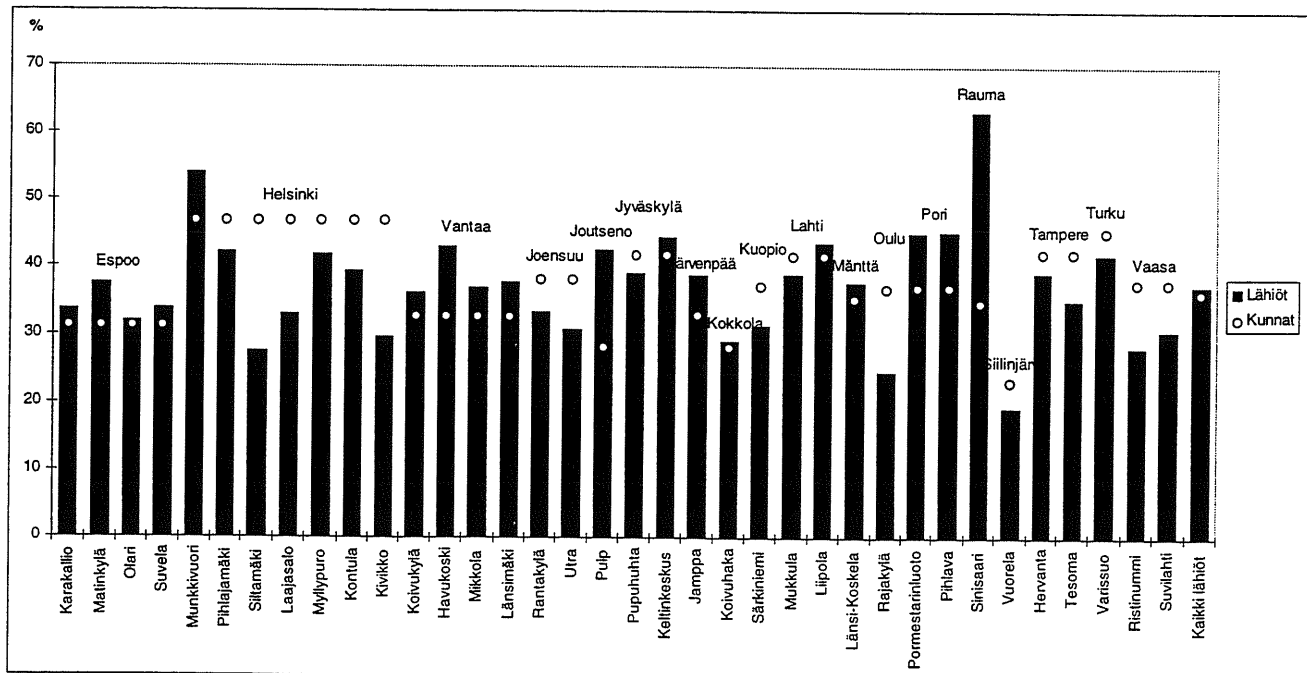
Muita keskeisiä ulottuvuuksia väestön rakenteessa ovat perheenmuodostus sekä ikään kytkeytyvä elinvaihe. Yksin asumisen osuus on vahva indikaattori. Se vaihtelee suurissa rajoissa Siilinjärven Vuorelan 20 %:sta Rauman Sinisaaren 65 %:iin. Suhteessa oman kuntansa keskiarvoon esiintyy yksin asuvien osuudessa suurta vaihtelua (kuvio 7). Esimerkiksi Helsingin lähiöissä jää tämä osuus selvästi kaupungin 46 %:n keskitason alapuolelle, kuitenkin lukuunottamatta Munkkivuorta, jossa osuus ylittää puolet asutokunnista. Vantaan ja Espoon lähiöissä yksin asuvia sitä vastoin on useammin kuin koko kunnassa. Tämä on yhteydessä näiden kuntien laajaan pientaloasutukseen, jossa asutokuntakoko on keskimääräistä suurempi. Yksin asuvien osuus on yhteydessä asuntojen kokorakenteen ohella lähiön ikään. Siltamäessä, Kivikossa ja Utrassa on paljon 1990-luvulla rakennettua asutokantaa, jossa asuu runsaasti nuoria lapsiperheitä ja vähemmän yksin olevia.

Yksin asumisen yleisyys on ajassa muuttuva ilmiö. Tätä tarkastellaan taulukossa 5 hallintamuodon mukaan.

Varsin tavallinen kehityskuva on, että yksin asuvien osuus on kohonnut tarkasteltavan 15 vuoden aikana noin 20 %-yksikön verran, jos lähtötilanne on vuonna 1980 ollut sekin noin 20 %:n tienoilla.

Joukossa on lähiöitä, joissa yksinäisiä oli tavallista enemmän jo vuonna 1980. Erityisesti Munkkivuori ja Sinisaari poikkeavat tässä kohdin eniten yleislinjasta. Tämän tyyppin lähiöissä yksin asumisen kasvuvauhti on kuitenkin ollut keskitasoa hitaampaa. Yksin asuminen ei voi laajeta määrättömiin (kuvio 8). Hallintamuotojen välinen eri on tässä kohdin erittäin vähäinen. Lähes kaikissa lähiöissä jää yksin asuvien osuus osakeasutokannassa vain vähän matalammaksi kuin vuokralaisten keskuudessa. Tämä seikka vaikuttaa ensiksi yllättävältä, kun suhteuttaa havainnon edellä käsiteltyyn kysymykseen pienen asuntojen osuudesta. Jäihän lukuisissa lähiöissä osakesektorilla alle puoleen siitä, mitä voitiin todeta vuokra-asuntojen ryhmässä. Yksin asuminen ei liity enää yhtä kiinteästi pieniin asuntoihin kuin lähiöihin sisään muuton ajankohtana. Yhä enemmän se liittyy lähiön ja sen väestön ikääntymiseen ja siitä seuraavaan ruokakuntien hajaantumiseen.

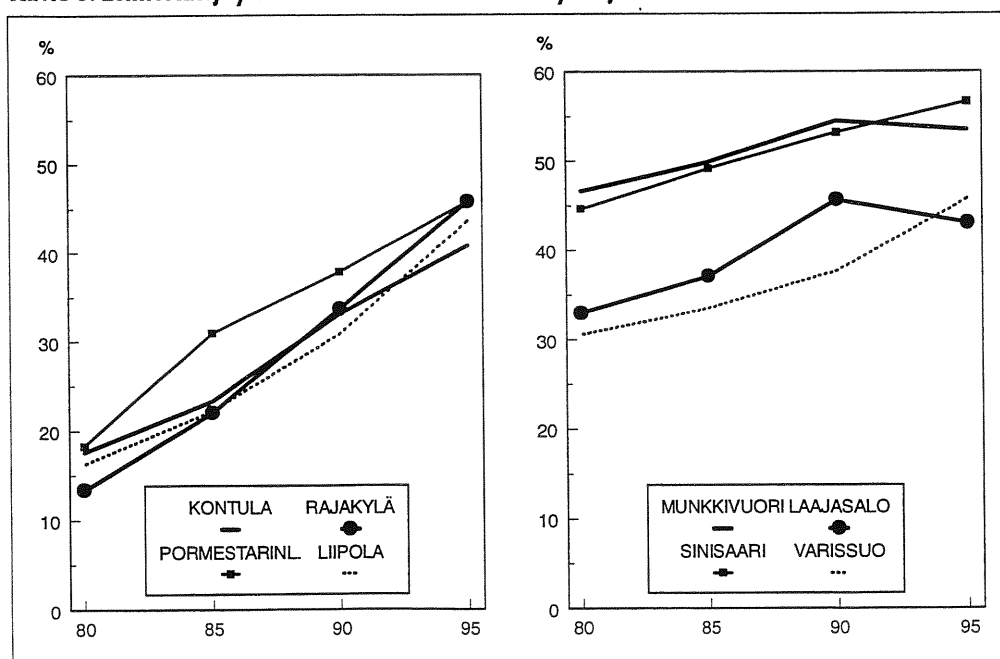
Kuvio 7: Yksin asuvien osuus lähiöissä ja vertailukunnissa 1995.

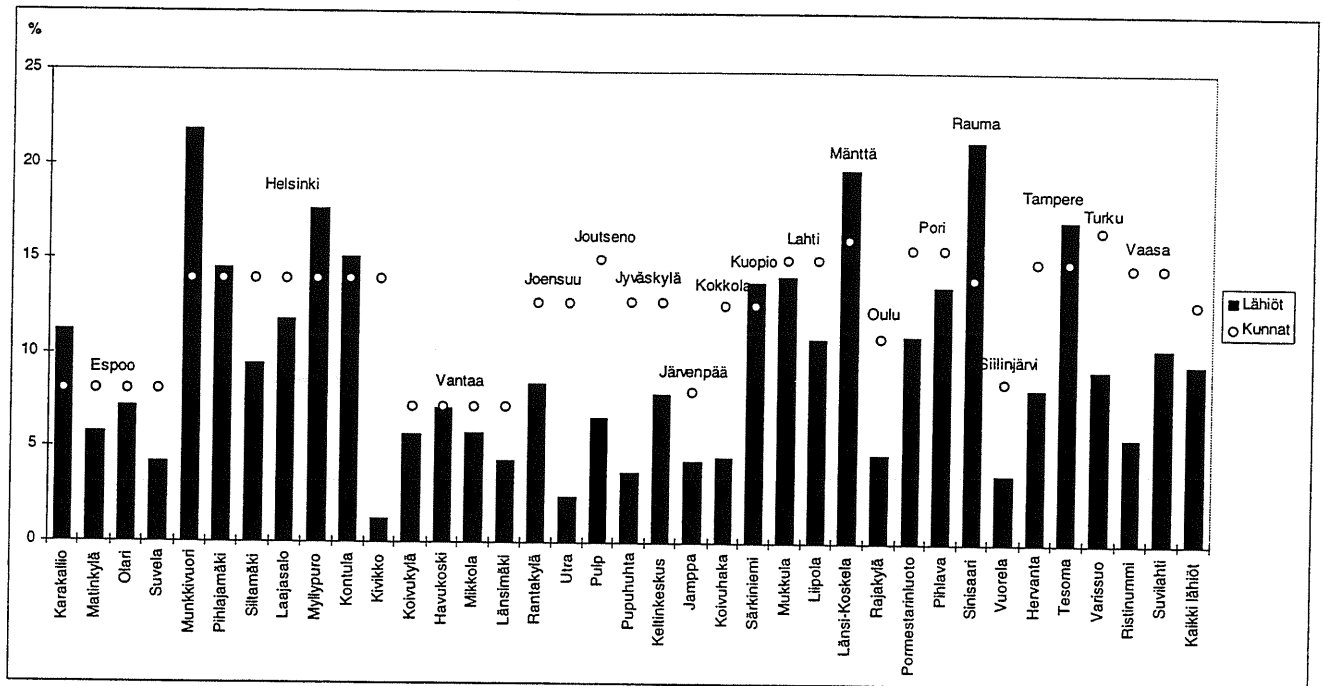
Taulukko 5 : Yksin asuvien osuuden kehitys lähiöissä 1980-1995 hallintasuhteen mukaan.

	kerrostalojen vuokra-asunnot				kerrostalojen osakeasunnot			
	1980	1985	1990	1995	1980	1985	1990	1995
2 KARAKALLIO	15.5	21.8	30.2	35.8	18.4	24.6	30.8	36.3
3 MATINKYLÄ	23.7	28.8	32.4	42.7	23.0	28.6	33.1	41.9
7 OLARI	22.5	30.2	39.0	43.6	23.2	28.4	35.2	41.0
10 SUVELA	21.7	24.2	30.0	43.3	20.0	23.4	30.7	42.0
12 MUNKKIVUORI	46.7	49.9	54.5	53.5	44.5	48.2	52.2	51.9
13 PIHLAJAMÄKI	21.8	29.9	36.6	44.5	24.1	30.2	36.3	43.0
14 SILTAMÄKI	22.5	41.4	37.0	39.2	21.6	31.4	34.9	38.5
15 LAAJASALO	33.0	37.1	45.7	43.1	30.1	32.6	41.3	41.4
16 MYLLYPURO	26.4	31.8	35.2	42.4	26.9	31.3	36.0	41.9
17 KONTULA	17.6	23.0	33.1	40.8	20.1	25.0	33.3	40.1
18 KIVIKKO	-	-	-	-	-	-	25.0	29.1
20 KOIVUKYLÄ	-	27.2	28.1	43.2	-	26.3	31.0	41.7
21 HAVUKOSKI	26.4	33.2	37.0	47.8	22.5	28.4	35.3	44.8
22 MIKKOLA	24.9	23.3	31.8	41.1	21.8	23.3	30.5	37.4
23 LÄNSIMÄKI	22.0	27.1	33.3	45.1	21.4	26.0	33.5	42.6
25 RANTAKYLÄ	21.0	28.1	33.0	39.2	19.7	26.0	32.6	38.8
27 UTRA	11.1	0.0	25.6	43.4	10.0	0.0	28.9	42.0
29 PULP	16.7	16.9	25.1	39.7	16.4	16.2	25.1	39.7
31 PUPUHUHTA	15.5	19.7	26.8	37.6	15.8	20.9	28.0	37.8
32 KELTINKESKUS	23.1	27.7	38.7	41.0	21.9	25.0	34.8	39.7
34 JAMPPA	21.9	25.9	33.9	48.2	20.7	24.5	35.1	47.7
36 KOIVUHAKA	19.5	26.5	34.0	41.0	18.2	24.9	33.1	39.4
40 SÄRKINIEMI	28.2	30.8	31.8	37.1	21.2	23.0	29.0	34.4
42 MUKKULA	24.4	30.2	38.6	47.9	24.3	30.0	36.9	44.5
46 LIIPOLA	16.3	22.2	30.9	43.6	17.8	24.4	32.5	43.3
48 LÄNSI-KOSKELA	34.0	39.8	39.5	40.7	29.2	34.6	35.9	37.4
50 RAJAKYLÄ	13.4	22.0	33.7	46.5	13.6	22.3	33.8	46.4
52 PORMESTARINLUOTO	18.3	31.0	37.9	45.8	18.7	30.3	37.9	45.1
54 PIHLAVA	26.5	41.5	44.2	49.9	23.6	37.6	43.3	49.6
58 SINISAARI	44.7	49.2	53.2	56.6	41.6	46.6	52.7	56.0
60 VUORELA	26.0	23.9	28.1	44.7	22.5	25.4	22.4	39.4
62 HERVANTA	21.1	27.9	36.5	41.2	20.3	26.7	34.7	39.5
66 TESOMA	16.8	23.0	31.7	39.5	15.6	23.3	31.3	36.9
70 VARISSUO	30.6	33.5	37.7	45.8	23.8	28.0	36.9	44.7
72 RISTINUMMI	18.3	22.8	31.1	38.2	16.7	21.0	29.2	35.2
78 SUVILAHTI	20.0	29.3	32.2	38.3	17.1	24.2	27.5	33.4

Kuvio 8: Esimerkkejä yksin asumisen osuuden kehityslinjoista 1980-95.

Kuvio 9: Vanhusten osuus väestöstä lähiöissä ja koko kunnassa 1995.

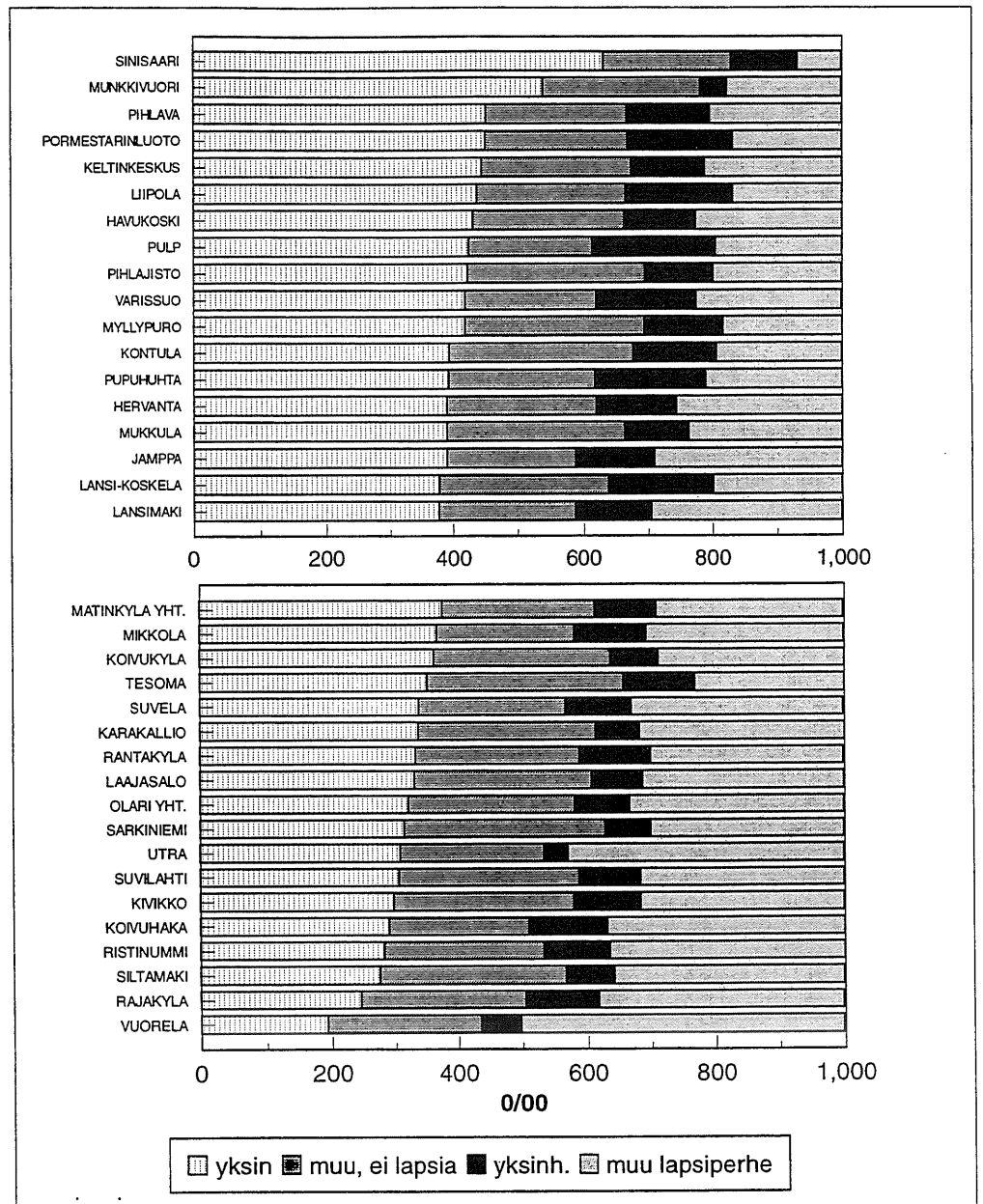

Vanhusten väestöosuus kytkeytyy vahvasti yllä tarkasteltuun yksin asumisen levinneisyyteen. Vanhemmissa lähiöissä, joita edustavat Munkkivuori, Myllypuro ja Kontula sekä Länsi-Koskela, Sinisaari ja Tesoma se ylittää selvästi kunnan keskiarvon. Useissa muissa tapauksissa vanhusten osuus jää tuntuvasti alle kunnan keskitason. On kuitenkin kiinnostavaa, että havaittu yksin asuminen ei ole yleistynyt kovinkaan paljon vanhimman ikäluokan osuuden kasvun seurauksena. Tutkittaessa jaksolta 1985-95 yksin asuvien jakautumista ikäluokkiin havaittiin, että osuuttaan tässä ryhmässä kasvatti useimmissa tapauksissa keski-ikäisten, 30-54-vuotiaiden osajoukko. Yksin asuvien määrän nopea kasvu lähiöissä ei tosin sulje pois sitäkään, ettei myös yksin olevien vanhusten määrä olisi lähiöissä kasvanut.

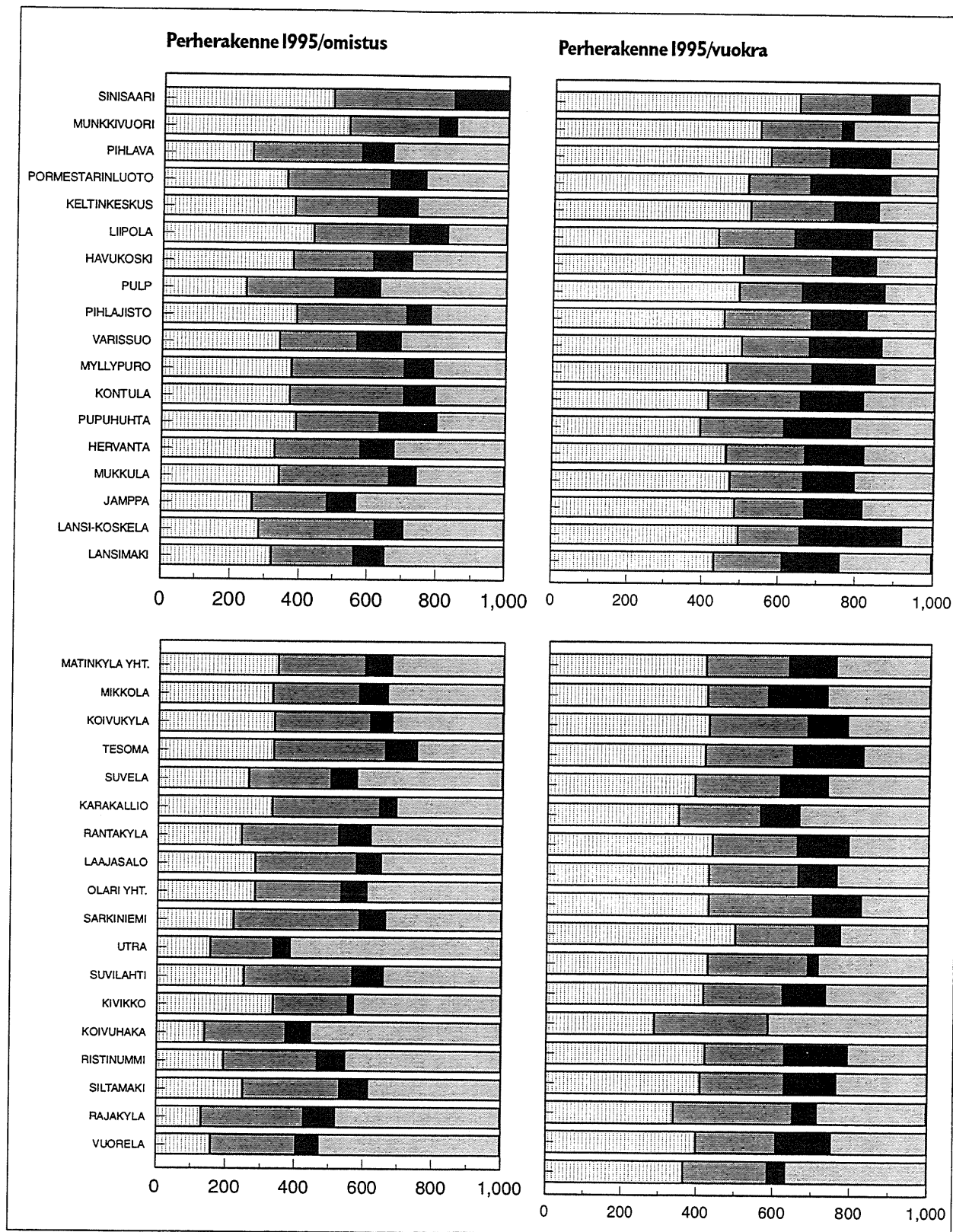
Lapsiperheet ovat yksinasumisen eräänlainen vastapooli. Niinpä useimmissa lähiöissä niiden osuus ylittää kuntansa keskiarvon, kuten kuvio osoittaa. Sinisaari ja Munkkivuori muodostavat tästä selvimmät poikkeamat. Kun lähiöt järjestetään yksin asuvien osuuden mukaan laskevaan järjestykseen, havaitaan yksinasumisen korkeaan osuuteen liittyvän usein myös yksinhuoltajien korkea osuus. Jakauman yläpäässä on muutamissa lähiöissä jopa puolet lapsiperheistä yhden huoltajan tapauksia. Kahden vanhemman lapsiperheiden osuus kasvaa sitä mukaa kuin yksin asuvien osuus alenee.

Omistajien ja vuokralaisten välillä on perherakenteessa lähes systemaattisia eroja. Kun lähiöt pidetään edellisen kuvion mukaisessa järjestyksessä, nähdään yksin asuvien ja yksinhuoltajatalouksien keskittyvän nimenomaan vuokrasektorille. Vastaavasti kahden huoltajan lapsiperheiden sekä muiden, kuten esim. lapsettomien avioparien, osuus jää vuokra-asunnoissa selvästi pienemmäksi kuin omistusasunnoissa. Tosin joissakin lähiöistä eivät perherakenteelliset erot ole hallintasuhteiden välillä kovin suuria.

Kuvio 10 : Eri perhetyyppien osuus asutokunnista 1995.

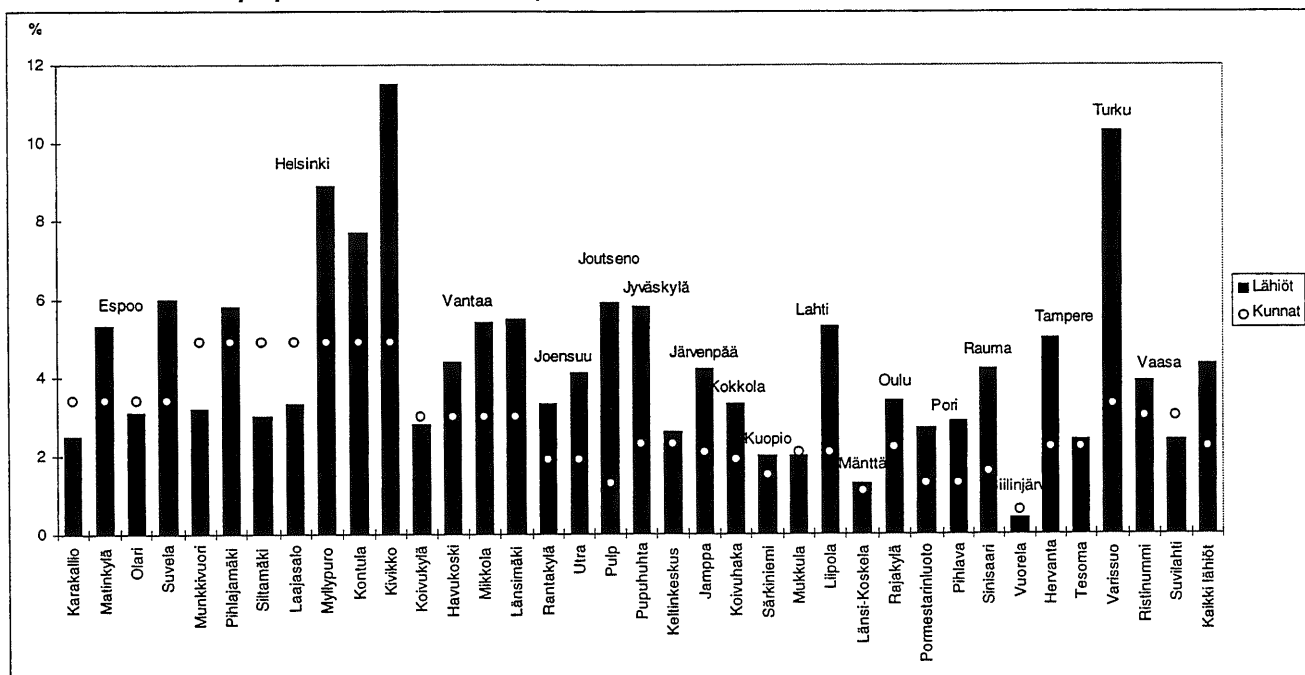
Kuvio II : Lähiöiden perherakenne hallintamuodon mukaan 1995.

Ulkomaalaisväestön sijoittuminen

Vasta 1990-luvun koittaessa on kysymys ulkomaalaissyntyisten sijoittamisesta ja sijoittumisesta kaupunkirakenteeseen noussut esille. Tätä ennen, kun pakolais- tai paluumuuttovirtoja Suomen rajojen yli ei tullut, ei kysymystäkään ollut. Kuviossa 12, jossa ulkomailla syntyneen väestön sijoittumista lähiöihin vs. kuntaan vertaillaan, havaitaan ulkomaataustan ja lähiöasumisen usein liittyvän yhteen.

Kuvio 12: Ulkomailla syntyneiden osuus lähiöissä ja kunnissa 1995.

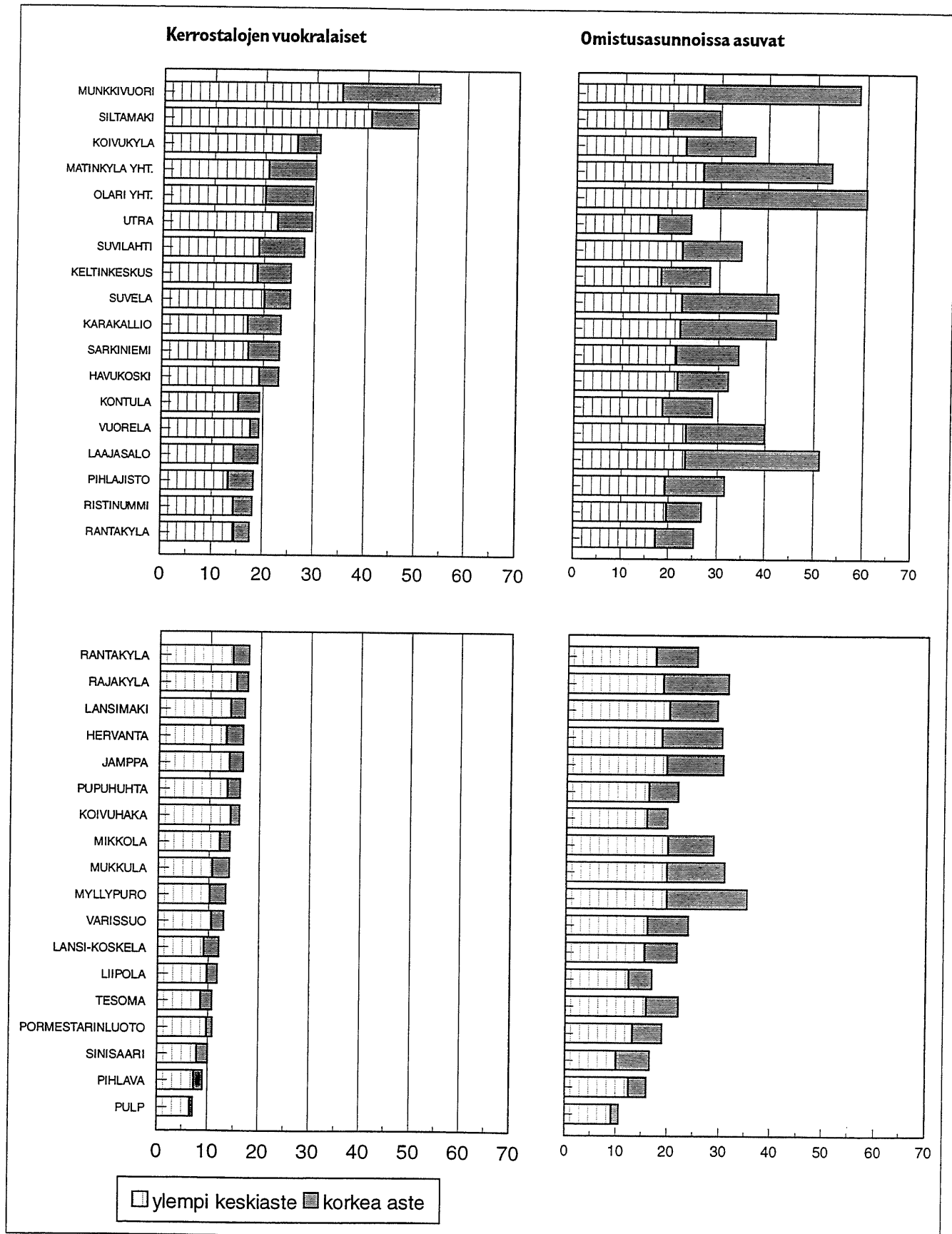
Korkein osuus löytyy Helsingin Kivikosta, suurin poikkeama koko kuntaan Turun Varissuolta.

Neljänneksessä tutkituista lähiöistä jää ulkomailla syntyneiden osuus kuitenkin koko kunnan vastaavaa lukua alemmaksi. Yhteinen nimittäjä lienee kunnallisten vuokra-asuntojen omistuksen laajuus eri lähiöissä. Ulkomailla 1990-luvulla tulleet saapuivat Lama-Suomeen, jossa suurtyöttömyys heidän kohdallaan edelleen jatkuu vientiteollisuuden nousukaudesta huolimatta. Työttömyysprosentit ovat monilla kansallisuusryhmillä moninkertaiset kantaväestöön verrattuna. Kunnan asuntajono tarjoaa ainoan tien, ja kunta osoittaa kiireellisimmät ensimmäisiksi vapautuviin asuntoihin. Ne ovat joko uustuotannosta syntyneitä, kuten Kivikossa tai Utrassa, tai vanhasta kannasta vapautuneita, kuten useimmissa muissa lähiöissä. Tämän suuntauksen jatkaminen tai suunnan kääntäminen enemmän tasoittavan suuntaan on kunnan käsissä.

Koulutusrakenteelliset erot ja niiden kehitys

Eräs tapa mitata väestön sosiaalista koostumusta ja sen muutosta on käyttää hyväksi tietoja koulutusrakenteesta. Tilastokeskuksen tutkintorekisteriin viedään tiedot kaikista suoritetuista tutkinnoista. Niistä ylimmän mukaan luokiteltuna voidaan muodostaa pääryhmitys, joka koostuu ryhmistä alempia keskiaste (vastaa ammattikoulua), ylempi keskiaste (opistotason tutkinnot) sekä korkea aste. Muu 15 vuotta täyttänyt väestö lasketaan kuuluvaksi enintään perusasteen tutkinnon suorittaneisiin. Koulutustiedot olivat koko lähiön osalta saatavilla jaksolta 1980-1995 ja asumismuodoittain vuosilta 1985 ja 1990 asti. Eräs tapa katsoa lähiöiden keskinäistä sijoitumista on vertailla niitä kahden ylimmän koulutusasteen levinneisyyden mukaan. Kuviossa 13 tutkimusalueet on asetettu järjestykseen sen mukaan, miten kerrostalojen vuokralaisten keskuudessa nämä osuudet vaihtelevat.

Kuvio 13: Lähiöiden vertailu koulutettujen osuuden mukaan asumismuodoittain vuonna 1990.

Vertailu kertoo, että myös vuokralaisväestöt eri lähiöissä eroavat toisistaan koulutuksellisesti melko paljon. Kärjessä ovat pääkaupunkiseudun vertailukohteina olevat lähiöt, peränpitäjinä työsuhteasuntopohjalta aikoinaan rakennetut lähiöt. Omistusasunnoissa koulutustaso on lähes järjestään korkeampi kuin vuokra-asunnoissa. Jakauman yläpäässä erottavana tekijänä on useimmiten juuri korkean asteen tutkinnon osuus. Ylempi keskiaste esiintyy näissä lähiöissä usein samassa suhteessa kummassakin hallintamuodossa. Lähiöiden jakauman alapäässä eroa on molempien koulutustyyppien suhteen. Kuitenkin joukosta erottuu niitäkin alueita, joissa omistusasuntojen ja vuokra-asuntojen koulutustasot eivät paljonkaan poikkea toisistaan. Näin tässäkin kohdin erottuu lähiöstä tiettyä monimuotoisuutta.

Koulutusrakenteeseen perustuvan luokittelun vertailu sellaisenaan lukuisien lähiöiden kesken on hankalaa, kun halutaan saada myös ajallista perspektiiviä tarkasteluun. Aineistoa tiivistävällä analyysillä voidaan kuitenkin päästä eteenpäin. Niinpä muodostettiin koulutusrakenteesta painotettu summaindeksi, jossa alin koulutustaso saa painon 1 ja ylin vastaavasti painon 4.

Kun näin painotettuja jakaumia kustakin lähiöstä suhteutetaan tutkittujen kuntien summasta laskettuun perusjakaumaan, saadaan lukusarja, joka kertoo kunkin lähiön suhteellisen aseman koulutusasteikolla. Kuntasumma koostui vuonna 1995 1,56 miljoonasta asukkaasta, joten se edustaa kohtalaisen hyvin Suomen kaupunkien väestöä. Koko lähiöstä oli tietoja käytettävissä vuosilta 1980-95, asumismuodon mukaan vain 1985 ja 1990.

Taulukko 6: Väestön koulutusrakenne indeksin mukaan
(kaikki vertailukunnat = 100 kunakin vuonna).

		YHTEENSÄ				OMISTUSAS.		VUOKRA-AS.	
		1980	1985	1990	1995	1985	1990	1985	1990
2	KARAKALLIO	111	106	103	100	117	114	77	77
3	MATINKYLÄ	131	127	121	113	141	135	92	90
7	OLARI	164	154	140	128	169	150	90	89
10	SUVELA	105	98	98	96	117	116	72	77
12	MUNKKIVUORI	163	149	142	129	152	146	140	129
13	PIHLAJAMAKI	88	85	83	83	97	93	69	68
14	SILTAMÄKI	92	94	90	91	90	89	132	111
15	LAAJASALO	127	121	118	112	140	133	69	67
16	MYLLYPURO	79	79	81	82	98	99	56	59
17	KONTULA	75	74	77	78	83	87	64	67
18	KIVIKKO	-	-	-	90	-	-	-	-
20	KOIVUKYLÄ	97	97	100	99	105	106	81	83
21	HAVUKOSKI	99	87	87	84	95	94	71	73
22	MIKKOLA	86	79	78	77	87	87	63	62
23	LÄNSIMÄKI	82	76	79	80	85	89	63	67
25	RANTAKYLÄ	82	82	83	86	87	88	69	75
27	UTRA	53	69	90	95	69	90	70	88
29	PULP	63	58	58	58	50	55	62	59
31	PUPUHUHTA	79	74	77	79	85	83	68	74
32	KELTINKESKUS	111	100	94	94	103	94	89	89
34	JAMPPA	84	79	83	81	94	93	62	72
36	KOIVUHAKA	73	72	73	75	71	75	71	71
40	SÄRKINIEMI	101	99	98	97	104	101	77	83
42	MUKKULA	86	86	86	84	95	93	64	66
46	LIIPOLA	66	64	67	67	70	70	59	64
48	LÄNSI-KOSKELA	80	72	71	72	79	78	62	62
50	RAJAKYLÄ	92	90	89	93	102	99	69	73
52	PORMESTARINLUOTO	73	69	67	70	78	76	61	60
54	PIHLAVA	69	64	63	69	68	68	60	56
58	SINISAARI	64	57	58	67	67	66	56	57
60	VUORELA	128	118	113	109	120	114	108	80
62	HERVANTA	95	88	89	91	98	96	65	70
66	TESOMA	68	73	75	77	76	78	58	60
70	VARISSUO	90	80	75	76	89	84	62	60
72	RISTINUMMI	91	86	83	87	90	86	72	71
78	SUVILAHTI	105	101	97	97	108	100	83	87

Tulosten tarkastelussa käy selville, että näin mitattuna on tutkittujen lähiöiden statuksen yleinen kehityssuunta aleneva. Tämä näkyy ennen kaikkea pääkaupunkiseudun korkeahkon statuksen alueilla. Vielä vuonna 1980 selvästi muusta Suomesta erottuneet lähiöt, kuten Olari ja Munkkivuori, ovat nyt selvästi lähempänä keskitasoa kuin 15 vuotta sitten. Perussyynä tähän lähenemiseen on, että muun Suomen koulutustaso on noussut nopeammin kuin näissä lähiöissä, joissa se on pysynyt lähinnä paikallaan. Kysymys on siis suhteellisesta tasoittumisesta, ei absoluuttisesta heikkenemisestä.

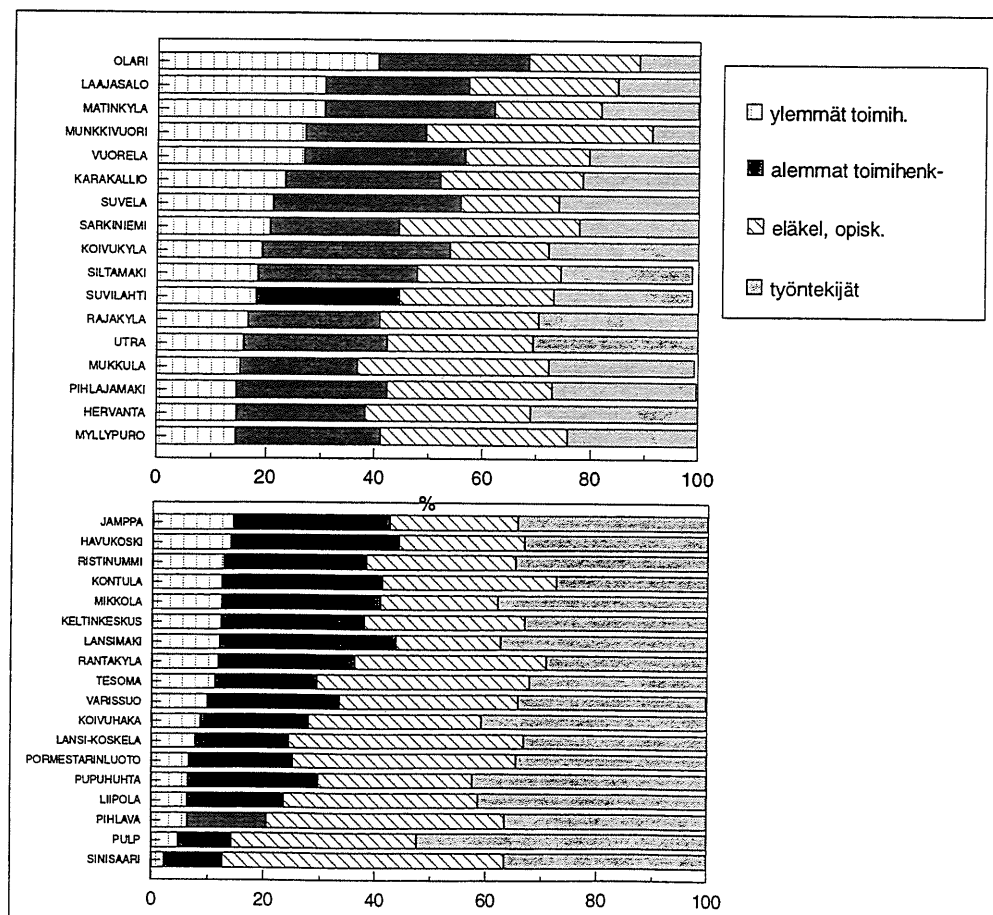
Koulutusrakenne erottelee lähiötä ryhmiin. Matalan statuksen joukkoon lukeutuvat lähiöt ovat kuitenkin useimmiten pitäneet asemansa, eivät jatkaneet heikkenevällä uralla. Muutama nousevan kehityksen aluekin löytyy; niistä mainittakoon Myllypyro, Kontula, Koivuhaka, Länsimäki, Rantakylä ja Tesoma. Suuri nousu löytyy tosin Joensuun Utrasta, mutta syynä tähän on alueen uutuus, ei alueen statusmuutos. Kiinnostava piirre on, että nouseva koulutuksellinen status on yhteistä näillä alueilla sekä omistusasukkaiden että vuokralaisten keskuudessa.

Sosioekonominen asema

Väestön sosiaalisen koostumuksen perinteinen mittari muodostuu sosioekonomisesta asemasta.

Työvoimaan kuulvat jaetaan yrittäjiin, ylempiin ja alempiin toimihenkilöihin sekä työntekijöihin. Työvoiman ulkopuolella olevat ryhmitellään eläkeläisiin, opiskelijoihin ja muihin, joiden ammattia tai toimintaa ei tunneta. Väestölaskentatiedot vuodelta 1995 valmistuvat sosioekonomisen aseman osalta viimeksi, joten tuorein tieto oli vuodelta 1990. Seuraavassa lähiöt on järjestetty yrittäjien ja ylempien toimihenkilöiden yhteisen osuuden mukaan.

Kuvio 14: Tutkitut lähiöt väestön sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 1990.

Ylempien toimihenkilöiden osuus toimii keskeisenä väestön sosiaalisen koostumuksen indikaattorina. Ryhmään on liitetty myös yrittäjät: tämän ryhmän osuus ei vaihtelee suuresti, vaan on useimmissa lähiöissä 4 %:n tienoilla. Alempien toimihenkilöiden osuus on melko muuttumaton eri statusasemaa edustavissa lähiöissä, vain kaikkein alimmaksi asteikolla sijoittuvilla alueilla on tämän ryhmän osuus matala. Työntekijöiden väestöosuus kasvaa käänteisesti ylempien toimihenkilöiden osuuden kanssa. Aivan kirkas ei tämä yhteys kuitenkaan ole. Työvoiman ulkopuolella olevien ryhmässä on nimittäin melko laajalti vaihtelua. Eläkeläisten osuus on tärkein selittäjä.

Millaisia muutoksia sosioekonomisessa rakenteessa on tapahtunut? Tätä voidaan mitata samanlaisella painotetulla summaindeksillä kuin koulutusrakennettakin. Koska eläkeläisten ja opiskelijoiden sosiaalista statusta on vaikea määritellä, otetaan analysoitavaksi vain työvoimaan kuuluvien osajoukko. Kun ylemmille toimihenkilöille annetaan paino 4, yrittäjille paino 3, alemmille toimihenkilöille paino 2 ja työntekijöille paino 1, ja näillä kerrotaan tutkimusalueen sekä kaikkien tutkimuskuntien keskiarvon väliset osamäärät, päästään vertailemaan ajallista muutosta lähiöissä sekä niiden eri asumismuodoissa.

Taulukko 7: Sosioekonomisen indeksin muutokset koko lähiössä 1980-90 ja eri asumismuodoissa.

	YHTEENSÄ			OSAKE- ASUNNOT		VUOKRA- ASUNNOT		OMISTUS- PIENTALO	
	1980	1985	1990	1985	1990	1985	1990	1985	1990
2 KARAKALLIO	121.0	105.7	104.1	108.5	104.5	87.0	88.2	130.1	130.5
3 MATINKYLÄ	128.2	126.0	124.1	126.0	121.8	91.8	89.7	179.1	175.4
7 OLARI	163.4	155.9	143.9	159.6	143.2	87.8	87.7	188.6	171.9
10 SUVELA	105.4	101.9	103.0	110.0	101.5	68.1	71.3	146.7	150.8
12 MUNKKIVUORI	110.8	101.3	100.7	98.3	95.4	107.5	100.3	108.0	181.9
13 PIHLAJAMÄKI	84.3	83.7	82.6	89.1	87.0	70.4	67.8	134.4	144.0
14 SILTAMÄKI	104.0	102.0	96.2	98.0	92.7	71.5	67.3	113.4	107.5
15 LAAJASALO	132.4	126.2	124.1	118.6	109.3	74.5	67.8	167.7	167.1
16 MYLLYPURO	85.4	81.5	79.4	86.2	86.3	60.6	59.1	125.1	119.9
17 KONTULA	79.4	77.9	78.2	83.3	83.5	68.9	68.3	114.6	115.5
20 KOIVUKYLÄ	118.3	104.2	105.7	117.0	109.4	71.0	71.8	122.0	132.5
21 HAVUKOSKI	88.4	84.9	81.7	90.1	87.8	67.8	60.3	123.6	119.4
22 MIKKOLA	93.0	83.9	81.1	88.9	90.2	71.6	61.8	131.0	136.8
23 LÄNSIMAKI	81.5	79.2	82.2	83.3	87.7	64.2	68.0	103.8	106.8
25 RANTAKYLÄ	79.2	80.7	77.9	85.0	80.3	51.8	55.5	99.4	95.0
27 UTRA	54.4	72.3	101.1	38.8	78.3	39.0	43.4	71.2	118.0
29 PULP	40.2	47.9	56.4	0.0	0.0	44.3	45.7	61.6	80.6
31 PUPUHUHTA	59.5	64.2	63.3	87.1	72.9	54.8	57.5	79.3	88.1
32 KELTINKESKUS	86.2	82.0	74.2	88.5	77.0	67.8	61.2	111.6	107.2
34 JAMPPA	89.8	83.4	90.8	78.6	75.2	62.2	66.2	125.5	134.2
36 KOIVUHAKA	77.2	71.3	70.7	63.0	49.8	56.8	56.4	91.1	90.7
40 SÄRKINIEMI	108.0	102.5	101.9	87.1	84.6	71.3	69.9	136.1	135.9
42 MUKKULA	92.9	91.4	88.1	83.9	77.6	58.3	55.3	148.0	150.7
46 LIIPOLA	61.7	52.7	61.6	62.9	67.9	43.3	55.7	119.9	158.1
48 LÄNSI-KOSKELA	74.6	68.3	55.1	70.2	63.4	47.9	33.2	110.1	98.5
50 RAJAKYLÄ	103.7	93.7	92.8	63.4	51.3	49.1	52.8	123.1	117.8
52 ORMESTARINLUOTO	58.3	58.4	58.2	62.9	63.0	40.5	40.4	97.4	103.4
54 PIHLAVA	56.6	53.6	52.9	51.2	41.0	34.8	35.2	75.0	68.6
58 SINISAARI	42.7	42.2	33.8	55.3	36.9	40.4	33.6	64.1	1030.1
60 VUORELA	144.0	130.8	125.9	86.2	88.9	66.1	33.8	146.2	132.8
62 HERVANTA	79.6	82.9	83.8	85.9	86.9	54.5	54.2	137.5	134.8
66 TESOMA	75.8	72.6	71.2	66.5	64.3	61.0	58.3	125.5	133.6
70 VARISSUO	82.3	79.7	71.0	77.4	70.9	51.4	46.0	128.9	116.1
72 RISTINUMMI	92.7	87.9	82.6	86.6	77.1	60.6	53.3	112.0	108.0
78 SUVILAHTI	108.1	96.8	90.4	90.6	86.8	69.8	70.6	140.4	118.8

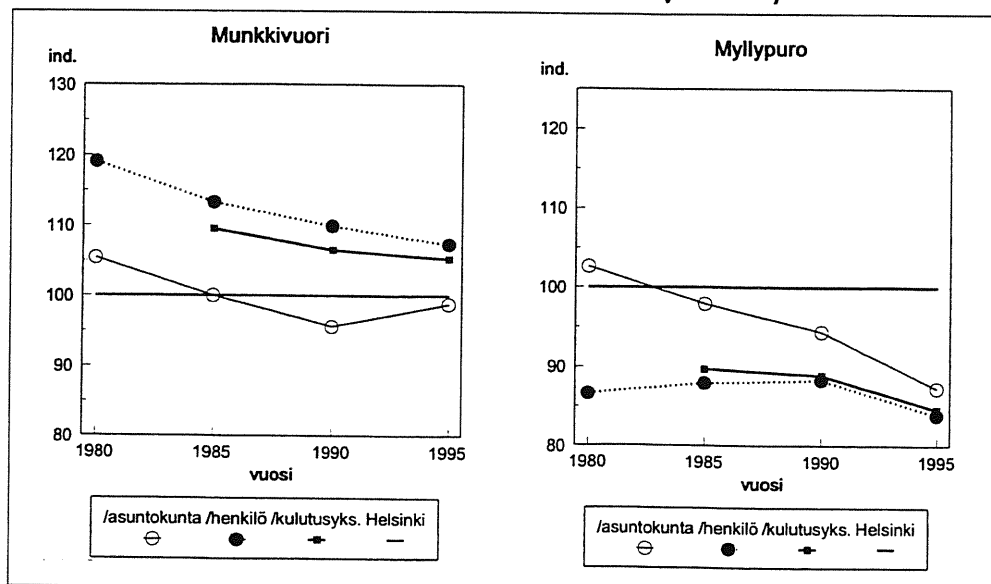
Kehityslinjat 1980-luvulla jakautuvat kolmeen ryhmään. Yleinen tyyppi on sijoituksen aleneminen sosioekonomisen aseman indeksillä. Tähän tyyppiin kuuluvat useimmat korkeahkoa tai keskitasoista statusta edustavat lähiöt. Osa lähiöistä on pysynyt statusasemaltaan vakaana. Löytyy myös statusindeksillä mitattuna nousevia lähiöitä. Nämä ovat useimmiten olleet lähtöasemaltaan verraten alhaalla

Vuokralaisten status jää enimmäkseen omistusasukkaita alemmaksi. Tätä ei voi pitää mitenkään yllättävänä tietona. Näiden ryhmien statusero kuitenkin vaihtelee laajasti. Pääkaupunkiseudun lähiöille on ominaista melko suuret sosiaaliset erot osake- ja vuokralaiskannan välillä. Muualla Suomessa näyttävät nämä erot vähäisemmiltä. Lähiöiden yhteydessä olevien pientalojen väestön sosiaalirakenne poikkeaa pääsääntöisesti ylöspäin kaikkien kuntien keskiarvosta ja näin ollen myös kerrostaloalueesta. Osakeasunnoissa asuvien statusasema oli pikemminkin laskusuunnassa tuolla jaksolla. Vuokra-asukkailla esiintyy sekä nousua että laskua statusrakenteessa; muutokset ovat enimmäkseen vähäisiä.

Väestön tulotaso

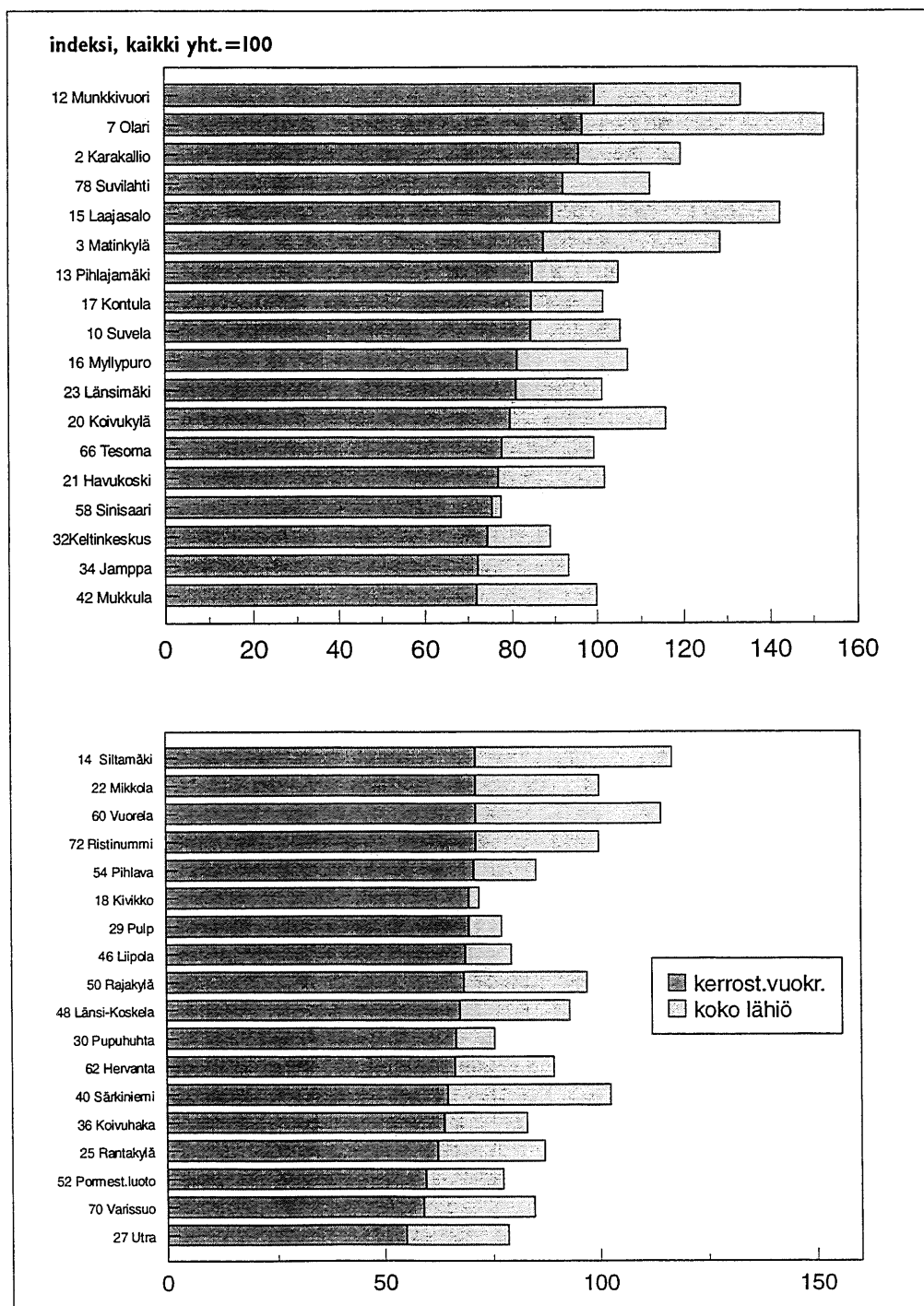
Asuntokuntien tulotasoa voidaan mitata keskiarvoina sekä tulojakaumana. Tuloluokat ovat kiinteärajaiset, joten inflaatiokehitys haittaa siten eri ajankohtuen välistä vertailua. Keskituloja puolestaan voidaan mitata tuloina henkeä tai asuntokuntaa kohden. Kummassakin tavassa on ongelmia. Jos jollakin asuinalueella on paljon yksin asuvia, jäävät asuntokuntaa kohti lasketut tulot pieniksi, koska kahden tulonsaajan talouksia on vähän. Henkeä kohti lasketut tulot puolestaan nousevat korkeiksi verrattuna perhevaltaisiin asuinalueisiin. Ongelman ratkaisuksi on kehitetty tapa laskea asuntokuntien tulot kulutusyksikköä kohden, jolloin tulos asettuu näiden välimaastoon. Kulutusyksikköjen luku on laskettu Tilastokeskuksessa OECD:n käyttämän määritelmän mukaisesti (yksin asuva tai asuntokunnan viitehenkilö = 1.0, muu aikuinen = 0.7, alle 18-vuotias = 0.5). Tulojen ohella on myös asuntokuntien velkaantumisen otettu esille. Tulotasotiedot ovat kuitenkin ajanjaksolta 1980-95, velkatiedot alkavat vuodesta 1985, samoin kuin kulutusyksikköjen määrittely. Asumismuotojen mukainen erottelu on käytettävissä myös vuodelta 1995. Tulotasotiedot on minittäin voitu liittää huoneistotietoihin myös vuonna 1995 toisin kuin pelkästään henkilörekistereihin nojaavat aineistot. Tulotasomittareita käyttäen päästään siten pureutumaan ajallisesti syvemmin lähiöiden kehitykseen kuin muilla sosiaalista rakennetta kuvaavilla mittareilla. Eri mittaustapojen eroja valaisee seuraava vertailu:

Kuvio 15: Väestön tulotaso mitattuna henkeä, asuntokuntaa ja kulutusyksikköä kohden.

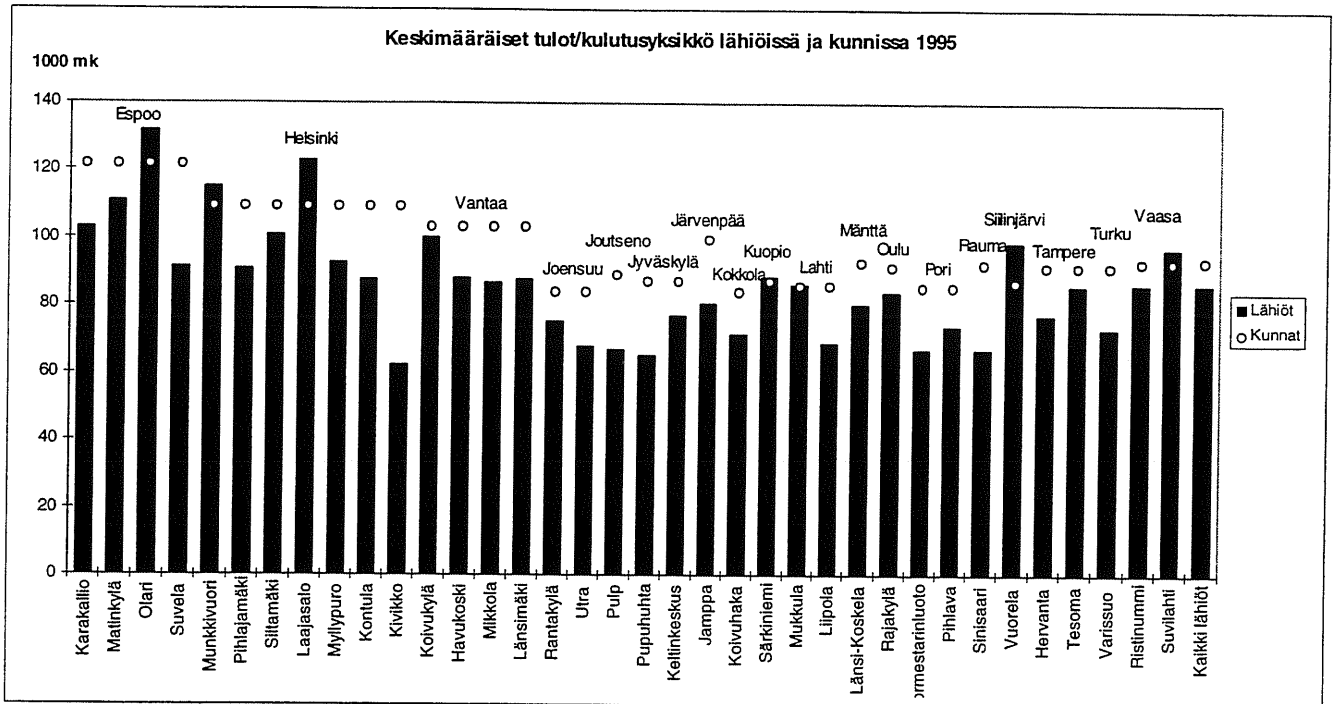
Kulutusyksikön mukaan mittaaminen vakioi asuntokuntarakenteesta johtuvia eroja kahden erilaisen lähiön välillä.

Kuvio 16: Tutkitut lähiöt järjestettynä vuokralla asuvien tulojen/kulutusyksikkö mukaan, vuokralaisten sekä koko lähiön tulot 1995.

Lähiön ja kunnan asukkaiden tulotason keskinäissuhteet vaihtelevat. Seuraavassa tehdään vertailuja kulutusyksikön käsitteen mukaisesti, jolloin alueiden perherakenteen erot vakioituvat pois.

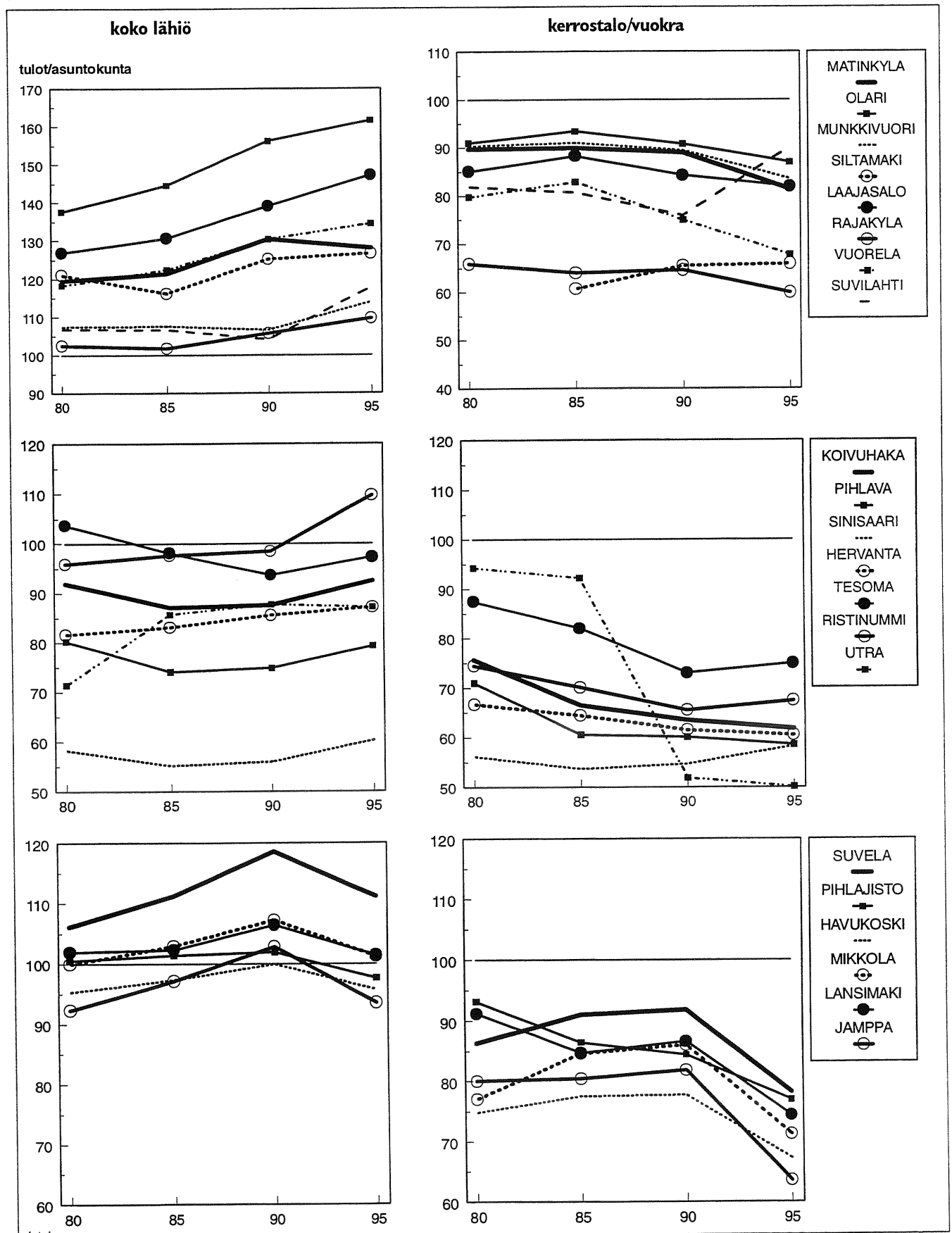
Kuvio 17: Keskimääräiset tulot kulutusyksikköä kohden lähiöissä ja kunnassa 1995.

Viidenneksessä lähiöistä ylittyy oman kunnan tulotaso. Samoin noin viidesosa tutkituista lähiöistä jää selvästi oman kunnan tulotason keskiarvon alapuolelle. Muutoinkin lähiöiden tulotaso jää yleisesti koko kunnan keskitason alapuolelle, mutta ero vaihtelee tapauksesta toiseen.

Tulotaso- samoin kuin velkatiedot esitetään aikavertailussa indeksoituna niin, että koko kunta on joka ajankohtana luvulla 100, johon sitten eri asumismuotoja lähiöissä verrataan. Asuntokunta- ja kulutusyksikkövertailun erot paljastavat, kuinka suuri merkitys asuntokuntarakenteen pienenemiseroilla on alueellisissa ja ajallisissa tulotasovertailuissa.

Kuvio 18: Tulotasoltaan ja kehitystyypeiltään erilaisten lähiöiden ryhmittelyä, koko lähiö sekä sen kerrostalojen vuokra-asunnot keskenään verrattuna.

Ensimmäinen ryhmä lähiöitä muodostuu niistä korkeahko statuksen alueista, joissa tulotaso on ollut koko kuntaa ylempänä ja ero on edelleen kasvanut. Siilinjärven

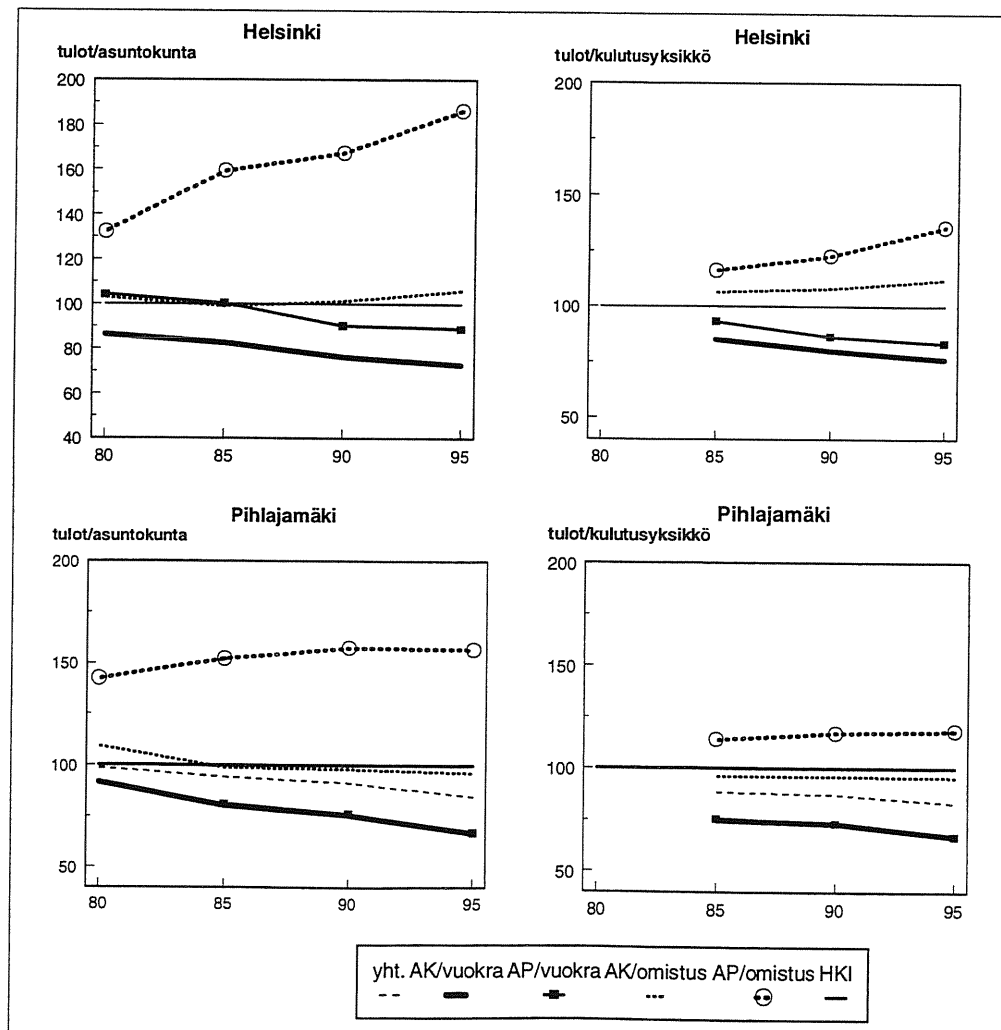
Vuorela ja Helsingin Laajasalo ovat ryhmän kärjessä. Kummassakin muu kuin kerrostaloasutus on tärkeällä sijalla. Kun huomio suunnataan samojen lähiöiden vuokra-asuntoihin kerrostaloissa, todetaan tulotason jäävän 60-90 % kunnan keskitason alapuolelle. Lisäksi yleinen kehityssuunta on aleneva lukuunottamatta Suvilahtea, jossa näkyy 1990-luvulla jyrkkä käänne ylöspäin.

Osa lähiöistä kuuluu tyyppiin, joiden tulokehitystä voisi nimittää melko vakaaksi. Yleinen tulotaso asettuu kunnan keskiarvon alapuolelle vaihtelevassa mitassa. Tyypille on yhteistä aleneva tulotaso 1980-luvun alussa mutta jälleen käänne nousuun 1990-luvun laman aikana. Jälleen todetaan vuokratassa kannan osassa asuvien tulotason heikkeneminen. Kolmessa lähiössä näkyy kuitenkin 1990-luvun alussa lievää nousua. Eräs niistä on pienituloisen Sinisaari Raumalta, Porin Pihlavassa tulojen putoaminen jo 1980-luvun lopulla on harvinaisen jyrkkää.

Kolmas lähiöiden kehitystyyppi osoittaa nousevaa tulokehitystä vuoteen 1990 asti, mutta sitten tapahtuikin selvä käänne alaspäin. Tämä yhdistyy alueen vuokralaisväestön tulotason jyrkkään romahdukseen. Tämä lähiötyyppi sijoittuu lähinnä pääkaupunkiseudulle.

Koko lähiön ja sen vuokralaisten tulojen kehitys voivat siis liikkua eri suuntiin. Asumismuotojen merkitys alueen keskimääräisen tulotason muotoutumisessa on sitä suurempi, mitä enemmän niihin kuuluvien asukkaiden tulotasot eroavat toisistaan. Kuvion 19 esimerkki Helsingistä osoittaa lisäksi, että ajan mittaan on muutosta esiintynyt. Pientaloasuminen erkane muusta väestöstä ylöspäin, vuokralla asuminen erkane puolestaan alaspäin, kun tarkastellaan tulojen muutosta.

Kuvio 19: Tulotason kehitys asumismuodon mukaan asuntokuntaa ja kulutusyksikköä kohden tarkasteltuna.

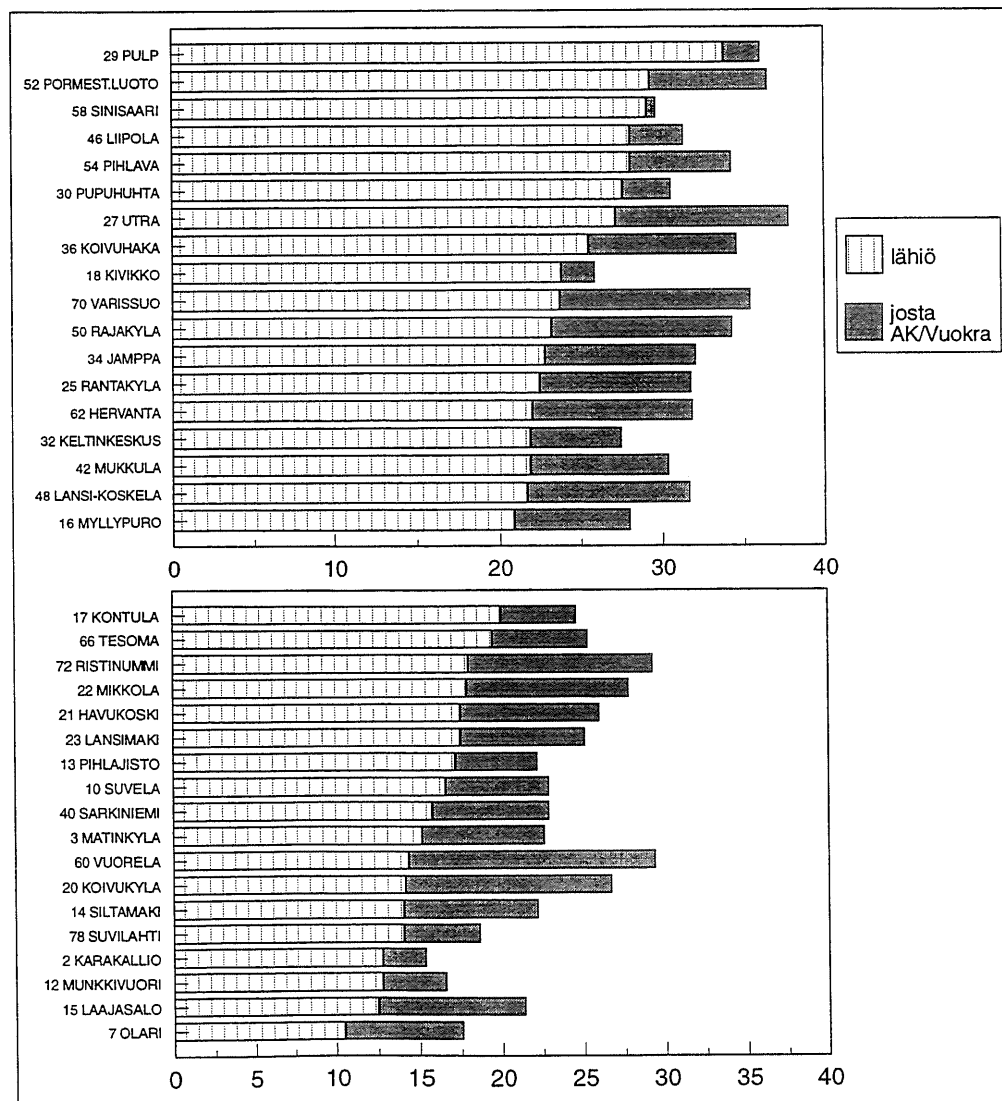

Riippuu kuitenkin käytetystä tulokäsitteestä, kuinka suuriksi erot muodostuvat. Lapsiperhepainotteiset pientaloasunnot, joissa on runsaasti kahden tulonsaajan perheitä, erottuvat asutokuntaa kohti lasketuissa tuloissa selvästi muista. Ero kapeenee, kun siirrytään kulutusyksikön käsitteeseen. Erkaneva trendi ei kuitenkaan häviä. Sen suunta ja taso voi kuitenkin vaihdella alueesta riippuen, kuten kuviossa oleva Helsingin ja Pihlajamäen vertailu osoittaa.

Työttömyys lähiöissä

Työttömyys on lähiöiden kehitykseen vakavasti liittyvä piirre. Siitä onkin varsin yksityiskohtaista tietoa käytettävissä. Historiatieto 1980-1990 on 5-vuotisjaksoin. Siitä eteenpäin on tietoja vuosittain vuoden 1995 loppuun asti. Työttömyysaste lasketaan työttömien osuutena työvoimasta, mikä puolestaan on työllisten ja työttömien summa (=työvoima). Tästä huolimatta luvut poikkeavat ns. virallisista työttömyysasteista alaspäin. Työttömien määrä täsmää muihin tilastoihin, mutta työllisen työvoiman määrittelyssä lienee eroja, joita ei ole pystytty selvittämään. Työttömyyskäsitteiden ympärillä on muutenkin ollut turbulenssia. Tästä huolimatta alueellinen, ajallinen ja asumismuotojen välinen vertailu onnistuu kohtalaisesti käytettävissä olevalla aineistolla. Viimeksi mainitussa kohdassa tiedot ulottuvat vuoden 1994 loppuun. Työttömyyden levinneisyys ja lähiöiden väliset erot käyvät esille seuraavasta (kuvio 20).

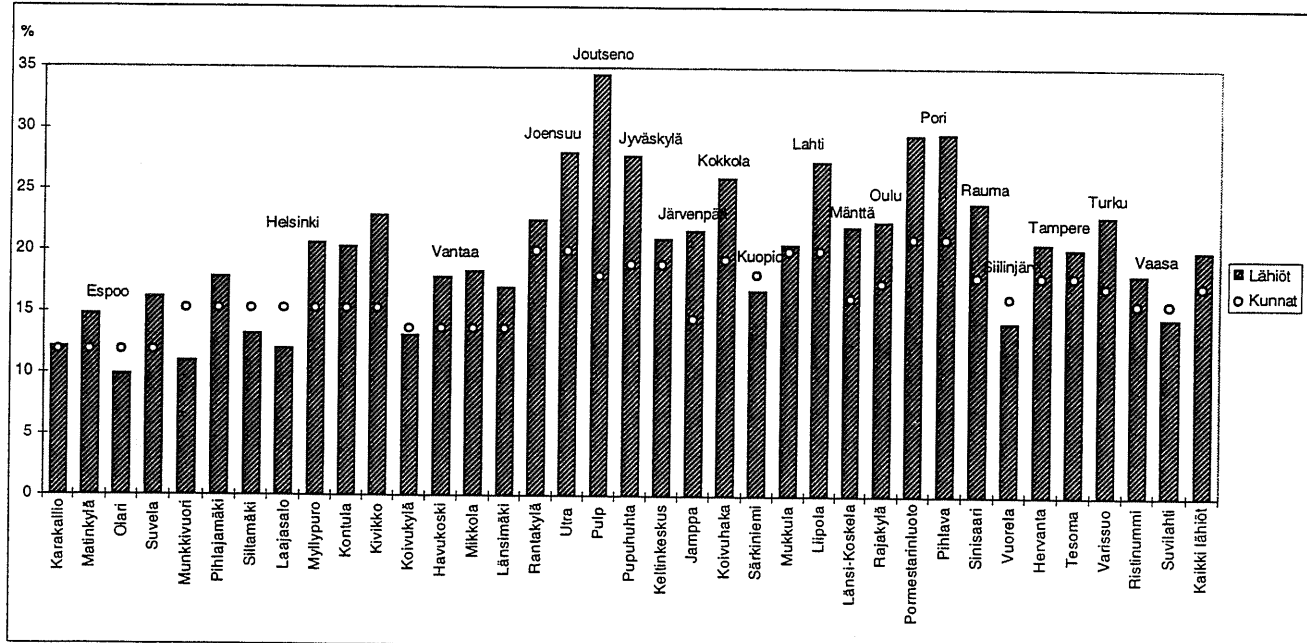
Kuvio 20: Lähiöiden työttömyysaste 1994, erikseen vuokralla asuvat.

Liitteissä 2 ja 3 on myös taulukkomuodossa työttömyysasteen ja pitkäaikaistyöttömyyden levinneisyyttä ja kehitystä koskevia tietoja. Viimeisimpänä mainittu koskee yli 12 kk työttömänä olleiden osuutta kaikista työttömistä. Sarja alkaa vuodesta 1980. Huomio kiinnittyy pitkäaikaistyöttömien korkean osuuteen juuri tuolloin; onhan se monin paikoin korkeampi kuin syvän laman jälkeen vuonna 1995 aikana. On muistettava, että vuosien 1976-78 lama päättyi nopeaan ja pitkään nousukauteen vuodesta 1979. Se otti töihin suurimman osan silloisesta 140 000 tasolle nousseesta työttömistä. Jäljelle jääneistä tuli hyvin usein sitten pitkäaikaistyöttömiä. Juuri noina aikoina puhuttiin paljon mm. sosiaalisesti työrajoitteisista. 1980-luvun nousukausi sitten työllisti näitäkin, tai sitten väkeä poistui työvoiman kirjoista kokonaan. Vuonna 1990 jäi yli 12 kk työttömänä olleiden osuus kaikista työttömistä enimmäkseen alle 5 %:n. Pitkäaikaistyöttömien kokonaisosuuden ohella otetaan erikseen tarkastelun kohteeksi tämän ryhmän ikärakenne, jakautuminen alle 25- ja yli 50-vuotiaisiin.

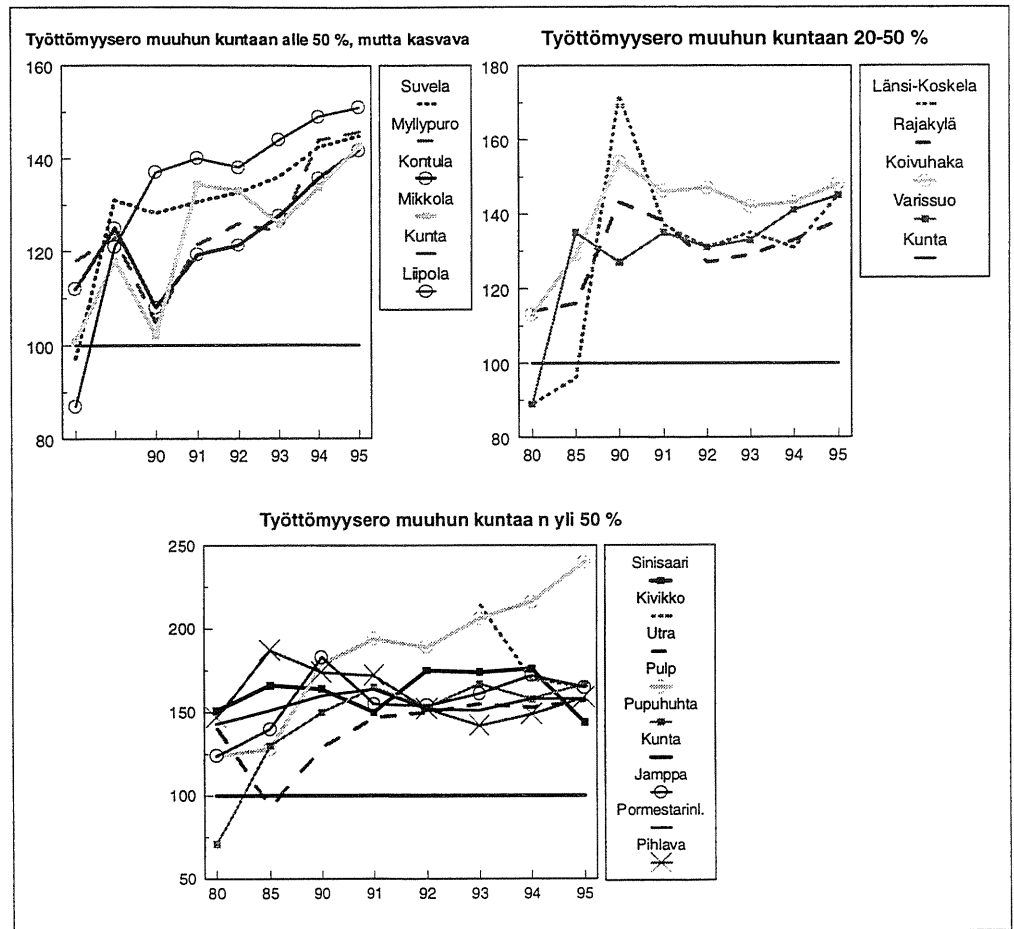
Lähiöiden työttömyysasteen suhdetta omaan kuntaan tarkastellaan seuraavassa kuviossa.

Kuvio 21: Lähiöiden ja koko kunnan työttömyys vuonna 1995.

Lähiöitä voidaan ryhmitellä harvempiin tyyppisiin työttömyyden tason ja kehityssuunnan mukaan. Tasoerotelu on tehty suhteellisella asteikolla, eli on etsitty työttömyysprosentin poikkeamaa koko kunnan vastaavasta. Lähiöistä on löytynyt kolme erilaista ryhmää. Yhtenä ovat alueet, joilla työttömyys on alle 50 % korkeampi kuin kunnassa, mutta trendi on nouseva. Toisena ovat alueet, joissa taso myös on enintään 50 % yli kunnan, mutta trendi on lähinnä vakaa. Kolmantena ryhmänä ovat alueet, joilla työttömyys on yli puolella ohitse kunnan keskiarvon. Näissä trendi useimmien on nouseva, mutta muitakin suuntia löytyy.

Kuvio 22: Lähiöiden ryhmittelyä työttömyyden tason ja kehityssuunnan mukaan.

Työttömyysaineistoon muodostettiin lisäksi muuttuja 'työttömyyden koskettamia kotitalouksia'. Kun työttömien määrä suhteutetaan tähän, nousi se 3-16 % ko. kotitalouksien luvun yläpuolelle vuonna 1996. Se tarkoittaa, että enimmillään on 16 % kotitalouksista sellaisia, joissa on kaksi työttömyydestä kärsivää. Korkeimmat arvot ovat Utrassa, Pupuhuhdassa ja Koivuhaassa, siis alueilla, joissa työttömyysaste on muutenkin korkea. Matalimpia arvoja esiintyy alhaisen työttömyysprosentin alueella, kuten Munkkivuoressa. Voidaan todeta, että jo todennäköisyyden lakien mukaan korkean työttömyyden oloissa sattuu enemmän kahden työttömän tapauksia. Itse asiassa on joka kuudennen kotitalouden kohdalle sattuvaa kaksoistyöttömyyttä pidettävä varsin matalana lukemana silloin kun kokonaistyöttömyys on yli 40 %:n.

Onko työttömyyden suunta kääntymässä myös lähiöissä?

Alkuperäisaineisto työttömyyden kehityksestä päättyi vuoden 1995 loppuun. Tutkimuksen seurantar ryhmän kokouksessa päätettiin tilata myös vuoden 1996 osalta työttömyystiedot Tilastokeskuksesta. Työssäkäyntitilaston ennakkotiedot olivatkin jo valmiita, joten uusi aineisto saapuikin nopeasti. Aineiston avulla voidaan tutkia 38 lähiön ja 18 kunnan osalta yleisen työttömyysasteen sekä pitkäaikaistyöttömyyden osuuden kehitystä sekä lisäksi pitkäaikaistyöttömyyden muutosta ikäryhmittäin. Tulokset ovat liitetaulukoissa 1-2. Seuraavassa tarkastellaan keskeisimpiä havaintoja.

Suurimmassa osassa lähiöitä havaitaan työttömyyden kääntyneen laskuun, mutta vastakkaisiakin esimerkkejä on. Lähes 5 %:n alenema havaitaan lähiössä, jossa työttömyysaste oli vuonna 1995 korkein, 52 %. Kyseessä on Joutsenon Pulp. Toista äärimmäisyyttä edustaa Rauman Sinisaari, jossa työttömyys nousi 10 %-yksiköllä palaten näin takaisin lähelle sitä korkeata tasoa, jossa se oli jo vuosina 1992-94. Tarkasteltaessa lähiöitä, joissa työttömyys kohosi vuoden 1996 aikana, voidaan todeta, että ne sirottuvat eri puolille Suomea. Helsingin seudun lähiöistä joukossa ovat mukana Laajasalo ja Koivukylä; alueita, joilla yleinen työttömyysaste on pysynyt alla kunnan keskitason. Muut tähän ryhmään kuuluvat lähiöt edustavat teollisuudesta riippuvia kaupunkeja. Jokkoon kuuluvat Joensuun Rantakylä, Jyväskylän Pupuhuhta, Lahdesta Mukkula sekä Liipola, Mäntän Länsi-Koskela, jo mainittu Rauman Sinisaari sekä lopuksi Hervanta ja Tesoma Tampereelta.

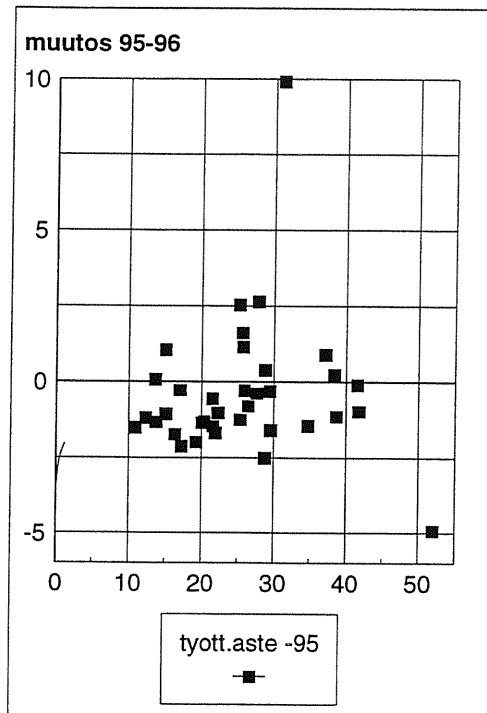
Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä vaihtelee 27 - 47 % välillä.

Noin puolessa osassa lähiöitä pitkäaikaistyöttömien osuus on edelleen kasvanut, mutta toisessa puolessa laskenut. Huomionarvoista on, että viimeksi mainituissa on osuus ollut tavallista korkeampi. Pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemisessa on siis osittain onnistuttu: onko kysymys työmarkkinoiden omasta vaikutuksesta vai työllistämispoliittisista toimista, siihen ei tässä voida vastata.

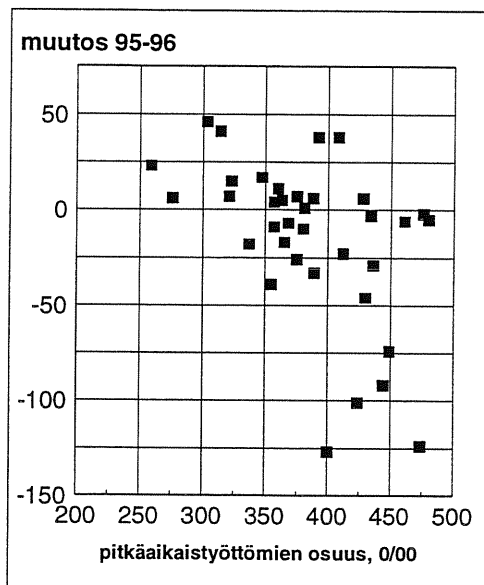
Alle 25-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömyys on alentunut voimakkaasti lähes kaikilla alueilla. Enää neljässä lähiössä 36:sta se ylittää 10 %. Sitä vastoin yli 50-vuotiaiden ryhmässä on tilanne usein päinvastainen. Vain viidessä lähiössä pitkäaikaistyöttömyyden aste (laskettuna koko työvoimasta) jää alle 10 %. Vastaavasti viidessä lähiössä se ylittää 30 %. Joukossa on sekä nousevia että laskevia osuuksia.

Yli 50-vuotiaiden osuus pitkäaikaistyöttömistä on nopeasti kasvanut, ja voi sanoa, että kasvu on ollut erityisen nopeata juuri vuoden 1996 aikana. Kolmesatoista lähiössä osuus ylittää 40 %, ja niistä kolmessa jopa yli 50 %. Nuorempien ikäryhmien parempi työllistyminen selittää tätä kehitystä.

Kuvio 23: Työttömyysasteen muutos tutkittavissa lähiöissä vuonna 1995 työttömyyden mukaan.

Kuvio 24: Pitkäaikaistyöttömien osuuden muutos vuoden 1995 osuuden mukaan.

Pohdintaa

Perustellusti voidaan väittää, että kerrostalolähiöiden nykyisten ongelmien ehdoton pääsyy on 1990-luvun alun massatyöttömyyden leviäminen. Se kosketti laajalti lähes kaikkia väestönosia, mutta kaikkein voimakkaimmin vähemmän koulusta saaneita ryhmiä, jotka olivat sijoittuneet työntekijä- tai alempiin toimihenkilöammatteihin. Vuonna 1980 ei työttömyysaste ylittänyt missään kohdelähiössä 10 %:n rajaa. Porin ja Rauman teollisuuden rakennekriisit nostivat eräät lähiöt näissä kaupungeissa korkealle työttömyyden asteikolla. Pääkaupunkiseudun lähiöt kuuluivat vuoteen 1990 tultaessa lähes täystyöllisyyden vyöhykkeeseen, kun muun Suomen teollisuuskaupungeissa näkyi jo työttömyysasteen kohoamista. Tätä tapahtui lähiöissä, joissa sittemmin ovat syrjäytyneisyyden merkit selvimmin luettavissa. Lama levittäytyi kuitenkin nopeasti yli koko maan. Vuosi 1993 esiintyy useimmilla alueilla työttömyyden huippuvuotena. Paluu tästä on ollut tuskallisen hidasta, eikä se ole kaikkialla näkyvissäkään. Vuosi 1996 kuitenkin osoittaa, etteivät kaikki syrjäytyneimmäkään lähiöt ole vielä toivottomassa syöksykierteessä.

Talouden kasvusuuntaus on osittain ulottunut myös syrjäytyneisiin kerrostalolähiöihin, mutta myös vastakkaista liikettä esiintyy. Myös pitkäaikaistyöttömyyden osuuksissa esiintyi alenemista vuonna 1996, ja se on ollut suurimmillaan tämän ilmiön pahimmin vaivaamilla alueilla. Tärkeänä kehityspiirteenä on pidettävä, että nuorten esiintyminen pitkäaikaistyöttömien joukossa on harvinaistunut nopeasti. Pitkäaikainen työttömyys keskittyy yhä selvemmin yli 50-vuotiaiden ryhmään.

Asumistuen ja toimeentulotuen levinneisyys lähiöissä

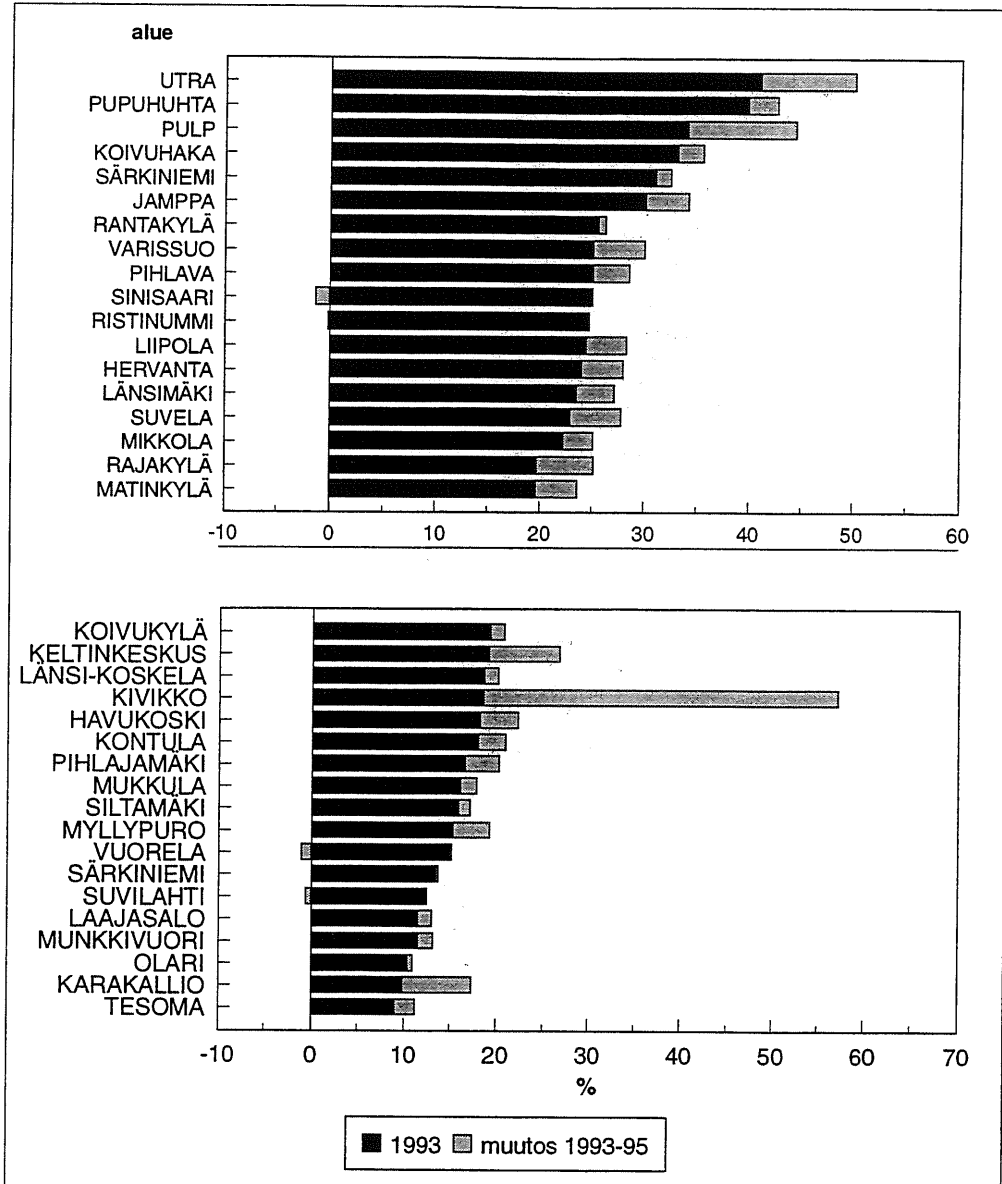
Työttömyydestä, sairaudesta tai muusta seuraavaa köyhtymistä kompensoidaan tulonsiirroilla. Niistä on mittauksen kohteena tässä asumistuki ja toimeentulon tuki. Näitä koskevat tiedot ovat vuosilta 1993-1995. Asumismuodon mukainen erottelu vuodelta 1995 kuitenkin vielä puuttuu tässäkin kohdassa. Tukien saajataloudet on luokiteltu tyyppeihin:

- yksin asuva
- yksinhuoltajatalous
- muu lapsiperhe

Kutakin kotitaloustyyppiä varten on haettu sopiva väestöpohja, jotta myös saajien osuus voitaisiin laskea vuoden 1995 lopun tilanteesta. Yksin asuvat ja lapsiperheet saadaan suoraan asuntokuntien elinvaihetiedostosta. Lapsiperheillä tarkoitetaan tukitiedoissa kahden huoltajan perheitä. Tämä ryhmä muodostetaan vähentämällä elinvaiheluokituksen lapsiperheistä yksinhuoltajien määrää. Se tieto puolestaan saadaan perhevaihetiedoston luokasta 'yksinhuoltajat'. Näin väestöpohjien pitäisi loogisesti vastata toimeentulo- ja asumistuen luokituksia. Tulokset kuitenkin osoittavat, että yksinhuoltajien ryhmässä tukia saavien osuus useassa tapauksessa voi ylittää 100 %. Yksinhuoltajia ilmaantuu sosiaalitoimen tai KELAn rekistereihin enemmän kuin Tilastokeskuksen tiedostoihin. Nämä määritetään perheaseman tilastoinnissa. Siinä yhtenä osana on avoliittojen esiintymisen rekisteripäättely, kuten aikaisemmin on todettu. Tämä tai ihmisten tapa ilmoittautua eri tahoille eri tavoin aiheuttanee poikkeaman. Tästä johtuen näyttää siltä, että tuensaajien osuus yksinhuoltajien keskuudessa nousisi korkeammalle, kuin se todellisuudessa onkaan.

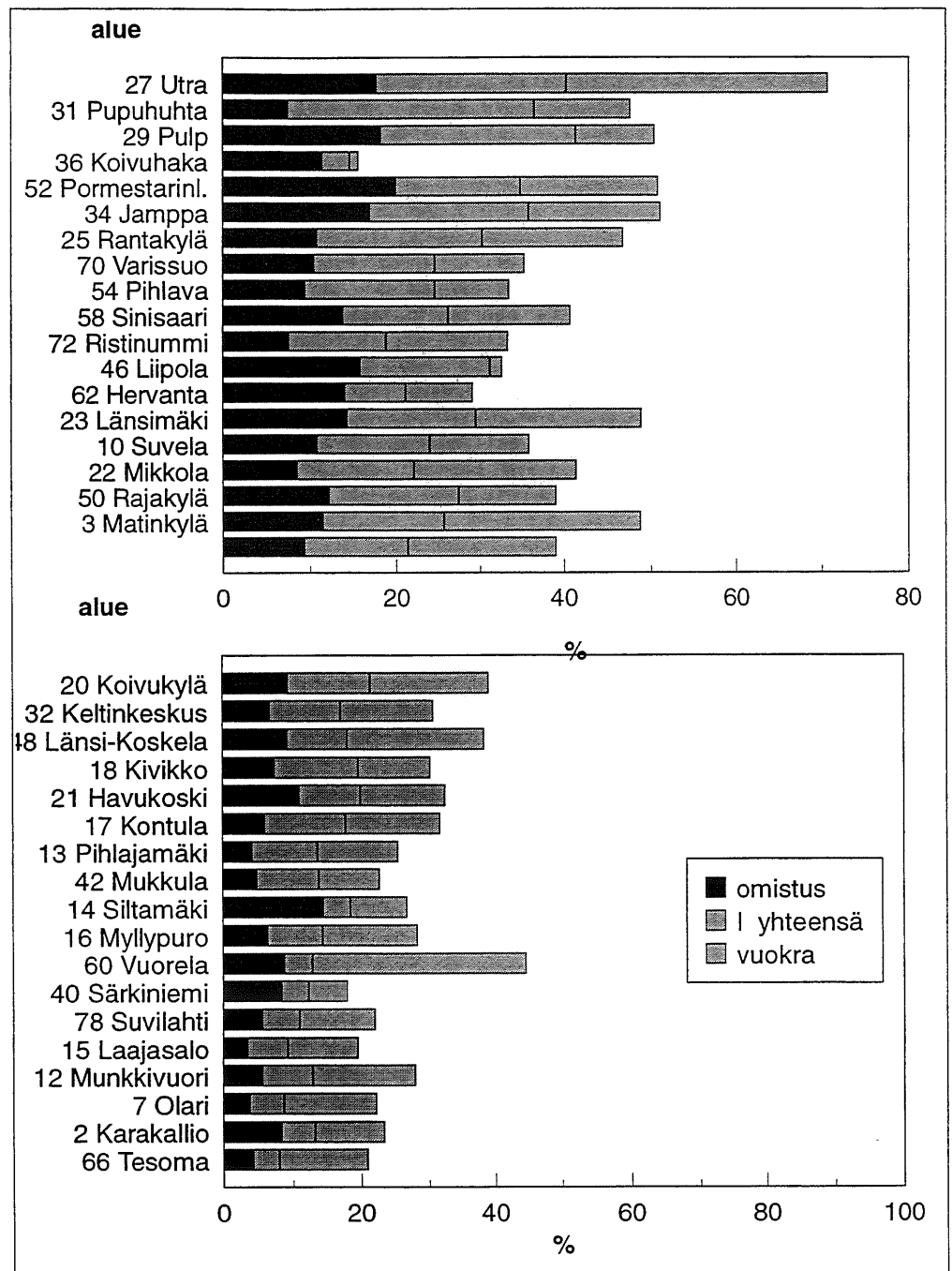
Taulukko-osassa esitellään tuensaajien osuus perhetyypin ja asumismuodon mukaan 1995, erikseen asumistuesta ja toimeentulotuesta. Lähiöiden välillä on eroja sosiaalisten tulonsiirtojen suhteen. Niistä tutkitaan tässä tulotason vajavaisuutta korjaavia asumis- ja toimeentulon tukea. Kuviossa 25 alueet on järjestetty asumistuen yleisyyden mukaan. Mittayksikkönä on asumistukea saavien osuus asuntokunnista.

Kuvio 25: Asumistukea saavien osuus 1993 ja 1995.

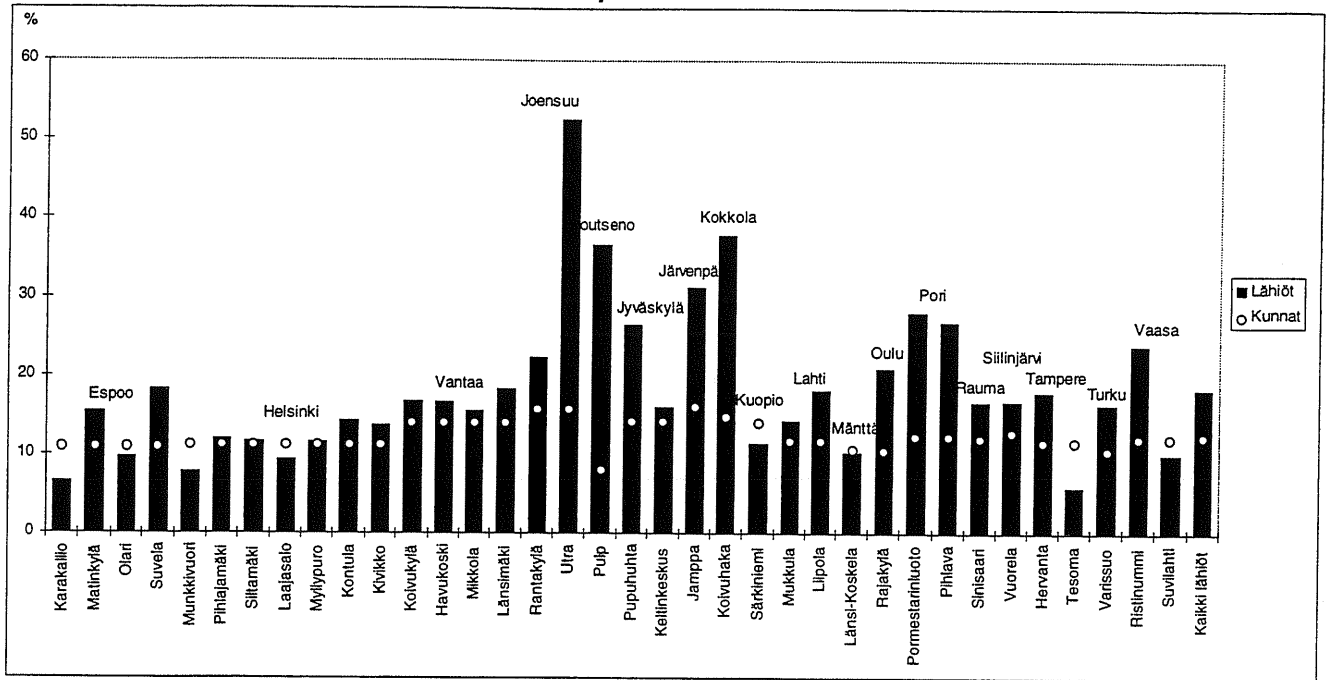
Asumistuen osuuden vaihteluväli on siten 10- 50 %:n välillä. Vaikka asumistuen saannin ehtoja onkin kiristetty, on valtaosassa tutkituista lähiöistä tuen piiriin kuuluvien osuus laajentunut. Eniten kasvua on jakauman korkeimmassa päässä sekä keskialueella. Alenevaa tuensaajien osuutta löytyy vain kolmelta alueelta. Suunnilleen samanlainen on tilanne myös toimeentulotuen osalta.

Kuvio 26: Toimeentulon tuki 1993 ja muutos 1993-1995.

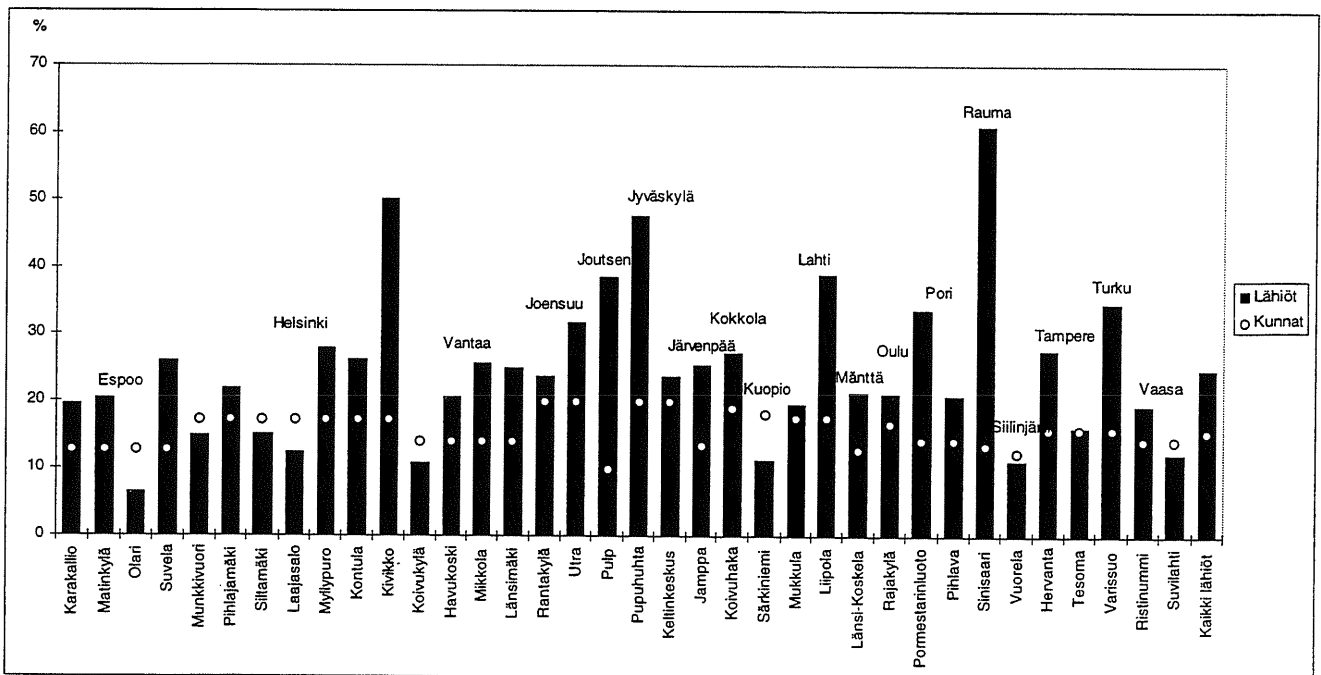

Suhteessa omaan kuntaansa ovat kerrostalolähiöiden asukkaat keskimäärin puoli-toista kertaa useammin asumistuen saajina. Eri lähiöiden välillä on tässä suhteessa huomattavasti vaihtelua. Se käy ilmi esim. seuraavasta esityksestä, jossa asumistuen saamista suhteessa koko kuntaan on tarkasteltu yksin asuvien ja lapsiperheiden ryhmissä.

Kuvio 27: Asumistuen saanti suhteessa koko kuntaan yksinäisillä 1993.

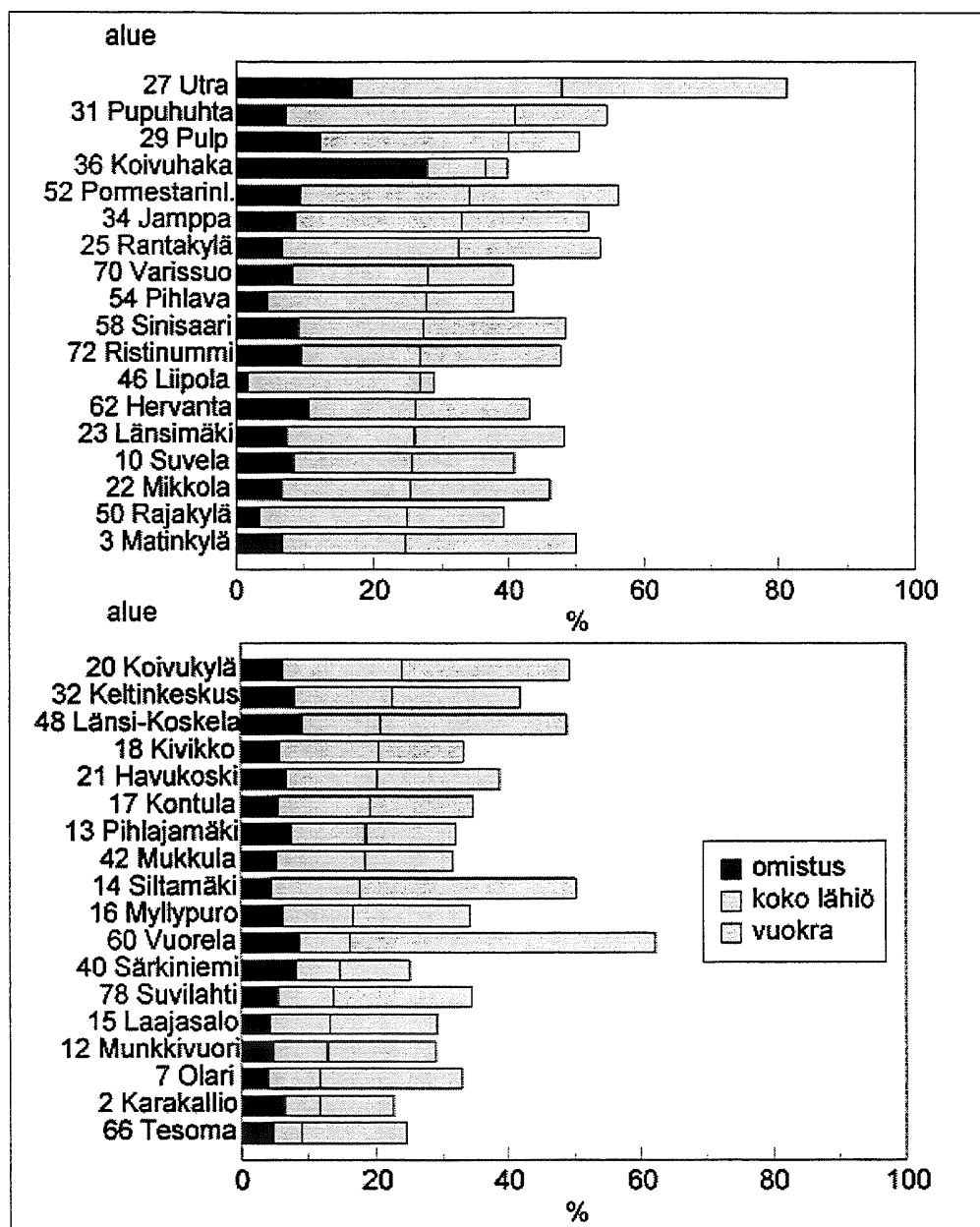

Kuvio 28: Asumistuen saanti suhteessa koko kuntaan lapsiperheillä 1995.

Asumistuen saantiperusteisiin vaikuttaa asunnon hallintaperuste. Vuokra-asunnossa kustannuksiin lasketaan koko vuokra, omistusasunnossa vain käyttömenot ja lainojen korot. Kuviosta 29 näkyykin, että tuet, erityisesti asumistuki, suuntautuvat korostetusti vuokralla asuviin. Toimeentulotuen käyttö on omistusasunnoissa useissa tapauksissa asumistukea yleisempää. Tämä tuen kohtaan analyysi ehkä selvimminkin osoittaa sosiaalisten erojen kärjistymistä lähiöiden sisällä.

Kuvio 29: Asumistuki hallintasuhteen mukaan 1994.

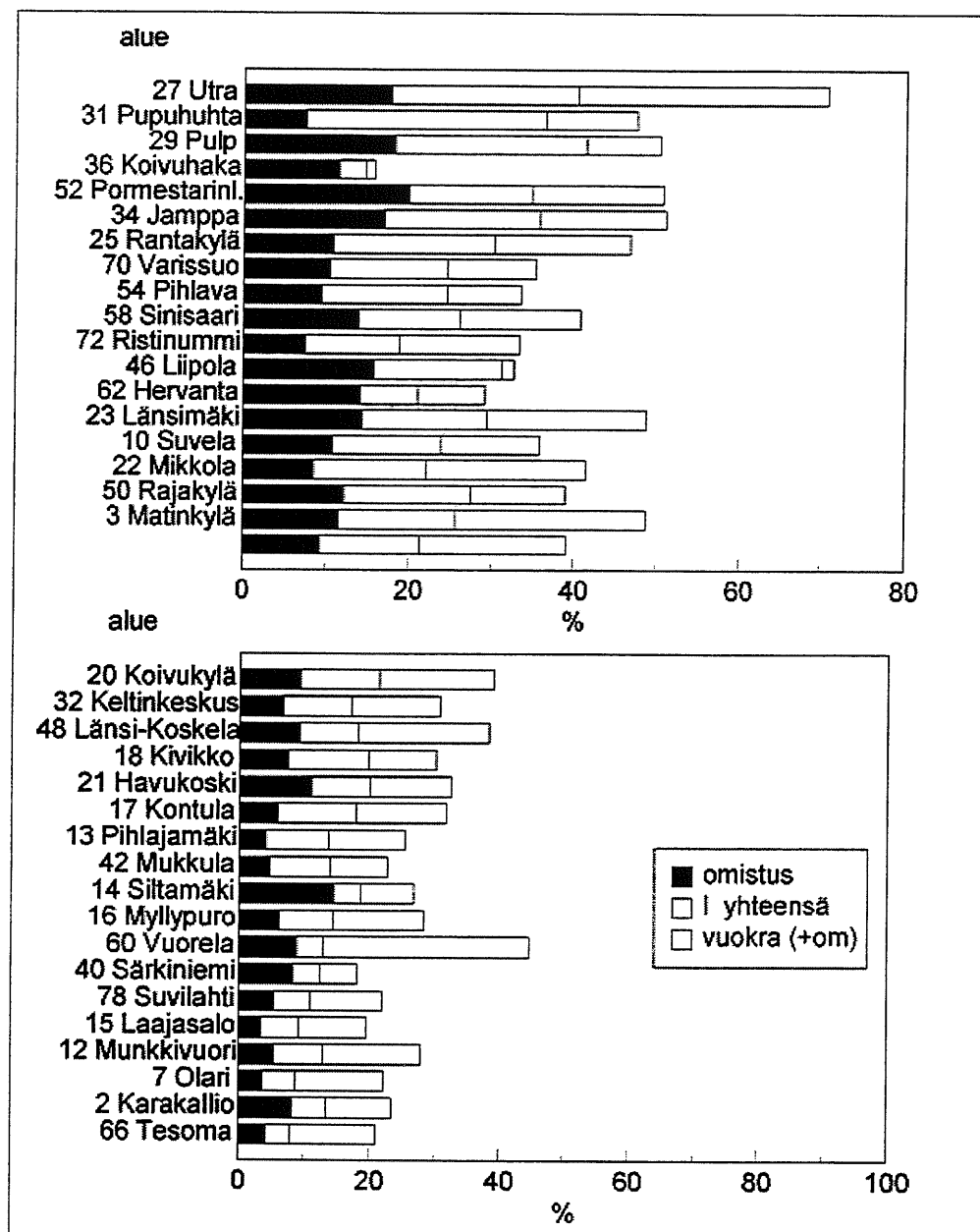

Asumistuen kohdentuminen juuri vuokra-asuntoihin erottuu selvästi. Koivuhaka ja Utra erottuvat alueina, joissa myös muihin kuin vuokra-asuntoihin myönnetään tavanomaista enemmän asumistukea. Lähiöiden tulotasero heijastuvat asumistuen hakemisen ja myöntämisen eroissa.

Kun tutkimusalueet pidetään edellisen kuvan järjestyksessä ja tarkastellaan näin myös toimeentulotuen myöntämisen laajuutta, ei kuva toistu aivan samanlaisena.

Lähiöiden pääpiirteittäinen järjestys toki säilyy, mutta joitakin eroja on. Kahdeksassa lähiössä oli toimeentulotuen piirissä yli 40 % vuokralaisasukunnista, yhdeksässä niistä osuus nousee jopa 70 %:iin. Monessa näistä pienituloisimmista lähiöistä nousee toimeentulotuen käytön aste myös omistusasunnoissa 10-15 %:n tuntumaan.

Kuvio 30: Toimeentulon tuki hallintasuhteen mukaan 1994.

Tukien kehityssuunta

Vaikka sosiaalisten tukien muutoksista ei ole tietoa kuin kolmelta vuodelta, antaa tämä tilaisuuden muutoksen tarkasteluun lyhyellä aikavälillä. Seuraavassa keskitytään toimeentulon tukeen. Sen osuus todettiin edellä suurin piirtein samaksi kuin asumistuen saajien osuus. Nämä eivät sataprosenttisesti yhdisty samoihin kotitalouksiin. Toimeentulon tuen voi kuitenkin ajatella kuvastavan sellaisenaan tuen syynä olevien talousvaikeuksien leviämistä ja yleisyyttä. Seuraavassa katsotaan koko lähiötä vuoden 1995 loppuun asti, hallintamuodon erottelun jälkeen tiedot jäivät vuotta aikaisemmaksi.

Taulukko 8: Toimeentulotuen saajien osuus yhteensä sekä kerrostaloissa hallintamuodon mukaan.

	KAIKKI ASUNNOT			VUOKRA/KERR		OMIST/KERR	
	1993	1994	1995	1993	1994	1993	1994
2 KARAKALLIO	12.3	17.0	16.5	18.0	27.0	8.3	11.0
3 MATINKYLÄ	17.0	19.7	20.7	30.8	36.6	6.7	7.3
7 OLARI	8.7	9.8	9.6	22.2	25.9	3.7	3.7
10 SUVELA	24.6	29.9	30.3	35.3	44.0	10.4	10.5
12 MUNKKIVUORI	9.2	11.1	10.8	19.6	24.7	3.4	3.7
13 PIHLAJAMÄKI	13.9	14.8	16.6	22.8	25.4	4.8	4.3
14 SILTAMÄKI	18.5	16.1	14.3	26.8	32.1	14.5	9.9
15 LAAJASALO	12.9	12.5	13.3	28.0	28.8	5.5	4.5
16 MYLLYPURO	17.8	18.3	18.6	31.8	30.2	6.0	6.0
17 KONTULA	19.7	19.7	19.4	30.3	30.8	7.4	7.0
18 KIVIKKO	14.6	26.6	40.6	15.7	29.7	11.4	17.1
20 KOIVUKYLÄ	18.0	18.4	17.4	38.4	43.5	9.2	8.3
21 HAVUKOSKI	20.0	21.6	22.5	32.6	39.1	11.0	8.9
22 MIKKOLA	21.4	21.5	21.7	39.1	41.9	9.3	7.5
23 LÄNSIMÄKI	24.0	24.8	26.0	35.9	39.2	10.8	9.5
25 RANTAKYLÄ	29.5	29.9	29.8	48.9	52.1	14.3	11.9
27 UTRA	40.3	47.4	46.6	70.7	79.8	17.7	15.4
29 PULP	36.5	51.5	41.0	47.6	65.7	7.4	14.8
31 PUPUHUHTA	41.4	44.7	41.3	50.4	56.5	18.2	13.5
32 KELTINKESKUS	21.1	26.0	25.4	29.2	40.9	14.0	12.4
34 JAMPPA	35.8	41.2	38.3	51.1	62.6	16.9	14.7
36 KOIVUHAKA	34.8	40.9	43.0	50.8	62.0	19.9	17.3
40 SÄRKINIEMI	11.0	12.0	14.2	22.1	32.3	5.5	3.7
42 MUKKULA	14.4	16.8	17.9	28.4	35.6	6.3	5.8
46 LIIPOLA	24.6	29.4	31.5	33.5	41.3	9.4	9.2
48 LANSI-KOSKELA	13.7	19.5	19.9	25.5	36.5	4.1	5.9
50 RAJAKYLÄ	22.2	27.4	27.8	41.5	54.3	8.5	8.0
52 PORMESTARINLUOTO	30.3	30.1	31.8	46.8	47.8	10.8	8.8
54 PIHLAVA	27.5	28.8	31.8	39.1	44.1	12.2	7.4
58 SINISAARI	31.2	34.1	35.1	32.7	36.2	15.8	10.5
60 VUORELA	12.9	13.6	13.8	44.6	50.0	8.8	8.1
62 HERVANTA	18.8	21.1	22.0	33.4	38.8	7.5	6.8
66 TESOMA	8.0	8.6	10.2	21.0	21.3	4.2	5.0
70 VARISSUO	26.2	29.9	32.6	40.8	50.4	13.8	12.0
72 RISTINUMMI	25.7	28.0	29.7	48.8	55.7	11.5	10.3
78 SUVILAHTI	13.3	13.1	13.2	23.4	22.2	8.2	8.5

Tuensaajien osuus on ollut jatkuvassa kasvusuunnassa kyseisten kolmen vuoden aikana. Tiettyä kasvutrendin kääntymistä on kuitenkin moneissa tapauksissa havaittavissa. Osuuksien kasvu on huomattavasti hitaampaa vuonna 1995 kuin 1994. Huomionarvoista on, että kaikkein korkeimman tuensaajien osuuden lähiöissä, kuten Utra, Pulp, Pupuhuhta, Jamppa, väheni toimeentulotuen osuus tuntuvastikin vuoden 1995 aikana. Helsingin Kivikossa sitä vastoin kasvoi tuensaajien osuus nopeasti niin, että se lähenee jo muita kriisiytyneitä alueita. Tuensaajien joukko keskittyy vuokra-asuntoihin. Kasvuluvut ovat vuoden 1994 aikana paikka paikoin hyvinkin suuria. Myöskään omistusasunnoissa asuvat eivät ole kokonaan jääneet talouskriisin ulottumattomiin. Korkeimmillaan tukea saavien osuus tässä joukossa kohosi 20 %:iin, alimmillaan se jää alle 4 %:n. Tutkimuslähiöiden vuokra-asukkailla vastaava vaihteluväli oli 21-80 %. Vaikka vuoden 1995 tietoa ei hallintasuhteen mukaan ollut saatavilla, voidaan kuitenkin päätellä, että tiettyä taloustilanteen helpotusta on tuolloin tapahtunut myös vuokrasektorilla. Ovathan korkean tuensaantiosuuden alueet samalla hyvin vuokra-asuntovaltaisia.

Pohdintaa

Yhteiskunnan levittämän viimeisen turvaverkon - asumistuen ja toimeentulotuen - varaan on joutunut tavattoman suuri osa lähiöiden asukkaista joutunut turvautu-

maan. Erityisen kipeästi talouslama ja pitkittyvä joukkotyöttömyys on koskettanut lähiöiden vuokralaisväestöä. Toimeentulotuen saajien osuus ylittää monissa tapauksissa tuntuvastikin työttömyysprosentin. Tämä voi viitata joko ansioiden riittämättömyyteen kuukausittaisiin menoihin tai sitten työsuhteiden lyhytkestoisuuteen. Molemmat ovat merkkejä 'epätyypillisen työn' leviämisestä. Toimeentulotuki ei välttämättä ole jatkuvaa. Aineistossa ovat kaikki kotitaloudet, jotka koko vuoden aikana ovat saaneet tukia. Poikkileikkaustilanteessa eivät tuensaajien osuudet nouse yhtä korkealle. Tukien markkamääräkin viestittää tietystä väliaikaisuudesta. Etelän kaupungeissa tuki oli vuositason keskimäärin 10-13 000 /vuosi. Monissa muissa Suomen kunnissa se voi jäädä jopa puoleen tästä. Markkamäärien vaihtelu koskee tällöin samassa suhteessa kaikkia perhetyyppisiä. Havainto kertoo siitä, että toimeentulotuen jakokäytännöt vaihtelevat kumman paljon eri kuntien välillä. Lakisääteisen osan ja harkinnanvaraisen käsittelyn välisissä maastossa näkyy olevan liikkumavaraa (Helin-Hyypiä-Lankinen 1996, 118).

Tämä ei kuitenkaan voi estää näkemästä sitä, että köyhyyden uusi tuleminen on tapahtunut vahvasti muun muassa eräiden syrjäytyneiden kerrostalolähiöiden vuokra-asuntokannassa. Tiettyä valopilkkoa voisi kuitenkin edustaa se havainto, että jo vuoden 1995 aikana näytti tuensaajien osuuden kasvu hidastuneen merkittävästi. Uudemmat tiedot tulevat kertomaan, jatkuuko kriisin leviäminen vai tapahtuuko käännettä.

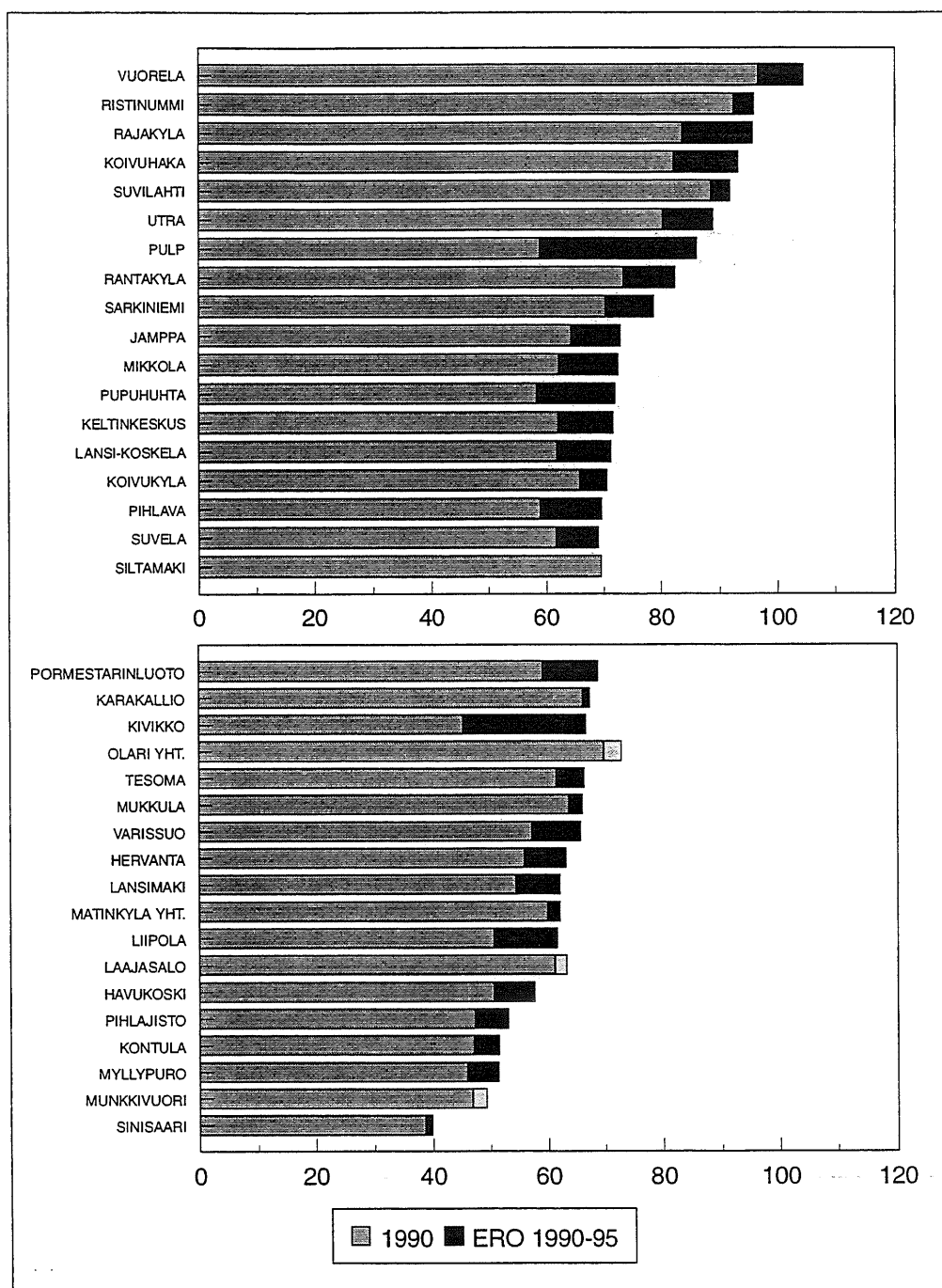
Autoistumisen aste

Henkilöautojen yleisyyttä voitiin mitata suhteuttamalla ajoneuvorekisteristä poimitut autojen määrää koskevat tiedot asuntokuntien lukumäärää koskeviin tietoihin. Tiedot ovat käytettävissä vuodelta 1990 ja 1995, kuitenkin niin, että asumismuotoa koskeva aineisto vain vuodelta 1990. Kuviossa 31 on tutkitut lähiöt järjestetty vuoden 1990 vallinneen autojen yleisyyden mukaan. Koska suhteutus on tehty kokonaismäärien mukaan, eivät luvut tarkalleen ilmaise, kuinka monella prosentilla asuntokunnista on auto. Kahden ajoneuvon omistuksen laajuudesta riippuu, kuinka paljon tämä osuus on nyt esitettävien suhdelukujen alapuolella. Asiasta ei kuitenkaan ole tietoa.

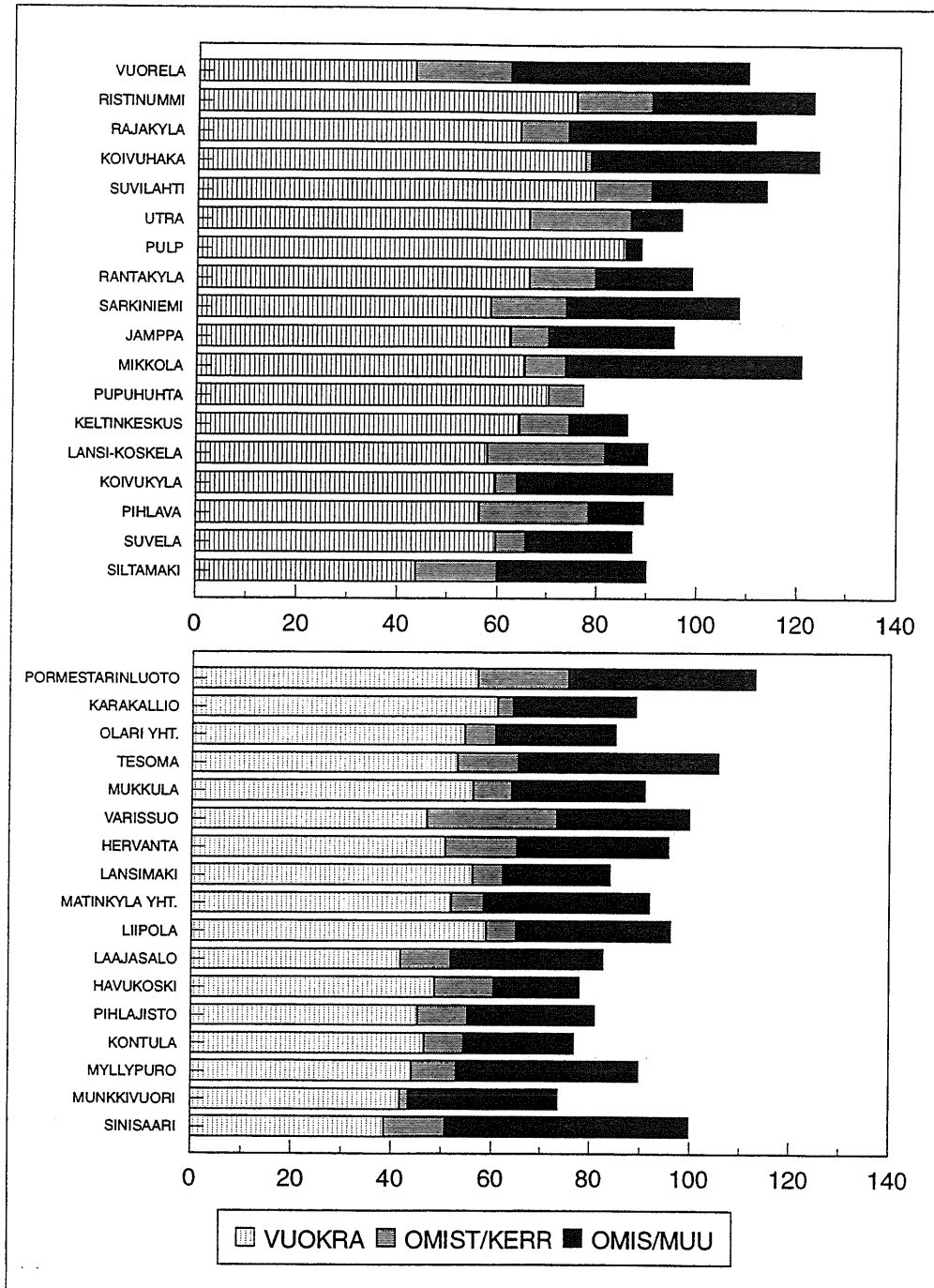
Korkeimmillaan osuus on Siilinjärven Vuorelassa, jossa autoja / asuntokunta ylittää sadan prosentin rajan. Matalimmillaan suhdeluku on Rauman Sinisaareissa, jossa jäädytään alle 40 %:n. Kiinnostava piirre on, että Helsingin lähiöt jäävät jakautuman alimpaan päähän, ja että autoistumisen aste ei näytä olevan lainkaan riippuvainen alueen tulotasosta. Vielä vuonna 1990 oli hyvinkin pienituloisia alueita korkean autoistumisen ryhmässä. Sen sijaan autokannan muutoksessa esiintyy käännteistä tuloriippuvuutta laman aikana. Lähes kaikilla alueilla autoistuminen on jossakin määrin vähentynyt. Löytyy kuitenkin kolme lähiötä, joissa autoistuminen eteni myös laman aikana, nimittäin Olari, Laajasalo ja Munkkivuori. Nämä kolme edustavat varakuustasoltaan lähiöiden kärkeä, joten tuloriippuvuus pitää tässä kohdin paikkansa. Suurimmat autoistumisen vähennykset puolestaan esiintyvät matalan tulotason ja korkean työttömyyden alueilla, Pulpin lähiö tämän joukon kärjessä.

Vuoden 1990 tilannetta autoistumisessa päästään vertailuun myös asumismuotojen välillä. Lähiöt ovat nyt samassa järjestyksessä kuin edellisessä vertailussa. Vuokralla asuvilla on autoistumisen aste ollut kaikkialla vähäisempi kuin omistus-asujilla. Tämän ryhmän sisällä puolestaan on melkoista vaihtelua, kun verrataan keskenään kerrostalojen osakeasunnoissa sekä muiden talotyyppien omistusasunnoissa olevia. Tässäkin yhteydessä nähdään, että asumismuotojen keskinäisellä sekoitussuhteella on suuri vaikutus koko lähiön keskimääräisen autoistumistason muotoutumisessa.

Kuvio 31: Henkilöautoja/asuntokuntien lukumäärä vuonna 1990 ja 1995.

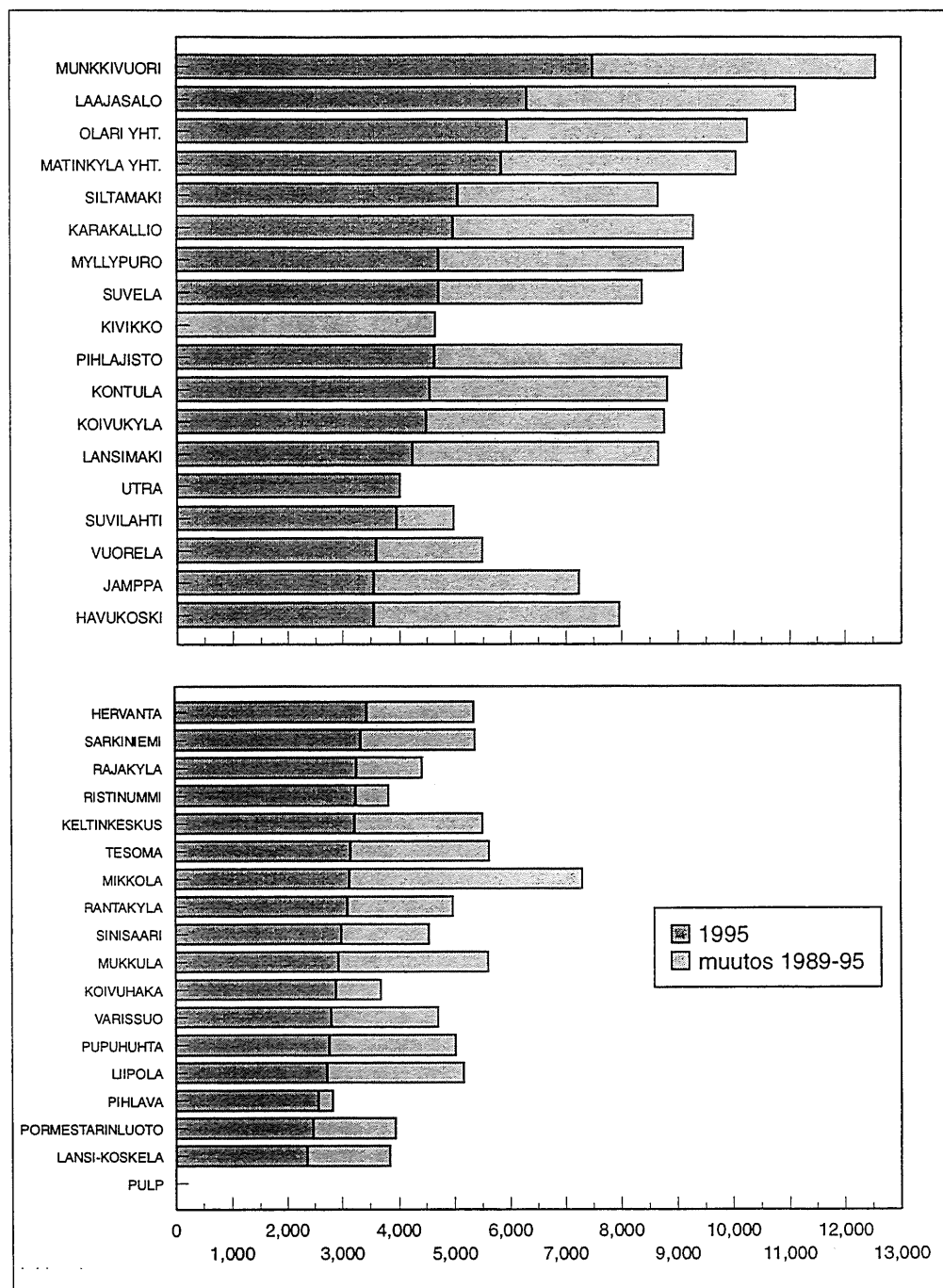
Kuvio 32: Autoistuminen asumismuodon mukaan vuonna 1990.

Asuntojen hintataso

Asuinalueen arvostuksen mittarina käytetään usein asuntojen hintatasoa. Kerrostalojen osakeasuntojen hinnat ovat siinä suhteessa hyvä mittauksen väline, että hintavertailu tapahtuu selkeämmin yhdellä ulottuvuudella kuin omakotitaloissa. Arvostuseroja hintojen ero voi käytännössä mitata kuitenkin vain yhden asuntomarkkina-alueen rajojen sisällä. Maan eri osien välillä ovat kuntakohtaisetkin hintaerot huomattavia, joten maanlaajuinen lähiöiden hintavertailu ei sellaisenaan voi oikein kuvata lähiöihin keskenään kohdistuvaa arvostuksen vaihtelua. Oikeampi vertailukohta muodostuu tällöin koko kuntaan. Asuntokauppojen leimaveroilmoituksiin perustuvat hintatiedot ovat käytettävissä vuosittain alkaen vuodesta 1988. Seuraavassa tarkastellaan ensin hintojen muutosta huippuvuodesta 1989 seurannan viimeisenä ajankohtana olevaan vuoteen 1995 (kuvio 33).

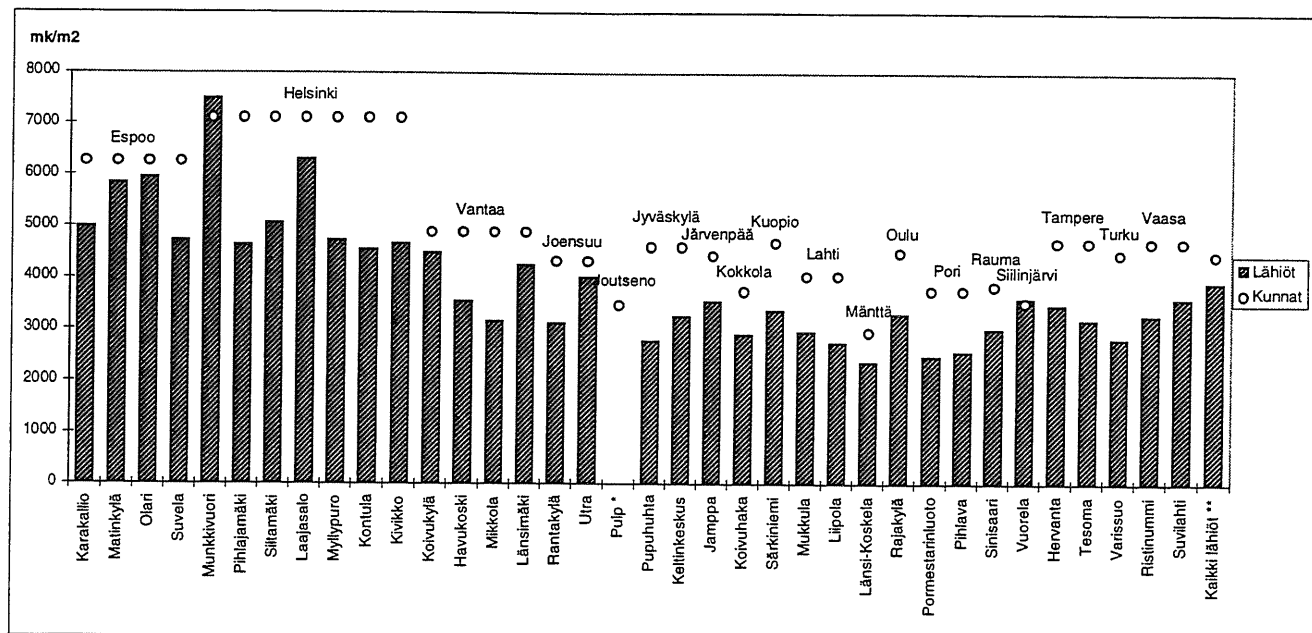
Kuvio 33: Osakeasuntojen hinnat 1989 ja 1995.

Hintataso on ollut, ja on edelleen korkein pääkaupunkiseudun lähiöissä. Hintojen suurin lasku markkamäärinä on tapahtunut samoissa paikoissa. Myös Lahden ja Jyväskylän lähiöissä on hintojen putoaminen ollut suhteellisen voimakasta. Halvimmillaan painui osakehuoneiston neliöhinta 2500 mk tienoilta, kalleimmillaan se oli tässä aineistossa 7500 mk kohdalla vuonna 1995. Pääkaupungin lähiöiden kesken voidaan todeta, että Helsingin lähiöt ovat suhteellisesti ottaen 'parantaneet asemiaan' hintojen laskiessa, kun taas Vantaan lähiöt ovat halventuneet muun Suomen kuntien tasalle. Sieltä puolestaan löytyy alueita, joihin 1980-luvun hintakupla ei koskaan saapunut, kuten Pihlava, Koivuhaka, Ristinummi, Suvilahti. Utra ja Kivikko uusina alueina eivät ole tällä tavalla vertailtavissa.

Lähiöiden hinta-asemaa suhteessa koko kuntaan voidaan arvioida seuraavaksi esitettävän kuvion 34 avulla.

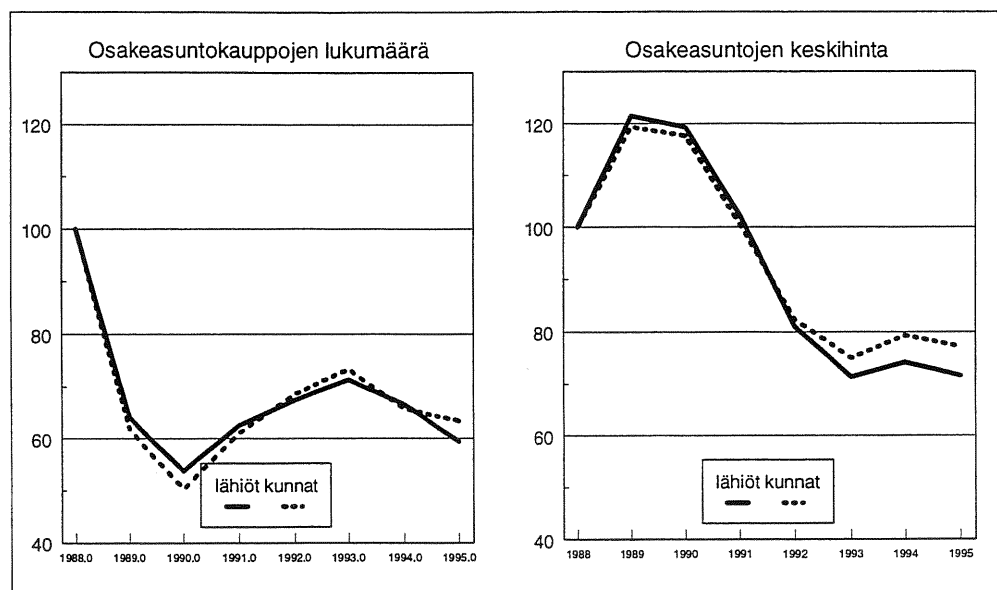
Kuvio 34: Osakeasuntojen keskihinta lähiöissä ja kunnissa 1995.

Tämä vertailu osoittaa, että vain poikkeustapauksissa, joita edustavat Munkkivuori ja Siilinjärven Vuorela, ylittyy kunnan keskihinta kerrostalolähiöissä. Hintakerot alaspäin koko kuntaan nähden vaihtelevat lähiöstä toiseen. Niillä voi ajatella olevan aikaisemmin tehtyjen havaintojen perusteella yhteyttä lähiön statukseen. Osakeasuntojen suhteellista hintaeroa koko kuntaan voi selittää esimerkiksi tulotasossa, työttömyysasteessa, vuokra-asuntojen osuudessa tms. muuttujassa esiintyvillä vastaavilla suhteellisilla eroilla. Etäisyys on kuitenkin tärkeä lisätekijä, jonka merkitys ilmenee erityisesti pääkaupunkiseudun lähiöiden keskinäisvertailussa.

Tästä aineistosta laskettu kauppojen määrällä painotettu hintojen keskiarvo on alentunut huippuvuodesta 1989 kuten vertailukunnissakin, mutta vuodesta 1992 on hintojen nousu jäänyt lähiöissä tulematta. Kauppojen lukumäärä on vaihdellut varsin tarkoin samassa suhteessa kuin kunnissa yhteensä. Yksittäisten lähiöiden kohdalla on kauppojen frekvenssin vaihtelu tapahtunut hyvin tiiviisti samassa suhteessa kuin kokonaisuudessaan. Hämmästyttävän samaan tahtiin liikkuvat asuntomarkkinat yli koko maan niin hintojen kuin kaupankäynnin vilkkaudenkin suhteen. Kauppojen lukumäärällä painottaminen ei tuonut hinta-analyysiin lisäinformaatiota.

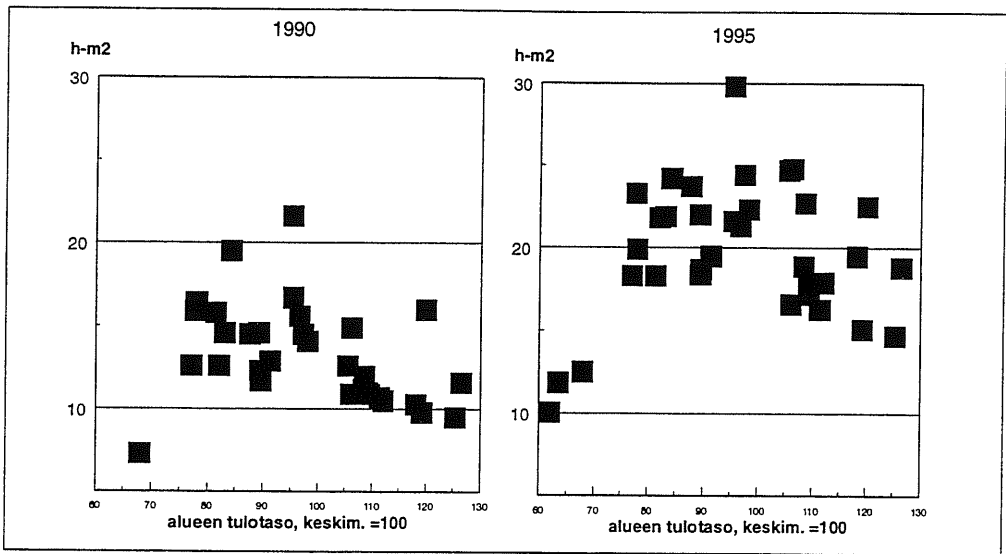
Kuvio 35: Osakeasuntokauppojen määrä ja keskihinta 1988-95, kun 1988=100, lähiöiden ja kuntien summa.

Pohdintaa

Osakeasuntojen alueellisilla hintaeroilla on kahtalainen merkitys asuntomarkkinoilla. Ympäristöön nähden matala hintataso muodostaa jyrkanteen, jonka ylittäminen vaatii lisäponnistuksia, jos pyrkimyksenä on muuttaa toiseen omistusasuntoon samalla asuntomarkkina-alueella. Toisalta matala hintataso luo mahdollisuuden sellaiselle osakeasuntoon pyrkivälle, jonka rahoitusresurssit eivät riitä ensiasunnon hankintaan tai asuntokoon kasvattamiseen keskimääräisen hintatason vyöhykkeillä. Tässä suhteessa arvoltaan ja statukseltaan vaihtelevaa lähiökantaa voi pitää myös porttina itsenäiseen asumiseen. Kun kotitalouksien maksuvalmiudessa on eroja, täytyy markkinatarjonnassakin olla hintaeroja. Lähiöiden kirjo tarjoaa näitä mahdollisuuksia. Mutta äärimmäisen syrjäytymisen tilaan ajautuminen hävittää markkina-arvon myös kriisilähiön osakeasunnoista. Tällöin sammuvat myös ostohalut markkinoilla. Todettakoon, että matalimman hintatason lähiöt sijaitsevat kunnissa, joissa asuntojen yleinenkin hintataso on pysynyt alhaalla. Seuraavassa kuviossa 36 tutkitaan, kuinka monta huoneistoneliötä pystyi hankkimaan vuonna 1990 ja 1995 niillä bruttotuloilla, joita lähiöiden osakeasunnoissa asuvilla oli kulutusyksikköä kohti laskettuna. Hintakuplan puhkeaminen paransi ostovoimaa. Paras 'hyötysuhde' syntyy vähän alle keskimääräisen tulotason lähiöissä. Kalliilla alueella saa maksaa statusliää yli ostovoiman.

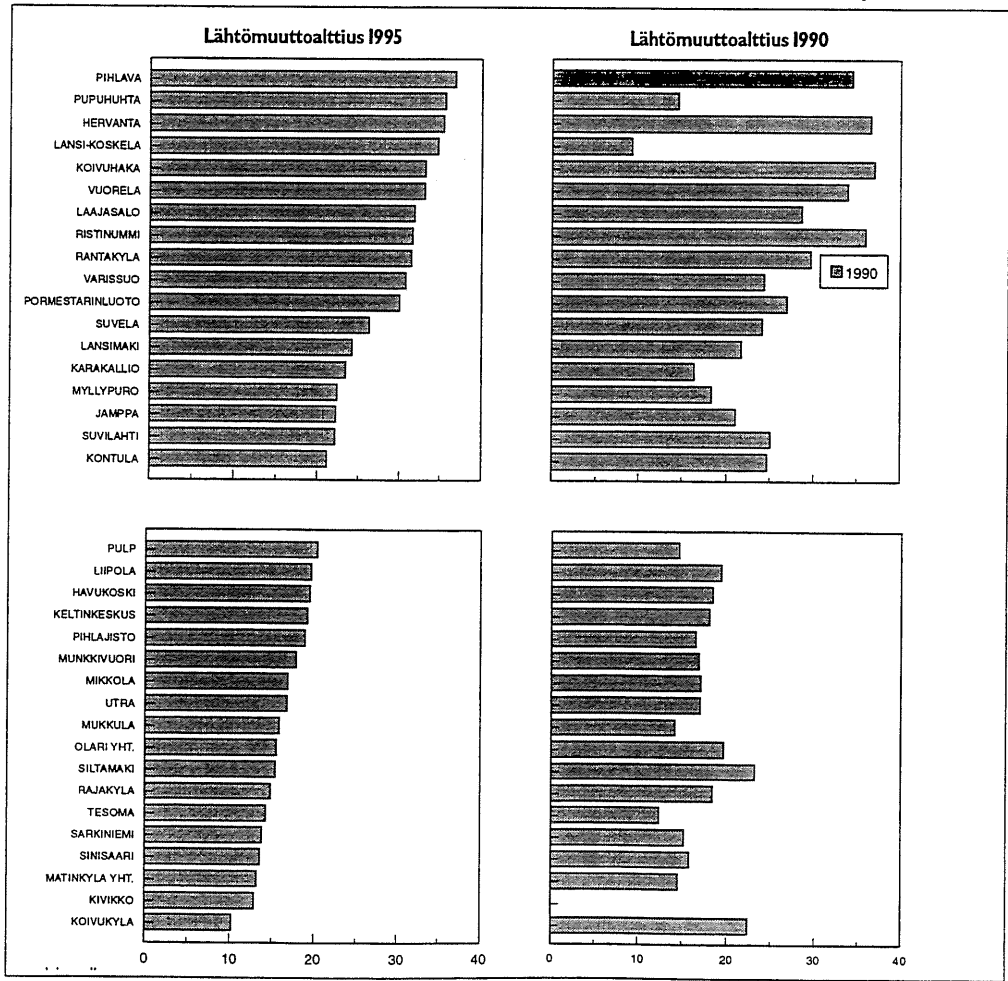
Kuvio 36: Vuotuisilla bruttotuloilla /kulutusyksikkö ostettavien asuntoneliöiden määrä vuonna 1990 ja 1995 asunto-osakekannassa.

Muuttaneisuus

Muuttoliikkeen tutkiminen voi tuottaa useita kiinnostavia näkökulmia kerrostalo-lähiöiden tilan arviointiin. Eräs niistä on yleinen muuttoalttius, joka kuvastaa asukasvaihtuvuuden keskimääräistä vilkkautta. Se on järkevää katsoa lähtömuuton näkökulmasta, jolloin uusien asuntojen mahdollinen rakentaminen ei sotke kuvaa.

Kuvio 37: Lähiöiden muuttoalttius 1995 ja 1990 vuoden 1995 mukaan järjestettynä.

Lähtömuuton vilkkaus vaihtelee suuresti: enimmillään on kyse liki 40 prosentin asukasvaihtuvuudesta vuodessa, alimmillaan vain 10 %:n tasosta. Katsottaessa listan ylä- ja alapäässä olevia lähiöitä ei niistä pysty havaitsemaan yhtenäistä systematiikkaa. Muuttoliikkeen kärkeen sijoittuvat tosin Pihlava, Pupuhuhta ja Länsi-Koskela, alueita, joissa syrjäytyneisyyden tunnusmerkit ovat läsnä. Mukana ovat myös Hervanta, Laajasalo ja Vuorela, joista ei voi sanoa aivan samaa. Myös listan alapäästä löytyy suurtyöttömyyden leimaamia alueita, kuten Kivikko, Sinisaari, Utra, Mikko-la. Ilmeisesti on niin, että paikkakunnan asuntomarkkinat kokonaisuudessaan vaikuttavat muuttovilkkauden tasoon. kun vuokra-asunnoista löytyy ylitarjontaa, helppottuu muuttoliikekin. Vertailu vuoteen 1990 osoittaa, että muuttoalttiudessa on tiettyä pysyvyyttä. Talouslaman vaikutukset saattavat näkyä mm. Pupuhundan ja Länsi-Koskelan kovassa muuttoliikkeen kasvussa.

Toinen kiinnostava näkökulma on muuton suuntautuminen. Käytettävissä on aineisto, jossa aluejakona tulo- ja lähtöalueiden määrittelyssä on jaottelu: ulkomaat, muut kunnat, oma kunta, oma lähiö. Viimeksi mainittu on varsin mielenkiintoinen siksi, että sen avulla voidaan mahdollisesti arvioida kotilähiön suosituimmuutta muuttopäätöstä tehtäessä. Suuri sisäisen muuton osuus voi tosin kuvata myös hintakuilusta syntyvää efektiä, josta äsken oli puhe. Hintaerot vaikuttavat tosin aidosti vain omistusasuntosektorilla, vuokra-asunnoissa muut tekijät vaikuttavat muuton suuntaa koskeviin ratkaisuihin. Seuraavassa tarkastellaan lähtömuuton vilkkautta sekä omaan lähiöön suuntautuvan muuton osuutta siitä.

Taulukko 9: Muuttaneisuuden tunnuslukuja 1990 ja 1995.

	MUUTTOALTTIUS		SIS.MUUTTO		standardoitu	
	1990 %	1995 %	1990 %	1995 %	1990 ind	1995 ind
2 KARAKALLIO	12.3	14.1	16.4	23.5	24.0	31.4
3 MATINKYLÄ YHT.	16.2	18.4	14.6	13.3	8.0	6.6
7 OLARI YHT.	16.8	15.2	19.7	15.6	9.4	7.9
10 SUVELA	17.7	18.4	24.2	26.4	17.0	16.0
12 MUNKKIVUORI	15.3	15.2	17.0	17.9	21.9	19.0
13 PIHLAJAMÄKI	15.1	16.6	16.6	19.0	8.7	10.2
14 SILTAMÄKI	19.7	17.6	23.3	15.4	20.4	14.4
15 LAAJASALO	12.5	14.2	28.7	32.0	13.1	13.5
16 MYLLYPURO	13.8	16.6	18.4	22.5	12.0	15.9
17 KONTULA	14.9	16.5	24.8	21.3	8.9	8.0
18 KIVIKKO	6.1	21.2	0.0	13.0	0.0	31.0
20 KOIVUKYLÄ	11.4	16.4	22.5	10.3	74.6	30.9
21 HAVUKOSKI	21.2	20.2	18.5	19.6	12.6	14.6
22 MIKKOLA	21.8	19.2	17.2	16.9	34.5	37.7
23 LÄNSIMÄKI	15.7	17.7	21.8	24.3	23.7	25.4
25 RANTAKYLÄ	20.8	21.5	29.7	31.6	18.4	21.4
27 UTRA	2.8	22.4	17.1	16.8	87.9	39.0
29 PULP	33.4	35.6	14.7	20.4	171.4	310.9
31 PUPUHUHTA	22.5	30.8	14.6	35.8	35.8	98.6
32 KELTINKESKUS	23.4	25.5	18.1	19.3	34.9	38.9
34 JAMPPA	20.6	18.6	21.1	22.4	34.1	35.5
36 KOIVUHAKA	26.3	20.6	37.1	33.3	53.9	52.0
40 SÄRKINIEMI	20.0	14.8	15.3	13.9	35.8	34.6
42 MUKKULA	16.7	15.3	14.3	15.9	13.1	15.1
46 LIIPOLA	21.5	18.8	19.4	19.7	21.2	23.9
48 LANSI-KOSKELA	18.3	22.5	9.3	34.8	78.1	360.2
50 RAJAKYLÄ	22.2	20.4	18.5	14.9	25.7	22.2
52 PORMESTARINLUOTO	30.4	28.1	27.0	30.1	49.7	61.9
54 PIHLAVA	27.2	23.7	34.5	36.9	89.5	105.1
58 SINISAARI	40.1	24.0	15.9	13.7	92.1	85.8
60 VUORELA	18.1	16.1	34.0	33.2	86.2	76.0
62 HERVANTA	17.6	20.3	36.7	35.5	11.4	11.1
66 TESOMA	17.4	15.9	12.5	14.4	21.7	27.3
70 VARISSUO	19.1	20.4	24.4	30.9	14.7	20.7
72 RISTINUMMI	22.6	18.8	36.1	31.7	25.6	23.7
78 SUVILAHTI	17.6	16.8	25.1	22.3	37.0	36.1

Viimeksi mainitussa on tosin otettava huomioon lähiöiden kokoero. Tutkittujen lähiöiden keskimääräinen väkiluku on 6500 henkeä, mutta vaihteluväli ulottuu 400:sta 21 000:een. Suuremmassa lähiössä on tarjolla runsaasti enemmän 'vakansseja', vapaita tai vapautuvia asuntoja sekä sisäisen vaihdon ketjuja kuin pienessä lähiössä. Tätä kuvastaa esimerkki Tampereen Hervannasta. Lähiö jakautuu kolmeen pienalueeseen, joissa pienalueen sisäisen muuton osuudet lähtömuutosta olivat vuonna 1995 21 %, 23 % ja vastaavasti 15 %. Koko Hervannasta laskettu sisäisen muuton osuus oli 36 %. Näin siis laajemmassa aluerajauksessa sisäisen muuton osuus nousee ylitse osien keskitason. Kokoerojen standardoinnilla voidaan tämä vinoutuma kuitenkin korjata. Sisäisen muuton osuus jaetaan ko. lähiön ja kaikkien lähiöiden väkilukujen suhteella. Tästä saatu kerroin nostaa pienten ja alentaa suurten lähiöiden alkuperäistä lukemaa. Taulukosta havaitaan, että sisäisen muuton osuus vaihtelee 10 - 36 %:n välillä, eli laajoissa rajoissa. Standardointi muuttaa prosentit indeksiarvoiksi, joiden vaihteluväli edelleen kasvaa. Hyvin korkeita arvoja syntyy eräisiin erittäin syrjäytyneiksi havaittuihin pieniin lähiöihin, kuten Pulp, Pihlava, Länsi-Koskela. Näissä kohdin voidaan olettaa lineaarisen standardointikaavan toimivan ehkä liian jyrkästi; logaritmimuunnos saattaisi tehdä enemmän oikeutta. Laskelma kuitenkin näyttää suuntaa: syrjäytyneessä lähiössä syntyy omat asuntomarkkinansa.

Lähiöiden palvelurakenne

Tutkittavien lähiöiden palvelurakennetta voitiin selvittää Tilastokeskuksen ylläpitämän toimipisterekisterin avulla vuoden 1995 tilanteen mukaisesti. Toimipistekooditus on siinä hyvin yksityiskohtainen. Siitä voitiin muodostaa summaustason tietoja toimipaikkojen elinkeinorakenteesta sekä lisäksi lähiöiden palvelutasoa kuvaavia tietoja. Jälkimmäistä tehtävää palvelua varten poimittiin 23 eri palvelua kuvaavia tietoja sekä yksityiseltä että julkiselta sektorilta. Tulokset esitetään liitetaulukossa 4 ja 5 toimialoittain ja palveluittain.

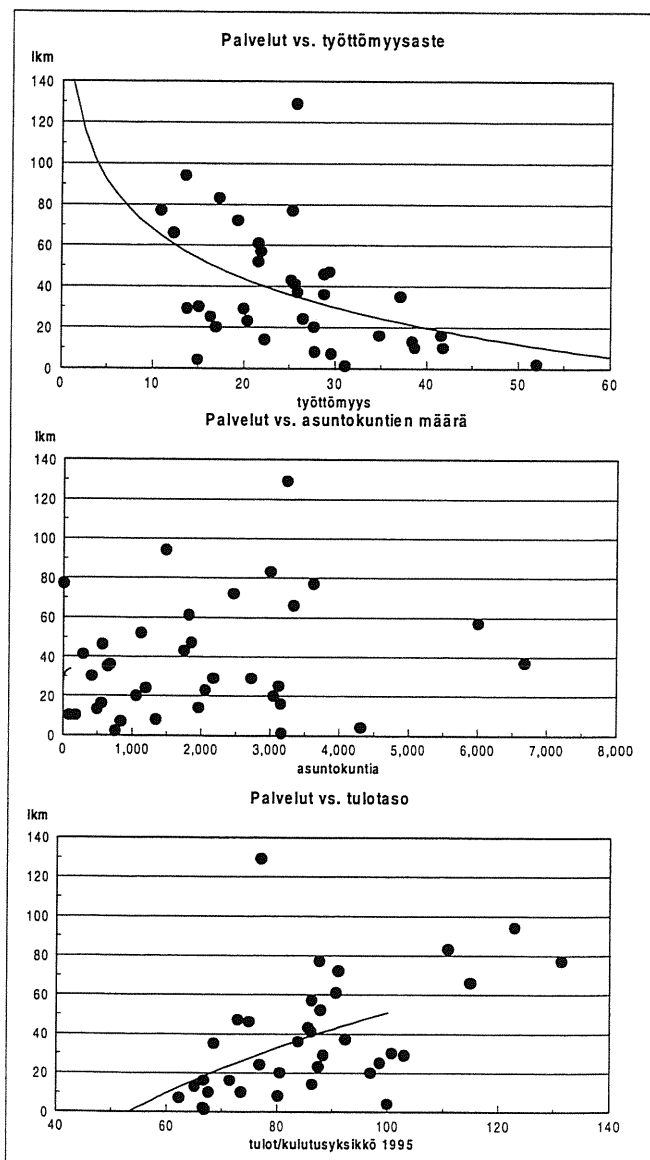
Palvelutaso vaihtelee suuresti eri tutkimuslähiöiden välillä. Palvelujen riippuvuutta lähiön rakenteellisista ominaisuuksista tarkastellaan seuraavassa haiontakuvioiden avulla (kuva 38).

Korkea työttömyys siis näyttäisi vähentävän palvelutasoa. Lähiön koon kasvu useimmiten kasvattaa palvelujen määrää, mutta yhteys ei ole niin selvä kuin voisi olettaa. Alueen tulotaso puolestaan korreloi positiivisesti palvelutarjontaan. Ongelmana tässä on, että muuttuja kerrallaan tarkasteltuna jäävät selittävien muuttujien mahdolliset keskinäisriippuvuudet näkemättä. Ajettaessa muuttujien välisten korrelaatioiden matriisi saadaan niistä selvyyttä (ks. liite 6).

Palvelujen kokonaismäärän negatiivinen korrelaatio työttömyysasteeseen ja positiivien korrelaatio koko lähiön keskimääräiseen tulotasoon nousivat tässä tässä analyysissä tilastollisesti merkitseviksi. Myös eräitä muita lähiöiden rakenteeseen liittyviä merkitseviä korrelaatioita havaittiin.

Etsittäessä kunkin muuttujan itsenäistä vaikutusta palvelurakenteen laajuuteen sovellettiin regressioanalyysia (liite 6). Tämän tulokset ovat jokseenkin

Kuvio 38: Palvelujen lukumäärän riippuvuus lähiön eräistä ominaisuuksista.

yllättäviä. Mikään selittäjistä ei nouse merkitsevyyden tasolla riittävän korkealle tämän kokoisessa havaintoaineistossa. Lähimmäksi merkitsevyyttä esiintyy lähiön tulotaso. Yllättävää on, että lähiön koko asuntokuntien määrällä mitattuna jää täysin ilman selitysvoimaa. Ilmeistä on, että lähiön sijainti kaupunkirakenteessa, suhteessa muihin lähiöihin, on niin tärkeä palvelurakennetta määrittävä tekijä, että lähiön muut rakenneominaisuudet selittävät palvelutason vaihtelusta vain 27 %.

Tiivistävät johtopäätökset

Näin on siis käyty lävitse tietty perusanalyysi suomalaisesta lähiöstä. Niitä edustamassa oli 36 aluetta 18 kunnasta eri puolilla Suomea. On käynyt selville, että tilasto- ja rekisteripohjaisella kuvauksella päästään pureutumaan poikkeuksellisen tarkasti sekä tietosisällön laajuuden että ajallisen syvyyden suhteen lähiöiden kuvausongelmaan. Tässä kuvauksessa onkin tehtävää: jo pitkään on julkisuudessa viihtynyt yksinkertaistava ja välillä leimaava lähiöpuhe. Joskus betonitalot romahtavat, joskus pitkäaikaistyöttömyys kasaantuu, tai uusi työtä vieroksuva sukupolvi varttuu lähiöissä. Tilastokuvaus ei estä näkemästä näiden ongelmien olemassaoloa, mutta se tuo esille myös toisen totuuden: lähiöt edustavat varsin monipuolisesti vaihtelevaa asutuksen rakennetta. Työttömyyden, köyhyyden ja sosiaalisten ongelmien taso vaihtelee laajoissa rajoissa. Lähiöiden yksipuolista rakennetta tasoittaa sekin, että ne on usein toteutettu sekä hallintasuhderakennetta että talotyyppiä sekoittaen. Voidaan tietenkin kysyä, lukeutuuko 1970-luvun kerrostaloalueen viereen sijoittuva, 1950-luvulla noussut omakotialue varsinaisesti 'lähiöön'. Kuitenkin kysymys on samojen julkisten ja kaupallisten palvelujen käyttämisestä, joten voidaan sanoa, että alue sitoo asutuksen yhteen.

Suomalaisen lähiön rakentamisessa on pääsääntönä ollut, että on tuotettu sekä omistus- että vuokrataloja. Nämä ovat pääsääntöisesti syntyneet aravalainoituksen turvin. Maanomistuksen, suurisuuntaisten kaavoitusperiaatteiden ja aluerakentamissopimusten kaikuna löytyy vanhemmista lähiöistä edelleen toisistaan erottuvia lohkoja: yhtäällä osaketalo, toisaalla vuokratalot. Nämä sisäiset erottelut ovat usein vahvasti esillä lähiöitä koskevissa mielikuvissa.

Kerrostalolähiöiden tekniseen kuntoon ei tilastoaineistolla voi ottaa kantaa. Alkuperäisen rakennusvuoden ja peruskorjausvuoden sekoittuminen tilastoinnissa lisäksi häiritsee tarkasteluja. Hissin puute sen sijaan nousee aineistosta esille. Korkeissa rakennuksissa tämä ei ole ongelma, sillä niissä hissi on. Rakentamismääräyksien muutos näkyy siinä, että vielä 1950-luvun 4-kerroksiset talot tehtiin ilman hissiä, kun 1960-luvun alun jälkeen tämä rajoittui 3-kerroksisiin taloihin. Näiden osuus eri lähiöiden kerrostalokannasta vaihtelee nolasta sataan. Hissittömissä taloissa on keskimäärin ottaen 30 % lähiöiden asunnoista. Huomionarvoista on, että vanhusväestö sijoittuu keskimääräistä todennäköisyyttä useammin juuri näihin hissittömiin, enintään 3-kerroksisiin rakennuksiin.

Lähiöiden asukkaiden ikärakenne on muuttamassa vanhenevaan suuntaan. Keski-ikäen nousunopeus kuitenkin vaihtelee lähiöstä toiseen. Yksin asuvien osuuden nopea kasvu liittyy ikääntymiseen, mutta myös lapsiperheiden korvautumiseen keski-ikäisillä yksinasuvilla. Vanhusväestökin alkaa olla merkittävä väestöryhmä muutamassa vanhemmassa lähiössä, mutta tässä suhteessa ovat eri alueet hyvin erilaisessa tilanteessa rakentamisen ajoittumisesta riippuen. Asunnonjaon sosiaalisista perusteista kertoo se, että yksinhuoltajien osuus asuntokunnista tahtoo olla keskitasoa korkeampi siellä, missä yksin asuviakin on runsaasti. Pienasuntojen runsas esiintyminen on yhteisenä tekijänä.

Tutkitut lähiöt eroavat toisistaan myös tulotason suhteen. Viidesosassa tulot ylittävät vertailukunnan keskitason. Tulotason erot ja niiden suhteellisuus maan eri osien välillä näkyvät siinäkin, että Helsingissä ja Espoossa köyhinä pidettyjen lähiöiden keskitulo ylittää monen vertailukunnan keskimääräisen tulotason. Tulotaso erottelee muiden joukosta myös varsinaisesti pienituloiset lähiöt.

Tulotason muutos ajassa tapahtuu lähiöiden sisällä eri tavoin riippuen, mistä asumismuodosta puhutaan. Pientaloasutuksessa lähiön ympärillä on tulotaso yleisimmin koko kunnan keskiarvon yläpuolella, ja eron kehityssuunta on kasvava. Kerrostalojen vuokra-asunnoissa ero on kunnan keskitasosta alaspäin, ja senkin suunta on kasvava, mutta alaspäin. Lähiöiden osakeasunnoissa tulotaso on useimmiten kunnan keskimääräistasolla, eikä kehityssuunnassa löydy yhtenäistä linjaa.

Vuokralaisten tulotaso on ollut laskusuunnassa jo 1980-luvulla, jolloin Suomea kohdannut talouskriisi ei ollut vielä iskenyt lähiöihin muualla kuin joissakin länsirannikon ongelmallisilla teollisuuspaikkakunnilla.

Työttömyyden leviäminen on jyrkentänyt tulotason laskua. Tosin myöskään omistusasunnoissa asuvat eivät ole jääneet työttömyyden koskettamatta. Eräänä ilmauksena siitä on osakeasuntokannan supistuminen, mitä on esiintynyt eniten sielä, missä omistusasujat ovat pienituloisimpia. Osakeasuntojen työttömyys jää kuitenkin noin puoleen siitä, mikä on kohdannut vuokralla asuvia. Korkein työttömyysaste lähiötasolla vuonna 1994 oli 33 %, alin 11 %. Vuokralla asuvien keskuudessa korkein lukema oli tuolloin 37 %, matalin 15 %. Alueiden väliset erot ovat siis suuria.

Työttömyyden kehityssuunnan mukaan lähiöt eroavat muutamiksi osaryhmiksi. Parhaiten pärjäävissä suhteellinen työttömyysero muuhun kuntaan jää alle 50 % eikä ero kasva. Syrjäytyneimmillä alueilla ero ylittää tuon 50 %:n rajan ja ero on kasvava. Väliltä löytyy erilaisia kehitysmalleja. Uusimmat tiedot vuoden 1996 lopusta kertoivat, että työttömyys oli kääntynyt laskuun myös tutkituissa lähiöissä. Ulkopuolelle jäi kuitenkin vielä osa alueista, usein juuri niitä, joissa prosentti muutenkin on ollut korkea. Pitkäaikaistyöttömien osuutta on kuitenkin pystytty supistamaan eniten juuri vaikean suurtyöttömyyden alueilla. Nuorten esiintyminen pitkäaikaisesti työttömien joukossa on nopeasti harvinaistunut, yli 50-vuotiaiden osuus sitä vastoin nopeasti kasvanut.

Sosiaalisten tukien (asumistuki ja toimeentulon tuki) saajien osuudet vaihtelevat nekin 10-45 % välillä asutokunnista laskettuna. Tuensaaajien osuus on jatkanut kasvuaan 1994-1995; vain muutamissa lähiöissä se kääntyi laskuun vuoden 1993 tilanteesta, jolta ensimmäinen tieto on. Asumistuen piirissä olevien lapsiperheiden osuus vaihtelee lähiöstä toiseen 5-60 %:n välillä. Vastaava vaihtelu esiintyy myös toimeentulotuen puolella. Asumistuen piiriin kuuluu kuitenkin suurempi osa lapsiperheistä. Sekä asumistuki että toimeentulon tuki kohdistuvat painotetusti lähiöiden vuokralaisväestöön. Omistusasunnoissa on toimeentulotuki yleisempää kuin asumistuki. Näin ollen lainsäädännössä ovat erotsäatelevät tukien kohtaantoa varsin voimakkaasti.

Työttömyyden aiheuttamien taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien indikaattoreina on sosiaalisten tukien seurannalla tärkeä merkitys. Toimeentulotuen piirissä vuoden aikana olleiden osuus ylittää tuntuvasti työttömyyden koskettamien kotitalouksien osuuden. Tämä voisi merkitä riittämättömiä ansiotuloja tai sitten siirtymistä kokonaan työvoiman ulkopuolelle. Tämä ryhmä onkin nopeasti kasvanut 1990-luvun aikana.

Asuntohintojen seuranta osoittaa, että lähiöiden hintataso seurailee koko kunnan tasoa, enimmäkseen sen alapuolella. Osaan lähiöistä ei 1980-luvun lopun hintakupla juurikaan yletynyt. Sama koskee kyllä myös niitä kaupunkeja, joissa tällaiset lähiöt ovat. Lähiöiden keskimääräinen hintataso on erkaantunut parin viime vuoden aikana jonkin verran kuntien tasosta alaspäin. Tästä tehtävä tulkinta edellyttää kuitenkin pitempää seurantajaksoa. Hinnannousuilla on tapana levitä keskustasta lähiöihin kun keskustan hinnat nousevat ylitse maksukyvyyn.

Seuranta on tuonut esille työttömyyden kriisiyttämiä lähiöitä. Niitä on kahta tyyppiä: muutama 1990-luvun alussa rakennettu alue on joutunut ottamaan vastaan kuntien asuntojonoista talousvaikeuksissa olevia kotitalouksia, joiden joukossa nuoret lapsiperheet, yksinhuoltajat ja etelän kaupungeissa myös maahanmuuttajat ovat vahvasti esillä. Työtulojen puuttuessa on toimeentulon tukeen turvautuminen laajamittaista. Näiden alueiden kehitystä kuitenkin tukee nuori ikärakenne sekä uusi asutokanta. Talouden elpymisen merkit ulottuvat nopeammin näihin lähiöihin kuin seuraavaan ongelmaryhmään.

Toinen ongelma-alueen tyyppi koostuu vanhemmista pikkulähiöistä, joiden syntyyn ovat vaikuttaneet teollisuuden työvoimatarpeet 1970-luvulla. Näiden työvoimapolitiittinen merkitys on mennyt työvoiman vähentämisen vuoksi tai siksi, että ammattimiehet ovat rakentaneet itselleen omakotitalon. Työttömyys ja syrjäytyneisyys keskittyy näihin paikkoihin, kun talot ovat joutuneet kunnan haltuun. Lähiöparantamisen toimenpiteiden valikoimassa tulee siis olla monenlaisia reseptejä. Tärkeintä lääkettä ei voi piilotella: työttömille pitää saada työtä.

Suositus lähiöseurannan jatkoksi

Edellä esitellyt tilastomuuttujat antavat erittäin monipuolisen mahdollisuuden kuvata lähiöiden kehitystä. Lähiöprojektien toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin näkökulmasta voidaan lausua, että nyt on luotu vasta pohja, lähtökohtatilanteen kuvaus ennen toiminnan varsinaista alkua. Seuranta edellyttää jatkuvuutta. Esimerkkinä voidaan mainita työttömyyden kehityksen jatkoanalyysi, jossa hankittiin lähiötasolla tiedot myös vuoden 1996 lopun työttömyystilanteesta.

Tulosten perusteella näyttää siltä, että jatkoseurannassa kannattaa keskittyä harvempiin muuttujiin, nimenomaan sellaisiin, joissa voi esiintyä havaittavaa vaihtelua ajan myötä. Niiden mittauksen pitäisi tapahtua pääsääntöisesti vuosiaineistoista käsin. Tällaisia ovat seuraavat:

Asuinolot: Vuotuisesta asuinolotilastosta saadaan asuntokuntien ja asukkaiden lukumäärä sekä asumistasoa koskevat tiedot asuntokuntien koon ja huoneluvun suhteesta. Lähiön sisäinen rakenneulottuvuuden analyysi talotyyppi/hallintasuhde-
-ulottuvuuksilla on otettava mukaan. Lisäksi on tarpeen seurata tyhjien ja tilapäisesti asuttujen asuntojen määrää ja osuutta. Tämä edellyttää samalla koko hallintasuhtemuuttujan mukaanottamista.

Sosiaalisia ominaisuuksia kuvaavat tiedot ovat tärkeitä seurannan kohteita. Seuraavat olisi otettava mukaan samassa muodossa kuin tässä seurannassa:

- sosioekonominen asema vuodelta 1995
- väestön koulutusrakenne vuosittain

Sosiaalisia ongelmia kuvaavat tiedot muodostavat seurannan kovimman ytimen. Vuositason tietoa tulisi hankkia seuraavista:

- tuloja ja velkaantumista koskevat tiedot
- työttömyyttä koskevat tiedot
- asumistuen saantia koskevat tiedot
- toimeentulon tukea koskevat tiedot

Osakeasuntojen hintatasoa ja kauppojen määrää koskevat tiedot antavat viitteitä alueen yleisen statuksen kehityksestä

Liitteet

Liitetaulukko 1:

OSAKEASUNTOJEN HINNAT MK/M2 1988-1995

VUOSI	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
2 KARAKALLIO	7365	9291	8793	7152	5376	5311	5310	4979
3 MATINKYLA	8059	10052	9690	8165	6527	5503	5781	5836
7 OLARI	8277	10261	9477	8137	6571	5657	6252	5950
10 SUVELA	6971	8379	7946	6819	5112	4428	4884	4719
12 MUNKKIVUORI	10352	12559	11279	9361	7353	7018	8010	7487
13 PIHLAJAMÄKI	7839	9074	8427	7234	5389	4664	5176	4638
14 SILTAMÄKI	7223	8660	8128	7036	5285	4924	5363	5062
15 LAAJASALO	8965	11125	10383	8813	6682	6227	6823	6302
16 MYLLYPURO	8113	9109	8152	6995	5181	4973	4938	4721
17 KONTULA	7070	8825	7940	6652	5129	4753	4921	4553
18 KIVIKKO	-	-	-	5929	5185	-	-	4658
20 KOIVUKYLÄ	7181	8777	8824	7332	5572	5093	4999	4490
21 HAVUKOSKI	6699	7979	7191	5997	4141	3754	3847	3548
22 MIKKOLA	6452	7321	6723	5443	3687	3148	3746	3157
23 LÄNSIMÄKI	7049	8664	7811	6466	4934	4218	4622	4244
25 RANTAKYLÄ	3963	4999	4756	4489	3529	3027	3189	3121
27 UTRA	3838	3992	7498	5307	5565	4070	4070	4010
29 PULP	-	-	-	-	-	-	-	-
31 PUPUHUHTA	3641	5036	5349	4297	3528	3028	2854	2784
32 Keltinkeskus	4356	5526	5396	4652	3865	3286	3269	3254
34 JAMPPA	5962	7237	6821	5855	4413	3937	3531	3550
36 KOIVUHAKA	2946	3709	3739	3402	3035	2716	2906	2900
40 SÄRKINIEMI	4077	5394	4787	4464	3946	3513	3560	3365
42 MUKKULA	4468	5619	5115	4422	3684	3065	3252	2951
46 LIIPOLA	4397	5181	4794	4110	3373	2947	2884	2740
48 LÄNSI-KOSKELA	2824	3855	3038	2735	2789	2680	2814	2365
50 RAJAKYLÄ	3790	4452	3987	4057	3695	3277	3279	3290
52 PORMESTARINLUOTO	3204	3948	3703	3296	2914	2524	2474	2476
54 PIHLAVA	2928	2842	3224	3558	2421	2461	2471	2570
58 SINISAARI	3461	4566	4308	5204	3606	2662	2860	3005
60 VUORELA	4386	5499	5867	4671	4503	4052	3856	3593
62 HERVANTA	4559	5367	5304	4588	3846	3364	3438	3470
66 TESOMA	4599	5642	5105	4405	3797	3312	3298	3173
70 VARISSUO	3348	4724	4400	3815	3090	2783	2895	2808
72 RISTINUMMI	3198	3845	3954	3843	3857	3003	3117	3270
78 SUVILAHTI	4094	4990	4939	4845	3963	3787	3755	3949
1 ESPOO	8304	10286	9972	8386	6569	5841	6424	6256
11 HELSINKI	9865	11903	10776	8916	6983	6768	7394	7106
19 VANTAA	7450	9077	8602	7283	5410	4837	5046	4878
24 JOENSUU	5020	6128	6578	5657	4913	4306	4331	4315
28 JOUTSENO	3777	4479	5207	4665	4005	2640	3621	3461
30 JYVÄSKYLÄ	5617	6731	6785	6111	5237	4649	4588	4596
33 JÄRVENPÄÄ	6491	8260	8058	6991	5111	4346	4633	4423
35 KOKKOLA	3894	4807	5289	4815	4359	3954	3837	3732
39 KUOPIO	5238	6487	6341	5671	4895	4438	4568	4675
41 LAHTI	5025	6063	5809	5100	4472	3827	3854	4021
47 MÄNTTÄ	2905	3713	4182	3742	3175	3246	2865	2937
49 OULU	4681	5459	5458	5310	4870	4359	4353	4479
51 PORI	3754	4822	4758	4657	4072	3523	3580	3737
57 RAUMA	4018	5045	5146	4797	4225	3565	3770	3826
59 SIILINJÄRVI	4107	5296	5253	4640	4423	3676	3580	3507
61 TAMPERE	5637	6760	6528	5716	4816	4340	4689	4674
69 TURKU	5438	6826	6577	5902	4902	4494	4680	4455
71 VAASA	4595	5360	5558	5199	4536	4327	4405	4679

Liitetaulukko 2: KOKONAISTYÖTTÖMYYDEN ASTE LÄHIÖISSÄ JA KUNNISSA 1980-1996

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
2 KARAKALLIO	1.8	2.0	1.5	5.7	10.2	15.7	14.6	13.8	12.4
3 MATINKYLÄ	1.3	1.9	1.4	7.6	13.5	18.2	17.8	17.3	15.1
7 OLARI	1.3	1.5	0.9	5.0	9.7	12.1	11.7	10.9	9.4
10 SUVELA	1.5	2.4	1.6	8.6	15.5	20.4	19.8	19.3	17.3
12 MUNKKIVUORI	1.7	2.5	1.1	5.9	9.9	14.8	14.5	12.3	11.1
13 PIHLAJAMÄKI	1.8	2.8	2.2	9.4	15.6	21.1	20.6	21.6	21.0
14 SILTAMÄKI	1.8	2.1	2.6	10.1	14.8	17.9	16.3	15.1	14.0
15 LAAJASALO	1.5	2.2	1.3	7.0	11.7	15.0	14.2	13.6	13.7
16 MYLLYPURO	2.7	3.3	2.1	11.0	18.3	23.3	26.3	25.9	25.6
17 KONTULA	2.6	3.4	2.1	10.8	17.7	23.9	24.8	25.3	24.1
18 KIVIKKO	0.0	0.0	3.0	15.6	12.1	40.3	31.1	29.6	28.0
20 KOIVUKYLÄ	1.1	1.7	1.9	7.5	15.4	18.1	16.4	15.0	16.1
21 HAVUKOSKI	1.7	2.1	2.1	10.0	17.8	21.6	21.1	21.6	20.1
22 MIKKOLA	1.9	2.3	1.8	11.1	18.9	22.3	21.8	22.3	21.3
23 LÄNSIMÄKI	2.1	2.5	2.6	11.4	18.1	21.8	21.1	20.4	19.1
25 RANTAKYLÄ	6.2	8.3	10.7	16.2	24.6	28.9	28.8	28.8	29.2
27 UTRA	7.5	6.5	10.7	20.0	29.8	37.4	37.1	38.7	37.5
29 PULP	5.4	8.0	13.0	29.1	41.2	52.0	51.0	52.0	47.1
31 PUHUHUHTA	3.1	8.5	9.8	20.8	29.3	42.1	37.8	38.4	38.6
32 KELTINKESKUS	3.1	5.8	7.1	12.0	20.3	28.0	27.9	26.5	25.6
34 JAMPPA	3.3	3.9	5.3	15.1	23.2	30.2	29.6	27.7	27.3
36 KOIVUHAKA	2.5	7.2	12.0	22.4	28.8	37.1	33.9	34.8	33.3
40 SÄRKINIEMI	5.3	6.7	4.6	13.1	17.2	22.1	18.7	20.0	18.7
42 MUKKULA	3.3	5.3	7.1	15.7	22.0	29.0	27.8	25.6	27.2
46 LIIPOLA	3.7	7.2	8.7	21.4	31.0	41.2	38.9	37.1	38.0
48 LANSI-KOSKELA	1.6	5.1	10.9	21.0	25.6	29.4	27.6	27.8	30.5
50 RAJAKYLÄ	5.3	9.1	8.7	15.9	23.5	29.6	30.0	28.8	26.3
52 PORMESTARINLUOTO	9.3	17.0	14.6	28.1	34.0	41.0	41.2	41.6	41.5
54 PIHLAVA	9.5	21.1	15.9	29.4	33.9	38.8	38.9	41.8	40.8
58 SINISAARI	6.9	12.5	12.6	22.8	40.4	47.7	40.7	31.1	41.0
60 VUORELA	3.0	4.0	4.7	9.2	15.5	17.9	16.8	16.4	14.6
62 HERVANTA	4.7	8.0	8.4	17.3	23.4	30.6	28.1	25.7	26.8
66 TESOMA	4.7	7.3	8.7	17.5	23.2	28.0	24.2	25.2	27.7
70 VARISSUO	3.6	7.0	7.6	17.3	24.7	31.6	30.9	29.4	29.1
72 RISTINUMMI	1.1	4.3	5.7	11.7	20.4	23.6	21.8	21.9	20.2
78 SUVILAHTI	1.0	2.8	3.3	8.2	14.5	18.9	16.3	17.0	16.8
	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
1 ESPOO	1.5	1.8	1.2	6.6	11.7	15.0	13.9	13.3	11.8
11 HELSINKI	2.3	2.7	2.0	9.1	14.6	18.7	18.3	17.9	17.0
19 VANTAA	1.9	2.0	1.7	8.3	14.2	17.8	16.3	15.6	14.4
24 JOENSUU	5.3	7.0	8.3	13.6	19.9	24.1	24.3	24.6	25.1
28 JOUTSENO	4.3	6.2	7.3	15.0	21.7	25.2	23.5	21.7	21.9
30 JYVÄSKYLÄ	4.5	6.5	6.6	12.6	19.1	25.1	23.8	23.0	22.5
33 JÄRVENPÄÄ	2.7	2.8	2.9	9.7	15.0	18.7	17.2	16.7	15.3
35 KOKKOLA	2.2	5.5	7.8	15.3	19.7	26.2	23.7	23.5	22.8
39 KUOPIO	5.4	6.6	5.9	12.7	18.2	23.4	22.0	21.7	21.6
41 LAHTI	4.3	6.0	6.3	15.3	22.4	28.6	26.1	24.6	25.1
47 MÄNTTÄ	1.8	5.3	6.3	15.2	19.6	21.7	21.1	19.2	20.5
49 OULU	4.6	7.8	6.1	11.5	18.4	22.9	22.4	20.9	20.0
51 PORI	6.5	11.2	9.1	17.1	22.3	27.3	26.1	26.3	26.0
57 RAUMA	4.6	7.5	7.7	15.1	23.0	27.4	23.2	21.6	23.0
59 SIILINJÄRVI	5.0	6.8	5.6	11.8	17.4	21.7	19.4	19.1	19.2
61 TAMPERE	4.9	7.0	7.0	14.9	20.1	24.9	22.8	21.5	21.5
69 TURKU	4.1	5.2	6.0	12.8	18.8	23.6	21.8	20.3	20.1
71 VAASA	1.8	4.3	4.6	9.5	15.9	19.6	18.6	18.3	17.4

Liitetaulukko 3: PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN OSUUS KAIKISTA TYÖTTÖMISTÄ 1980-96

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
2 KARAKALLIO	21.4	15.4	5.3	3.6	20.2	32.8	44.1	43.4	43.0
3 MATINKYLÄ YHT.	31.1	19.1	3.1	5.1	20.0	34.1	40.9	43.0	38.4
7 OLARI YHT.	45.5	20.4	6.8	3.4	17.1	30.1	36.0	38.1	38.2
10 SUVELA	29.3	12.5	4.8	3.6	21.7	36.4	45.2	41.2	38.9
12 MUNKKIVUORI	44.4	26.2	3.7	2.2	16.1	29.9	34.1	36.0	37.2
13 PIHLAJAMÄKI	35.1	14.0	4.2	5.2	21.8	37.8	41.9	42.8	43.4
14 SILTAMÄKI	41.3	20.3	1.0	3.3	20.1	33.3	36.9	36.3	36.8
15 LAAJASALO	41.9	11.9	3.9	1.8	18.1	31.1	41.1	38.8	39.4
16 MYLLYPURO	41.5	20.4	4.7	3.7	21.6	39.8	50.3	48.0	47.5
17 KONTULA	43.3	18.4	4.9	4.7	22.2	37.1	44.3	47.6	47.4
18 KIVIKKO	00.0	00.0	0.0	0.0	25.0	23.1	36.7	32.3	33.9
20 KOIVUKYLÄ	66.7	8.3	4.3	4.2	15.2	30.3	33.3	30.3	34.9
21 HAVUKOSKI	29.7	14.8	1.7	4.0	22.1	35.6	36.0	35.7	34.8
22 MIKKOLA	35.5	11.4	3.1	3.5	20.5	33.5	35.3	34.7	36.4
23 LÄNSIMÄKI	53.4	25.3	0.0	3.2	23.7	33.5	34.8	38.0	37.0
25 RANTAKYLÄ	41.0	16.2	2.8	4.3	9.2	19.7	26.2	32.1	32.8
27 UTRA	40.0	18.2	0.0	5.0	7.9	19.6	26.3	33.7	31.9
29 PULP	40.0	0.0	8.3	9.8	24.3	34.6	41.9	47.4	35.1
31 PUPUHUHTA	36.4	16.7	7.7	6.6	13.6	33.3	39.3	42.4	32.3
32 KELTINKESKUS	16.7	20.4	5.5	5.2	10.6	26.8	35.7	35.5	31.6
34 JAMPPA	43.1	20.8	4.1	8.0	21.2	35.0	43.1	44.9	37.5
36 KOIVUHAKA	11.1	21.6	5.8	6.8	15.6	29.3	35.3	37.5	38.2
40 SARKINIEMI	34.5	14.0	3.2	10.8	14.8	22.4	30.4	35.7	36.1
42 MUKKULA	45.6	17.6	3.1	7.9	16.9	36.3	44.5	46.1	45.4
46 LIIPOLA	32.1	13.8	6.2	6.9	19.6	33.9	46.2	43.6	40.8
48 LANSI-KOSKELA	14.3	14.3	10.8	10.1	17.5	40.0	40.0	27.6	28.2
50 RAJAKYLÄ	39.5	17.6	5.2	5.6	12.6	30.1	37.7	36.8	36.1
52 PORMESTARINLUOTO	42.1	28.0	7.8	12.4	21.9	29.4	38.0	39.2	43.0
54 PIHLAVA	46.3	32.6	4.3	12.2	22.7	28.3	36.9	40.8	44.6
58 SINISAARI	42.1	16.9	6.9	9.3	17.8	37.1	41.2	40.0	27.3
60 VUORELA	45.7	15.7	4.6	6.0	13.1	23.4	24.8	25.9	28.2
62 HERVANTA	50.8	28.3	4.4	5.3	13.5	29.9	36.7	37.5	35.0
66 TESOMA	49.6	23.7	6.6	5.0	17.9	33.5	38.7	44.4	35.1
70 VARISSUO	29.5	20.7	2.5	8.4	16.4	33.1	38.2	38.9	35.6
72 RISTINUMMI	27.9	24.5	2.9	5.2	13.8	33.2	37.2	36.5	34.9
78 SUVILAHTI	32.0	18.4	5.1	2.6	10.5	26.7	36.5	31.4	35.5

PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN OSUUS KAIKISTA TYÖTTÖMISTÄ 1980-96

	1980	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
1 ESPOO	40.9	17.7	4.5	3.9	20.2	34.2	41.0	40.9	39.6
11 HELSINKI	44.3	18.2	3.6	3.6	19.6	34.1	40.9	40.8	40.1
19 VANTAA	40.4	16.4	3.0	3.6	20.4	33.0	35.8	36.2	34.9
24 JOENSUU	40.7	17.5	3.5	5.0	8.9	19.3	25.4	31.2	30.2
28 JOUTSENO	30.8	13.6	4.7	8.5	17.2	28.1	31.1	39.1	30.0
30 JYVÄSKYLÄ	37.0	20.3	6.3	8.4	14.1	27.8	36.3	37.1	34.7
33 JARVENPÄÄ	36.1	14.8	4.4	5.0	16.0	29.7	37.3	37.9	34.5
35 KOKKOLA	31.7	19.8	5.3	8.6	16.0	26.5	32.6	35.0	35.6
39 KUOPIO	44.2	18.0	2.9	3.5	11.1	22.8	28.6	30.3	29.3
41 LAHTI	42.8	22.8	4.5	7.5	17.4	33.7	42.2	40.8	40.9
47 MÄNTTÄ	19.4	14.6	5.3	6.1	21.2	29.6	32.7	33.3	29.8
49 OULU	39.8	19.3	4.6	6.1	12.4	25.9	32.0	33.4	33.3
51 PORI	49.3	26.0	5.2	11.5	18.6	24.8	34.4	36.5	37.5
57 RAUMA	37.8	21.5	7.4	9.9	16.9	30.2	39.0	34.6	31.7
59 SIILINJÄRVI	39.0	14.0	2.1	4.0	12.2	26.5	25.5	28.3	26.2
61 TAMPERE	50.2	29.1	5.7	5.7	15.6	29.4	34.9	37.3	33.9
69 TURKU	40.4	20.0	5.3	9.5	16.0	32.2	37.6	36.7	32.4
71 VAASA	38.3	22.3	5.1	4.9	13.9	30.3	37.2	34.9	35.3

Liitetaulukko 4:		TOIMIPAIKAT 1995			TOIMIALA		TOL-95			
		A-B	C-F	G	H	I	J	K	L-O	P-X
1	KARAKALLIO	8	41	40	5	25	1	50	26	11
2	MATINKYLA YHT.	28	94	162	19	35	8	154	83	36
3	MATINKYLA 1	7	37	58	8	12	2	56	30	12
4	MATINKYLA 2	8	30	60	3	11	2	41	20	12
5	MATINKYLA 3	13	27	44	8	12	4	57	33	12
6	OLARI YHT.	8	51	141	13	16	6	197	81	25
7	OLARI 2	8	51	141	13	16	6	197	81	25
8	OLARI 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	SUVELA	35	65	121	19	34	6	105	70	33
10	MUNKKIVUORI	9	35	90	11	15	4	106	53	38
11	PIHLAJAMAKI	23	149	176	31	45	6	154	27	42
12	SILTAMÄKI	17	68	90	8	45	0	86	22	22
13	LAAJASALO	33	96	169	31	52	11	242	102	58
14	MYLLYPURO	15	54	75	17	38	1	111	22	28
15	KONTULA	30	134	161	42	71	7	152	41	62
16	KIVIKKO	1	5	12	3	3	0	10	3	4
17	KOIVUKYLÄ	4	16	9	4	6	0	25	4	9
18	HAVUKOSKI	24	50	73	18	24	2	62	40	29
19	MIKKOLA	12	34	23	3	11	0	18	6	5
20	LÄNSIMÄKI	17	52	37	8	15	0	34	17	12
21	RANTAKYLÄ	4	84	82	7	31	3	81	31	41
22	RANTAKYLÄ 1	0	18	14	1	4	0	22	4	11
23	UTRA	2	20	21	2	7	0	20	9	6
24	PULP	0	2	4	1	2	1	2	0	2
25	PUPUHUHTA	1	10	15	3	4	0	15	8	4
26	KELTINKESKUS	0	20	21	3	6	0	35	18	14
27	JAMPPA	1	71	36	5	12	1	31	14	8
28	KOIVUHAKA	3	32	31	4	5	1	24	12	7
29	KOIVUHAKA 1	2	16	15	3	2	1	22	7	2
30	KOIVUHAKA 2	1	16	16	1	3	0	2	5	5
31	SÄRKINIEMI	1	17	45	8	18	0	33	16	10
32	MUKKULA	2	54	72	7	12	3	72	29	16
33	MUKKULA 1	0	24	29	4	4	2	28	15	5
34	MUKKULA 2	0	16	22	2	1	0	15	9	5
35	MUKKULA 3	2	14	21	1	7	1	29	5	6
36	LIIPOLA	1	42	66	10	9	1	38	16	13
37	LANSI-KOSKELA	0	9	5	0	1	0	2	5	1
38	RAJAKYLA	1	42	46	7	18	1	31	24	13
39	PORMESTARINLUOTO	0	14	17	5	11	0	21	6	11
40	PORMESTARINL. I.	0	13	13	2	7	0	14	4	9
41	PIHLAVA YHT.	1	12	11	4	1	1	5	4	5
42	PIHLAVA 1	0	7	6	3	0	0	2	1	1
43	PIHLAVA 2	1	5	5	1	1	1	3	3	4
44	SINISAARI	1	2	2	2	0	0	4	9	4
45	VUORELA	1	19	34	3	14	1	24	20	6
46	HERVANTA YHT.	4	239	252	42	55	8	303	104	77
47	HERVANTA 1	3	72	87	17	21	5	82	34	33
48	HERVANTA 2	1	62	93	12	27	2	95	51	30
49	HERVANTA 3	0	105	72	13	7	1	126	19	14
50	TESOMA YHT.	1	46	54	15	7	3	30	19	23
51	TESOMA 1	1	28	22	7	5	2	15	8	6
52	TESOMA 2	0	18	32	8	2	1	15	11	17
53	VARISSUO	1	53	79	18	21	1	57	33	42
54	RISTINUMMI YHT.	3	75	74	15	35	0	52	32	26
55	RISTINUMMI 1	0	19	14	2	5	0	8	11	2
56	RISTINUMMI 2	0	10	4	3	9	0	5	2	6
57	RISTINUMMI 3	1	13	14	3	6	0	8	7	7
58	RISTINUMMI 4	2	31	40	6	15	0	27	11	11
59	RISTINUMMI 5	0	2	2	1	0	0	4	1	0
60	SUVILAHTI YHT.	0	40	38	9	11	0	46	10	14
61	SUVILAHTI 1	0	7	8	4	1	0	11	4	2
62	SUVILAHTI 2	0	14	17	5	8	0	26	6	11
63	SUVILAHTI 3	0	19	13	0	2	0	9	0	1

Liitetaulukko 5: Palvelupisteiden esiintyminen lähiöissä 1995
LAHION NUMEROTUNNUS (KS. SEUR.SIVU)

PALVELUPISTEET 1995	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
50201 AUTOKORJAAMO	-	-	8	3	2	13	1	4	2	6	1	-
50302 AUTOVARAOSAMYYNTI	-	-	3	-	-	4	-	-	-	2	-	-
50501 HUOLTOASEMA	1	1	1	1	2	1	-	1	2	-	-	-
50502 BENSIINIAUTOMAATTI	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
52111 SUPERMARKET	1	1	1	1	2	3	2	2	1	5	-	2
52112 MUU PÄIV.TAV.YLEISK.	2	6	2	7	3	4	4	9	8	2	-	-
52113 KIOSKI	1	4	1	9	2	7	2	7	5	11	5	-
52241 LEIPOMOTUOTT. MYynti	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-
52250 ALKO	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
52272 JÄÄTELOKIOSKI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52310 APTEEKKI	1	1	-	1	1	2	1	1	1	1	-	-
52330 KEMIKALIO	-	4	-	3	2	4	1	1	3	5	-	-
52484 KUKKAKAUPPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52482 KUKKAKIOSKI	1	2	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
55400 KAHVI- OLUTBAARI	-	3	1	-	2	6	-	4	1	13	-	-
65121 PANKKI	1	1	-	3	3	2	-	2	1	3	-	-
80100 PERUSKOULU	2	4	2	2	4	5	7	6	5	8	-	-
80210 LUKIO	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	-	-
85121 KUNN.TERVEYSKESKUS	2	3	4	9	-	-	-	-	-	2	-	-
85129 MUU LÄÄKÄRIPALVELU	5	21	23	5	26	4	5	33	5	6	-	-
84149 MUU TERVEYDENH.PALV.	3	4	11	3	9	2	-	15	1	5	-	-
85141 FYSIKAALINEN HOITO	1	6	1	3	3	2	5	5	1	3	1	-
85321 LASTEN PÄIVÄHOITO	8	2	18	2	1	-	-	2	-	1	-	2
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
50201 AUTOKORJAAMO	3	3	1	1	2	-	1	1	3	-	1	5
50302 AUTOVARAOSAMYYNTI	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
50501 HUOLTOASEMA	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
50502 BENSIINIAUTOMAATTI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
52111 SUPERMARKET	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1
52112 MUU PÄIV.TAV.YLEISK.	6	3	6	1	2	1	1	1	4	3	3	4
52113 KIOSKI	6	1	3	1	4	-	2	3	2	1	-	5
52241 LEIPOMOTUOTT. MYynti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
52250 ALKO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52272 JÄÄTELOKIOSKI	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
52310 APTEEKKI	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	1
52330 KEMIKALIO	2	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-	1
52484 KUKKAKAUPPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52482 KUKKAKIOSKI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55400 KAHVI- OLUTBAARI	4	-	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-
65121 PANKKI	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
80100 PERUSKOULU	4	1	2	1	1	-	-	1	2	1	1	2
80210 LUKIO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
85121 KUNN.TERVEYSKESKUS	1	-	1	1	-	-	-	4	2	1	1	3
85129 MUU LÄÄKÄRIPALVELU	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	7
84149 MUU TERVEYDENH.PALV.	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
85141 FYSIKAALINEN HOITO	1	-	1	-	-	-	1	3	-	1	-	-
85321 LASTEN PÄIVÄHOITO	13	3	6	2	1	-	5	7	4	4	1	4

	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
50201 AUTOKORJAAMO	7	-	4	2	1	-	2	14	2	2	5	2
50302 AUTOVARAOSAMYYNTI	3	-	-	1	-	-	-	1	3	-	1	1
50501 HUOLTOASEMA	1	-	-	-	-	-	1	3	1	1	2	1
50502 BENSIINIAUTOMAATTI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52111 SUPERMARKET	1	-	1	-	-	1	-	4	-	-	1	-
52112 MUU PÄIV.TAV.YLEISK.	2	2	2	2	4	-	2	7	4	5	4	2
52113 KIOSKI	4	1	4	2	1	-	1	5	6	5	5	-
52241 LEIPOMOTUOTT. MYyntI	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-
52250 ALKO	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
52272 JÄÄTELÖKIOSKI	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
52310 APTEEKKI	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-
52330 KEMIKALIO	1	-	1	-	-	-	1	5	1	3	3	-
52484 KUKKAKAUPPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52482 KUKKAKIOSKI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
55400 KAHVI- OLUTBAARI	1	-	2	2	-	-	-	1-	6	3	4	3
65121 PANKKI	1	-	1	-	1	-	1	5	3	1	-	-
80100 PERUSKOULU	2	1	3	2	-	-	1	11	2	3	4	2
80210 LUKIO	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
85121 KUNN.TERVEYSKESKUS	3	-	4	1	2	-	-	9	4	6	2	1
85129 MUU LÄÄKÄRIPALVELU	-	-	-	-	-	-	7	9	3	5	5	1
84149 MUU TERVEYDENH.PALV.	2	-	1	-	-	-	1	6	2	2	2	1
85141 FYSIKAALINEN HOITO	-	-	-	-	-	-	-	9	2	2	4	1
85321 LASTEN PÄIVÄHOITO	6	4	1-	-	1	-	7	26	2	8	11	3
1 KARAKALLIO	19	PUPUHUHTA										
2 MATINKYLÄ YHT.	20	KELTINKESKUS										
3 OLARI YHT.	21	JAMPPA										
4 SUVELA	22	KOIVUHAKA										
5 MUNKKIVUORI	23	SÄRKINIEMI										
6 PIHLAJAMÄKI	24	MUKKULA										
7 SILTAMÄKI	25	LIIPOLA										
8 LAAJASALO	26	LÄNSI-KOSKELA										
9 MYLLYPURO	27	RAJAKYLÄ										
10 KONTULA	28	PORMESTARINLUOTO										
11 KIVIKKO	29	PIHLAVA										
12 KOIVUKYLÄ	30	SINISAARI										
13 HAVUKOSKI	31	VUORELA										
14 MIKKOLA	32	HERVANTA										
15 LÄNSIMÄKI	33	TESOMA										
16 RANTAKYLÄ	34	VARISSUO										
17 UTRA	35	RISTINUMMI										
18 PULP	36	SUVILAHTI										

Liitetaulukko 6:

Korrelaatiomatriisi

N=36

		4	5	6	7	8	9	10	11
4	Korr.k. Merk.(*)	1,00							
5	Korr.k. Merk.(*)	0,62 ***	1,00						
6	Korr.k. Merk.(*)	0,97 ***	0,80 ***	1,00					
7	Korr.k. Merk.(*)	-0,47 **	-0,30	-0,46 **	1,00				
8	Korr.k. Merk.(*)	0,18	0,20	0,21	-0,45 **	1,00			
9	Korr.k. Merk.(*)	-0,31	-0,23	-0,31	0,67 ***	-0,26	1,00		
10	Korr.k. Merk.(*)	0,55 ***	0,25	0,51 **	-0,85 ***	0,39 *	-0,68 ***	1,00	
11	Korr.k. Merk.(*)	0,44 **	0,15	0,38 *	0,69 ***	0,35 *	-0,26 ***	0,79	1,00

* : 0,05 < merkitsevyys > 0,01

** : 0,01 < merkitsevyys > 0,001

***: 0,001 < merkitsevyys

4 4 JULK.PALVELUT
 5 5 YKSITPALVELUT
 6 6 PALVELUTYHT,
 7 7 TYÖTTÖMYYSASTE
 8 8 ASUNTOKUNTIEN LKM
 9 9 VUOKRA-AS.OSUUS
 10 10 TULOT/KULY95
 11 11 TULOT/KULY/VUOKR

01.10.1997

* * * * *

Liitetaulukko 6:

Regressioanalyysi

N=36

Selitettävä muuttuja: 6 PALVELUT YHT.

REGRESSIOKERTOIMET

	Kerroin	Keskivirhe	T	Merk.taso
VAKIO	-24,49933	72,76945	-0,33667	0,73871
7 TYÖTTÖMYYSASTE	-0,50693	1,01935	-0,49730	0,62260
8 ASUNTOKUNTIENLKM	-0,00015	0,00325	-0,04723	0,96264
9 VUOKRA-AS.OSUUS	0,32160	0,50863	0,63229	0,53199
10 TULOT/KULY 95	1,14773	0,80637	1,42332	0,16496
11 TULOT/KULY/VUOKRA	-0,58084	1,05092	-0,55270	0,58457

VARIANSSIANALYYSI

	Vap.aste	Neliösumma	Keskineliö	F	Merk.taso
Selitetty	5	8229,96847	1645,99369	2,2093	0,0785
Ei selitetty	30	22350,58708	745,01957		
Kokonaisvaihtelu	35	30580,55556			
Estimaatin keskivirhe	27,29505				
Selitysaste	0,26912				

Kuvailulehti

Julkaisija	Ympäristöministeriö Alueidenkäytön osasto	Julkaisu-aika Helmikuu 1998
Tekijä(t)	Markku Lankinen	
Julkaisun nimi	Lähiöt muuttuvat ja erilaistuvat 36 lähiön tilastollinen seuranta 1980-95	
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut		
Tiivistelmä	Raportissa kuvataan 36 otoslähiön tilaa ja muutosta vuosina 1980-1995. Kyseessä on ympäristöministeriön käynnistämän lähiökehityksen seuranta- ja arviointiohjelman ensimmäinen tilastoaineistoihin perustuva yhteenveto- ja vertailuraportti. Monipuolinen tilastoaineisto on tehnyt mahdolliseksi pureutua syvälle lähiöiden todellisuuteen ja ongelmiin. Tulokset osoittavat että laman jäljet näkyvät useissa lähiöissä mm. suurena työttömyytenä. Lähiöt ovat kuitenkin mm. sosiaalisen tuen saajien osuuksien osalta hyvinkin erilaisia. Seurantaa on tarkoitus jatkaa.	
Asiasanat	lähiö, tilasto, segregatio, työttömyys, sosiaaliset ongelmat, seuranta, arviointi	
Julkaisusarjan nimi	Suomen ympäristö 187	
Julkaisun teema	Alueiden käyttö	
Projekti-hankkeen nimi ja projektin numero		
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Ympäristöministeriö	
Projektiryhmään kuuluvat organisaatiot		
	ISSN 1238-7312	ISBN 951-37-2437-9
	Sivuja 65	Kieli suomi
	Luottamuksellisuus julkinen	Hinta
Julkaisun myynti/ jakaja	Oy Edita Ab, puh. (09) 5660 266, telefax (09) 5660 380	
Julkaisun kustantaja	Oy Edita Ab Kustannustoimitus	
Painopaikka ja -aika	Oy Edita Ab, Helsinki 1998	
Muut tiedot	Yhteyshenkilöt ympäristöministeriössä Ilppo Niemi, puh. (09) 1991 9574 ja Markku Tahvanainen, puh. (09) 1991 9626	

Presentationssblad

Utgivare	Miljöministeriet Markanvändningsavdelningen	Datum Februari 1988
Författare	Markku Lankinen	
Publikationens titel	Lähiöt muuttuvat ja erilaistuvat - 36 lähiön tilastollinen seuranta 1980-95 (Förorterna förändras och byter karaktär - statistisk uppföljning av 36 förorter 1980-95)	
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt		
Sammandrag	Rapporten beskriver tillståndet och förändringarna i 36 sampeförorter åren 1980-1995. Detta är miljöministeriets första på statistiskt material baserade rapport med sammandrag och jämförelser inom ramen för programmet för uppföljning och utvärdering av förorter. Det mångsidiga statistiska materialet ger en djup insikt om verkligheten och problemen i förorterna. Resultaten visar att spåren efter lågkonjunkturen i många förorter kommer till synes bl.a. i form av hög arbetslöshet. Men det finns mycket stora skillnader mellan förorterna t.ex. i fråga om hur många som får socialt stöd. Uppföljningen kommer att fortsätta.	
Nyckelord	förort, statistik, segregation, arbetslöshet, sociala problem, uppföljning, utvärdering	
Publikationsserie och nummer	Miljön i Finland 187	
Publikationens tema	Markanvändning	
Projektets namn och nummer		
Finansiär/ uppdragsgivare	Miljöministeriet	
Organisationer i projektgruppen		
	ISSN	ISBN
	1238-7312	951-37-2437-9
	Sidantal	Språk
	65	finska
Beställningar/ distribution	Offentlighet	Pris
	offentlig	
	Oy Edita Ab, telefon (09) 5660 266, telefax (09) 566 0380	
	Oy Edita Ab Förlagsverksamheten	
Tryckeri/ tryckningsort och -år	Oy Edita Ab, Helsingfors 1998	
Övriga uppgifter	Kontaktperson vid miljöministeriet Ilppo Niemi, tel. (09) 1991 9574 och Markku Tahvanainen, tel. (09) 1991 9626	

Documentation page

Publisher	Ministry of the Environment Land Use Department	Date February 1998
Author(s)	Markku Lankinen	
Title of publication	Lähiöt muuttuvat ja erilaistuvat - 36 lähiön tilastollinen seuranta 1980-95 (Suburban changes and differentiation - statistical follow-up of 36 suburbs between 1980 and 1995)	
Parts of publication/ other project publications		
Abstract	This report describes the states and changes in a sample of 36 suburbs between 1980 and 1995. This is the first statistics-based report, based on summaries and comparisons, under the Ministry of the Environment programme for follow-up and evaluation of changes in suburbs. The varied statistical background material gives a real insight into the actual situation and problems in the suburbs. In many suburbs, the effects of the economic low are reflected in, for instance, high unemployment figures. However, great variations are seen between the suburbs, for example in the numbers of people in receipt of social support. The follow-up will continue.	
Keywords	suburb, statistics, segregation, unemployment, social problems, follow-up, evaluation	
Publication series	The Finnish Environment 187	
Theme of publication	Land Use	
Project name and number, if any		
Financier/commissioner		
Project organization		
	ISSN 1238-7312	ISBN 951-37-2437-9
	No. of page 65	Language Finnish
	Restrictions for public use	Price
For sale at/ distributor	Edita Ltd, telephone (09) 5660 266, telefax (09) 5660 380	
Financier of publication	Edita Ltd	
Printing place and year	Edita Ltd Helsinki 1998	
Other information	Contact at the Ministry of the Environment Mr. Ilppo Niemi, phone (09) 1991 9574 or Mr. Markku Tahvanainen, phone (09) 1991 9626	

ALUEIDEN KÄYTTÖ

Lähiöt muuttuvat ja erilaistuvat

36 lähiön tilastollinen seuranta 1980-95

Mitä suomalaisissa lähiöissä on tapahtumassa? Uhkaako niitä taantuminen ja rappeutuminen, jopa slummiutuminen? Minkälaisia ihmisiä lähiöissä oikeastaan asuu? Miten lähiöiden tilaa ja muutosta voitaisiin luotettavasti mitata ja kuvata?

Näihin kysymyksiin etsitään vastauksia tässä Markku Lankisen raportissa. Se on tähän mennessä perusteellisin tilastoaineistoihin perustuva selvitys suomalaisten lähiöiden tilasta ja kehityksestä vuosina 1980 - 1995. Tutkittavana on ollut 36 erilaista lähiötä edustava otos. Tulokset osoittavat virheellisiksi yksipuoliset ja yhdenmukaistavat näkemykset suomalaisista lähiöistä. Käynnissä on pikemminkin erilaistava kehitys. Samalla on nähtävissä minkälaisia ongelmia lähiöissä on ehkä syntymässä ja minkälaisin indikaattorein tulevaa kehitystä olisi syytä seurata.

ISBN 951-37-2437-9

ISSN 1238-7312

Myynti: Oy Edita Ab:n julkaisumyynti

Oy EDITA Ab
PL 800, 00043 EDITA, vaihde (09) 566 01
ASIAKASPALVELU
puh. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380
EDITA-KIRJAKAUPAT HELSINGISSÄ
Annankatu 44, puh. (09) 566 0566
Eteläesplanadi 4, puh. (09) 662 801

9 789513 724375